

4๘5.๑1๐๙12

๐555๓

ร.๒

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์
ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

อัมพร พุยศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4 112640

15 ส.ค. 2541

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิด
สร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
อัมพร พยศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา เอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม ๒๕๔๐

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน สอนโดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและกลุ่มควบคุม 35 คน สอนโดยการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เนื้อหาเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม และดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าสถิติ t-test แบบ Independent ในรูป Difference Score และ t-test แบบ Dependent

ผลการทดลอง พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาก่อนเรียนกับหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA I STUDENTS' THAI READING
COMPREHENSION, WRITING ABILITY AND CREATIVE THINKING
THROUGH INSTRUCTION BASED ON THE CONCENTRATED
LANGUAGE ENCOUNTERS AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

AOMPORN PUYSIRI

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

October 1997

The purpose of this study was to compare Mathayom Suksa I Students' Thai Reading comprehension, writing ability and creative thinking through instruction based on the Concentrated Language Encounters and the Teacher's Manual

The sample used in this study was 70 Mathayom Suksa I at Bangnamprue Wittaya School in Chachoengsao Province during the first semester of the academic year 1997. The sample was divided into two groups, the experimental and the control groups which consisted of 35 students in each. The experimental group was taught through the instruction based on the Concentrated Language Encounters; and the control group was taught through the instruction based on the Teacher's Manual. Each group was taught in the same contents for sixteen periods of 50 minutes each. The design of this study was the randomized control group pretest-posttest design.

The instruments were test on Thai reading comprehension, the writing ability test and the test of creative thinking on Thai. Statistical techniques used in this study were the t-test independent Difference Score and t-test Dependent.

The results of the study indicated that :

1. The Thai reading comprehension between the students taught through instruction based on the Concentrated Language Encounters and the Teacher's Manual was significantly different at the .01 level.

2. There was no significant difference in Thai writing ability between the students taught through the instruction based on the concentrated Language Encounters and the Teacher's Manual.

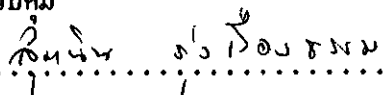
3. The creative thinking on Thai between the students taught through instruction based on the concentrated Language Encounters and the Teacher's Manual was significantly different at the .05 level

4. The pretest and Posttest of the Thai reading comprehension, writing ability and creative thinking of the students taught through instruction based on the Concentrated Language Encounters were significantly different of the .01 level.

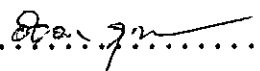
5. The pretest and Posttest of the Thai reading comprehension, writing ability and creative thinking of the students taught through instruction based on the Teacher's Manual were significantly different of the .01 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

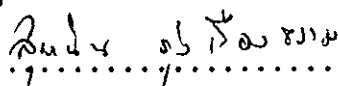
..........ประธาน

(ศส.สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

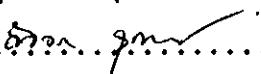
..........กรรมการ

(รศ.อัจจรา สุขารมณ์)

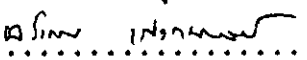
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

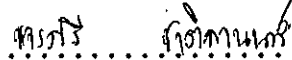
(ศส.สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

..........กรรมการ

(รศ.อัจจรา สุขารมณ์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.ณวีวรรณ เสวตมัลย์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.จจรศรี ชาติกานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่...๓...เดือน...ตุลาคม...พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ ดร.ฉวีวรรณ เสวตมालย์ และ อาจารย์จรรยา ชาติกานนท์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ผศ.ดร.ดิลก ดิลกานนท์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ อาจารย์พิศศรี กมลเวช ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการท้าวิจัยและมีค่าอย่างยิ่งอันทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สมบูรณ์ ชุติสน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อาจารย์บังอร รัศมีโรจน์ อาจารย์ศิริลักษณ์ รัตนา และอาจารย์โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยาทุกท่านที่ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1, 1/2 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ธำรง ชูทัพ อาจารย์ทองอยู่ ชัยสิทธิ์ อาจารย์พรพิมล ประสงค์พร อาจารย์ขวัญตา จริยสดีกุล และอาจารย์สมชาย พุยศิริ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจในการวิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อนทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ เอื้ออาทร และเป็นที่กำลังใจให้ผู้วิจัยทำงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบิดา มารดา ผู้ที่ให้ทั้งชีวิต ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย ทำให้ผู้วิจัยมีจิตใจที่มั่นคง มีความมานะบากบั่น เข้มแข็ง อดทน และมีกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้ง ครู อาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

อัมพร พุยศิริ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับเงินสนับสนุนจาก "ทุนศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี"

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียน ..	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	52
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู	71
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	74
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	76
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	76
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	84
การวิเคราะห์ข้อมูล	85
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	86

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	93
ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	102
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	102
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	103
การวิเคราะห์ข้อมูล	105
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	106
อภิปรายผล	106
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	127
ประวัติย่อของผู้วิจัย	228

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทย ...	34
2	ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1, 2 และ 3	62
3	แบบแผนการทดลอง	84
4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยก่อนการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	95
5	ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่าน ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	96
6	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	97
7	ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	98
8	ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของกลุ่มทดลอง	100
9	ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของกลุ่มควบคุม	101
10	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 40 ข้อ	209
11	แสดงค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการเขียนเรียงความ	210

12	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ตามลำดับดังนี้	213
13	แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	214
14	แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	216
15	แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ..	218
16	คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยด้านความคล่องในการคิดของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	120
17	คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยด้านความยืดหยุ่นในการคิดของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	222
18	คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยด้านความคิดริเริ่มของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	224

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการโดยทั่วไปของทักษะการเขียนและทักษะการอ่าน	39
2 แสดงโครงสร้างของรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ แฟรงค์ วิลเลียมส์	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติที่แสดงความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ระหว่างคนไทยทั้งชาติ ภาษาช่วยสื่อความหมาย ความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจให้เกิดขึ้น การใช้ภาษาเดียวกันเป็นเครื่องผูกพันความรู้สึกของมนุษย์ให้แน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น เพราะทำให้รู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ก่อให้เกิดความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นสิ่งที่มีความหมายอย่างยิ่งสำหรับความเป็นชาติ ฉะนั้นความสามารถในการใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลจะสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการฝึกฝนให้เกิดทักษะเพื่อสื่อความหมาย ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อันจะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศต่อไป

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงบรรจุให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรทุกระดับ หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาไทยสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย สามารถฟัง และอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติ รวมทั้งสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

สังคมยุคใหม่ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักเรียนจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ฉะนั้นครูที่สอนภาษาไทยจะต้องมีความเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรและมีความรู้ภาษาไทยอย่างถ่องแท้ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ครูต้องคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน ควรฝึกให้นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์ จากการเรียนวิชาภาษาไทยอย่างเต็มที่และสามารถนำไปใช้สื่อสารในสถานการณ์ใหม่ได้ในชีวิตประจำวันซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับทักษะทั้งสี่ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและในบรรดาทักษะทั้งสี่ด้านนี้ ทักษะที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญคือทักษะการอ่าน

เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะเสาะแสวงหาความรู้ที่แปลกใหม่ได้อย่างกว้างขวาง การอ่านจึงเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญในการเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้ดี สะดวก และรวดเร็ว

สำหรับในด้านการศึกษา การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของการเรียนทุกระดับ รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การพูด และการเขียน การอ่านช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจินตนาการในเรื่องที่อ่าน ช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านรู้จักคิด เกิดแนวคิดที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นคำพูด และเป็นภาษาเขียนที่สละสลวย ถ้าผู้อ่านสามารถอ่านแล้วเข้าใจเรื่อง ได้ดี ผู้อ่านก็จะสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านนั้นไปเขียน จะสามารถเขียนได้ดีขึ้น (บันลือ พฤกษ์วัน. 2534 : 4)

จากการศึกษางานวิจัย พบว่าในการพัฒนาทักษะการอ่านให้ได้ผลดี จำเป็นต้องพัฒนาให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะทักษะการเขียน ทั้งนี้เนื่องจากทักษะการอ่าน และ ทักษะการเขียน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังที่ ฮูเลตต์ (Hulett. 1986 : 847-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียน โดยรวบรวมงานเขียนของนักเรียน ระดับ 3 จำนวนมากกว่า 100 ชิ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เขียนงานได้ดีเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่าน จึงถือว่าเป็นทักษะที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือการอ่านจะเป็นทักษะสำคัญที่จะเป็นข้อมูลให้ทักษะการเขียนได้รับการพัฒนาขึ้น ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ที่ ผู้อ่านได้รับจากการอ่าน จะสามารถนำไปใช้ในการเขียนได้ ดังนั้นผู้ที่อ่านได้ดีย่อมจะมีโอกาส เป็นผู้เขียนที่ดีด้วย (พิสมัย ชุ่มจิตร. 2533 ; สายสุนีย์ เดิมสินสุข. 2535 ; น้ำเพชร จาปาทอง. 2537 ; บุศรา จิตลาฉวน. 2538 ; โสภนา แจ่มยวง. 2538 ; พรทิพา พานิชชีวะกุล. 2538 ; ปิยนุช พัฒน์ภรณ์. 2538)

ถึงแม้การเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียน จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะ การอ่านการเขียน แต่ปรากฏว่านักเรียนยังมีข้อบกพร่องในการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง และการพูดในวิชาภาษาไทย กล่าวคือ นักเรียนมีปัญหในเรื่องความเข้าใจในการอ่าน อ่านแล้ว ไม่สามารถแปลความ ดีความ ขยายความ และจับใจความสำคัญได้ ต้องอ่านย้อนกลับเสมอ ๆ และไม่สามารถเขียนถ่ายทอดความรู้ ความคิด ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ คือครูผู้สอนส่วนใหญ่ยึดการสอนตามแนวเดิม ยึดแบบเรียนเป็นหลัก ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น สอนโดยเน้นเนื้อหามากกว่าฝึกทักษะ การเรียนการสอน

ไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน ใช้วิธีสอนวิธีเดียว ส่วนใหญ่ยึดวิธีสอนแบบบรรยาย นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักเรียน (สุจริต เพียรชอบ สายใจ อินทร์พรหม, 2538 : 11 : 12) และจากการสรุปผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในปี พ.ศ. 2539 ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยพบว่า ครูบางส่วนยังคงสอนภาษาไทยโดยเน้นเนื้อหาให้นักเรียนจำเพื่อสอบมากกว่าที่จะฝึกทักษะทั้งสี่ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแต่เพียงผู้รับฟัง รวมทั้งครูขาดเทคนิคการสอนใหม่ ๆ (วิชาการ, 2539 : 3 - 4) ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมวิชาการปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มทักษะภาษาไทยทางด้านความรู้ ความคิด ในปีการศึกษา 2536 พบว่าส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่า ลดลงจากปีการศึกษา 2533 ประมาณ 10% (วิชาการ, 2538 : 78 - 89)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนยังไม่บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร จำเป็นต้องแก้ไขและพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น และจากการศึกษางานวิจัยพบว่า วิธีสอนของครูเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้ติดต่อสื่อสาร รวมทั้งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจากความพยายามของนักการศึกษาที่ค้นคว้าหาวิธีสอนมาพัฒนาการเรียนการสอนหลายวิธี แต่ละวิธีจะมีลักษณะเฉพาะ มีจุดเด่น และข้อจำกัดแตกต่างกันไป วิธีที่ผู้วิจัยสนใจจะนำมาใช้แก้ปัญหา คือ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีสอนที่ได้รับการพัฒนาโดย ดร. ริชาร์ด วอล์คเกอร์ ดร. เบรดัน บาร์ทเลตต์ (Dr. Richard Walker, Dr. Brandan Bartlett) และ ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย การสอนลักษณะนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการทางความคิดจากสมองและลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เป็นการฝึกให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง จากการพัฒนาความหมายโดยรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาโดยใช้บทเรียนเป็นปัจจัยเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมี

เป้าหมาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และ สติปัญญาของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้นำวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไป ทดลองสอนในวิชาภาษาไทยและวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา ปรากฏว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนแตกต่างจาก วิธีสอนตามคู่มืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ขวัญตา จริยสัถิตกุล. 2533 ; พรพิมล ประสงค์พร. 2535)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 เป็นการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการ ฟัง พูด อ่าน และเขียนเรื่องอย่างง่าย ๆ ส่วนรูปแบบที่ 2 เหมาะกับการสอนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น เพราะนักเรียนในระดับนี้มีความสามารถในการอ่านมากขึ้น สามารถสรุป ความคิดรวบยอด แปลความ ตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญมากขึ้น นักเรียนจะเริ่มอ่าน และเขียนเรื่องต่าง ๆ ที่มีลักษณะหลากหลายมากขึ้น พร้อมกับการใช้ความสามารถในการเขียน เรื่องราวต่าง ๆ โดยอาศัยการเลียนแบบ และอิงจากบทเรียนหรือกิจกรรมที่ผู้สอนเสนอแนะ และรูปแบบที่ 3* เหมาะกับการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การสอนจะเริ่มจากการ อ่านแล้วนำความคิดจากการอ่านไปวางแผนการเขียน นักเรียนเกิดแนวคิดในการเขียนเรื่องที่ ยากขึ้น โดยการสอนทั้ง 3 รูปแบบดังกล่าว นักเรียนจะมีโอกาสได้ฝึกกิจกรรมทางภาษาร่วมกัน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

นอกจากกระบวนการเรียนการสอนแล้ว องค์ประกอบหนึ่งที่จะส่งผลให้นักเรียน ประสบผลสำเร็จในการเรียน คือการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นความสามารถที่สำคัญ อย่างหนึ่งของมนุษย์และมีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ เพราะความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวทุกคน อาจจะแตกต่างกันในระดับมากน้อย คุณลักษณะนี้สามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้ด้วยการสอน ฝึกฝน และปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งนักเรียน ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์มากอยู่แล้ว ถ้าครูนำธรรมชาติทาง ความคิดของวัยรุ่นมาใช้ให้ถูกทาง ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ย่อมเป็นประโยชน์ต่อ การสร้างสรรค์ทางภาษา และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพได้ (อารี พันธมณี. 2537 : 1 - 80)

การพัฒนาการสอนวิชาภาษาไทยให้น่าสนใจนั้น ครูควรนำเทคนิควิธีสอนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดและทักษะทางภาษารวมทั้งได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนรู้จักกลวิธีในการเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความคิดสร้างสรรค์ให้สูงขึ้น การจัดกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมและมีความหมายต่อการเรียนโดยมีเป้าหมายและมีการจัดลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนจะส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดและทักษะทางภาษาครบทั้งสี่ด้านคือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาโดยเฉพาะทักษะการอ่าน การเขียน และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางภาษานักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ และมีการช่วยเหลือกันแก้ปัญหาในกลุ่มประกอบกันยังไม่มีผู้ใดนำการสอนรูปแบบนี้มาทดลองกับนักเรียนระดับนี้มาก่อน เมื่อพิจารณาจากหลักการ และเหตุผลดังกล่าวแล้วผู้วิจัยจึงได้นำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาแบบที่ 2 มาทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบผลการสอนอ่าน การสอนเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย ที่จะปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 210 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 70 คนได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากมา 2 ห้องเรียน จากนั้นนักเรียนทั้งหมด 6 ห้องเรียนจากนั้นนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียน มวจับสลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน เป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์

4. เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาที่มีเนื้อความตามอรรถลักษณะของภาษา 3 ชนิด คือ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ เรื่องแสดงความคิดเห็นจากหนังสือทักซัมพันธ์ เล่ม 1 (ท 101 – ท 102) จากวารสาร นิตยสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยพิจารณาความยากง่ายให้อยู่ในระดับเดียวกับแบบเรียนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การอ่านและการเขียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

5.1.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2

5.1.2 การสอนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ความเข้าใจในการอ่าน

5.2.2 ความสามารถในการเขียน

5.2.3 ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 หมายถึง การสอนภาษาที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อน และกระบวนการเรียนรู้และกลวิธีต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยเริ่มจากการอ่านเป็นจุดเริ่มต้น ในการอ่านจะต้องใช้ธรรมชาติของภาษาให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนมีโอกาสอภิปราย แสดงความคิดเห็นจากเนื้อเรื่องที่อ่าน แล้วสรุปใจความสำคัญเป็นผังภูมิ ครุโยงเรื่องที่อ่านแล้วเข้าสู่เรื่องในชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความคิดที่กว้างขึ้น สามารถนำความคิดที่ได้ไปวางแผนการเขียนเรื่องใหม่ภายในกลุ่มได้ ซึ่งเรื่องที่เขียนจะต้องมีธรรมชาติของภาษาชนิดเดียวกับ เรื่องที่ให้อ่านครั้งแรกแต่เป็นคนละเนื้อหา เมื่อเขียนเรื่องของกลุ่มเสร็จแล้ว นักเรียนยังได้วิเคราะห์การใช้ภาษา การเว้นวรรคตอนในเนื้อเรื่อง ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่องหลักภาษา การใช้ภาษา นอกจากนี้นักเรียนยังได้นำเสนอผลงานในกลุ่ม พร้อมทั้งได้นำผลงานเขียนของกลุ่มมาแสดงให้ผู้สนใจได้อ่าน ทำให้นักเรียนมีความภูมิใจในผลงานของกลุ่ม และเป็นแนวทางให้นักเรียนทุกคนสามารถเขียนเรื่องของตนเองได้ สำหรับธรรมชาติของภาษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกมาใช้ 3 ชนิด คือ ธรรมชาติของภาษาชนิดเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องเล่าเชิงจินตนาการและเรื่องแสดงความคิดเห็น ซึ่งกลวิธีในการสอนจะยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา

(Psycholinguistics) และจิตวิทยาในการเรียนรู้ (Learning Psychology) เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 2 มีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกัน และอภิปราย สันทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกับครู ทำผังภูมิ (Mapping)

ขั้นที่สอง ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่สาม เขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม เขียนเรื่องของตนเองในกลุ่มย่อยหรือตามลำพัง

ขั้นที่สี่ อภิปราย สันทนา และวิเคราะห์วรรณลักษณะภาษาร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องในเนื้อความที่นักเรียนเขียนขึ้นในขั้นที่ 3

ขั้นที่ห้า ทำกิจกรรมทางภาษา เพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะทางภาษา

2. กิจกรรมทางภาษา หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการทบทวน และฝึกความแม่นยำในการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง และการพูด โดยการใช้เกมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เช่น การแข่งขันเขียนเรื่องจากภาพ จัดประกวดเล่าเรื่องที่อ่าน แข่งขันกันตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

๒. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยมีลำดับขั้นการสอนดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง สร้างความสนใจ

คือ การทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนเป็นการสร้างแรงจูงใจในบทเรียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยการสนทนา ชักถามหรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ

ขั้นที่สอง แจ้งจุดประสงค์

คือ การแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนสามารถอ่านเรื่องเข้าใจความหมายของเรื่อง ตลอดจนสามารถใช้ภาษาสำหรับการเขียนได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่สาม ทบทวนความรู้เดิม

คือ การที่ครูทบทวนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่ได้นำมาใช้ในการเรียนความรู้ใหม่ เพื่อนำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการสนทนาซักถามหรือให้นักเรียนปฏิบัติ

ขั้นที่สี่ เสนอบทเรียนใหม่

โดยการอธิบายเนื้อเรื่องใหม่ โดยสอนให้นักเรียนทราบถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ใหม่โดยใช้อุปกรณ์ เช่น รูปภาพ บัตรคำ

ขั้นที่ห้า ให้แนวการเรียนรู้

คือการให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการให้นักเรียนดูตัวอย่างที่ถูกต้อง จากนั้นให้นักเรียนตอบคำถามที่ครูกำหนดไว้ เป็นการนำทางหรือให้แนวทางไปคิดเอง

ขั้นที่หก ลงมือปฏิบัติ

โดยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ด้วยตนเอง และทำแบบฝึกหัดลงในใบงาน

ขั้นที่เจ็ด การแจ้งผลการปฏิบัติ

คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนด้วยการตรวจสอบแก้ไขสิ่งบกพร่องให้คำชมเชย เพื่อเป็นกำลังใจ

ขั้นที่แปด ประเมินผลการปฏิบัติ

เป็นการวัดและประเมินว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ของบทเรียนนั้นได้หรือไม่เพียงใด โดยวัดและประเมินจากการทำแบบฝึกหัด การทำแบบทดสอบและการสังเกตในการแสดงออกของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

ขั้นที่เก้า ส่งเสริมความแม่นยำ และถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยสรุปย้ำทบทวน

บทเรียนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยให้แบบฝึกหัดเสริมหรือมอบหมายงานเพิ่มเติม เช่น การให้การบ้าน เป็นต้น

4. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกได้หลังจากศึกษาบทเรียนแล้วในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การแปลความ หมายถึง ความสามารถในการให้ความหมายของข้อความต่าง ๆ โดยแปลลักษณะและนัยของเรื่อง ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้อง และใช้ได้กับเรื่องราวนั้น ๆ โดยเฉพาะ

4.2 การตีความ หมายถึง ความสามารถบอกได้ว่าข้อความที่อ่านนั้นมีความหมายที่แท้จริงอย่างไร พยายามหาความหมายที่แท้จริงที่แฝงอยู่ให้ได้โดยสังเกต บริบท น้ำเสียง เจตนา อารมณ์

4.3 การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการอธิบายเพิ่มเติมรายละเอียดภายหลังที่ได้ตีความแล้ว ซึ่งอาจจะใช้วิธียกตัวอย่างประกอบหรือมีการอ้างอิงเปรียบเทียบเนื้อความให้กว้างขวางออกไปจนเป็นที่เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

4.4 การจับใจความสำคัญของเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาในส่วนรวมของงานเขียน ซึ่งผู้อ่านจะต้องสามารถตั้งคำถาม ในการอ่านครั้งนี้ให้ได้ว่างานเขียนเรื่องนั้นเป็นเรื่องของใคร เกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร อย่างไร

ความเข้าใจนี้วัดได้จากแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

5. ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาไทยโดยแสดงถึงความรู้ ความคิด การใช้ถ้อยสำนวน การขยายความ การลำดับความ และความมีเอกภาพของเรื่อง ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

6. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหลายแง่หลายมุม เป็นการคิดที่ทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ หรือเห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วสามารถจะมองเห็นความสัมพันธ์ถึงสิ่งที่สัมพันธ์กับสิ่งหนึ่งได้มากที่สุด และสามารถรวบรวมสิ่งที่สัมพันธ์กันเข้าเป็นสิ่งใหม่ที่มีความหมายแนวเดียวกัน เป็นการคิดที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น ซึ่งความสามารถนี้ประกอบด้วย

6.1 ความคิดคล่องตัว (Fluency) หมายถึง ความสามารถที่จะคิดแก้ปัญหาหรือหาคำตอบได้มากในเวลาจำกัด

6.2 ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถที่จะหาคำตอบหรือแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง

6.3 ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใครในกลุ่ม

6.4 ความคิดละเอียดละออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถในการคิดรายละเอียดที่ขนาดก่อกำหนดความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ ทำให้เห็นภาพชัดเจนและได้ความหมายสมบูรณ์

7. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา หมายถึง ความสามารถในการนึกเขียนในเรื่องภาษาที่แสดงออกในเรื่องความคิดหลายแง่หลายมุม ซึ่งเป็นการคิดในลักษณะที่เป็นคำ กลุ่มคำ ประโยค หรือข้อความ ทั้งในด้านความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่มซึ่งวัดได้จากคะแนนการทาบแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุง จากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ของ เพ็ญศิริ ศิริพงษ์ศ์ (2535 : 116 - 128) ซึ่งดัดแปลงมาจากแนวทฤษฎีของ กิลฟอร์ด วอลลาซ และโคแกน และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสะดวกในการศึกษาและทำความเข้าใจ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ในปัจจุบันโลกได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านวัตถุ และด้านวิทยาการ การติดตามความก้าวหน้ามีหลายวิธี การอ่านหนังสือเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของโลกได้เป็นอย่างดี การอ่านหนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างความสำเร็จในชีวิต ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านย่อมจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในชีวิตมากขึ้น ปัจจุบันนับได้ว่าเป็นโลกของการอ่าน การอ่านจะแทรกอยู่ในกิจกรรมทุกประเภท สิ่งที่ต้องอ่านมีจำนวนมาก เราสามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจ การอ่านหนังสือจะทำให้เกิดทักษะเบื้องต้น อันเป็นทางนำไปสู่ความรู้อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ชูลี อินมัน (2533 : 2) ได้อ้างคำพูดของฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) เกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านทำให้คนเป็นคนที่มีบุรณ และสมตรง (Strang) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการอ่านไว้ว่า การอ่านคือ ถนนแห่งความรู้ การศึกษาทุกอย่างต้องอาศัยการอ่าน สภาพชีวิตจริงต้องอาศัยการอ่านจึงจะอยู่ในสังคมอย่างมีความทัดเทียม และย้ำว่ายิ่งอ่านมากก็ยิ่งเรียนรู้มาก สำหรับนักเรียนที่จะ เป็นผู้อ่านที่ดี จึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้ ครูภาษาไทยควรมีความเข้าใจในกระบวนการอ่านอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน และสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

มานิต บุญประเสริฐ (2526 : 1 - 3) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง หน้าที่ของผู้อ่านคือ ค้นหาความหมายจากงานเขียน ส่วนผู้อ่านจะเข้าใจข้อความมากหรือน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ลักษณะเนื้อเรื่อง ประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน เป็นต้น

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534 : 5) กล่าวว่า การอ่าน คือการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิดและยังเป็นกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนในด้านของความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ผู้เขียนย่อมจะพยายามใช้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรสื่อความหมาย หรือใช้ข้อมูลที่ต้องการสื่อสารแก่ผู้อ่าน และผู้อ่านเองก็จะต้องสื่อความหมายจากสัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายแก่ตน การอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ช่วยให้คนเพิ่มพูนความรู้จากข้อเขียนของผู้อื่น เป็นรากฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ ดังนั้นหลักสูตรจึงเน้นการสร้างสรรคิให้นักเรียนมีความพร้อมในการอ่าน รักการอ่าน และยังช่วยให้คนพัฒนาความคิดของตนเองและเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถของแต่ละคน ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์

สรุปได้ว่า การอ่าน คือกระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิดในสมองและเกิดการเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน รวมทั้งการดึงเอาประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจกับสิ่งที่อ่าน และที่สำคัญยิ่งในเรื่องของการอ่าน ได้แก่ ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งการอ่านที่แท้จริงจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่อ่านเท่านั้น

ความหมายของความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน เพราะในการอ่านถึงแม้จะอ่านได้รวดเร็วเพียงใดก็ตาม ถ้าผู้อ่านไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนอ่านก็ถือว่าเป็นการอ่านที่ไม่สมบูรณ์ ขวาล แพร์ตกุล (2520 : 134) ได้กล่าวถึงความหมายของความเข้าใจว่า ความเข้าใจ

คือ ความสามารถในการผสมแล้วขยายความรู้ ความจำให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพขั้นต้นชนิดแรกของตัวปัญญา เป็นความพยายามของสมองที่จะดัดแปลง ปรับปรุงความรู้ให้มีรูปร่างใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่แปลกออกไปแต่ยังมีอะไรบางอย่างคล้ายคลึงกับของเดิมอยู่บ้าง ความเข้าใจสามารถแสดงออกด้วยพฤติกรรม

3 ประการ คือ

1. การแปลความ คือการแปลเรื่องราวหรือข้อความเดิมให้ออกมาเป็นข้อความใหม่ ภาษาใหม่
2. การตีความ คือการเก็บความคิดเดิมมาบันทึกใหม่ การจัดเนื้อเรื่องใหม่ เป็นการมองในแง่ใหม่ ค้นหาเปรียบเทียบทั้งความสำคัญและความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ภายในเรื่องราวนั้นแน่นอนจนเป็นข้อสรุปได้
3. การขยายความ คือการขยายความคิดให้กว้างไกลโดยอาศัยความสัมพันธ์กับสถานการณ์เดิมที่ได้รับในตอนต้น

สุกัญญา เศรษฐรังสรรค์ (2533 : 17) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือความสามารถในการเข้าใจคำ วลี ประโยค อนุเจต ตลอดจนเรื่องราวทั้งหมดที่ผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้ เรียงลำดับความและสรุปความได้จากสิ่งที่ผู้เขียนสื่อความหมายผ่านสื่อที่เป็นตัวเขียน สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่านได้ดีนั้น ครูผู้สอนต้องแสวงหาแนวทางที่ดีในการฝึกการอ่านให้กับนักเรียน

ดังนั้น ความเข้าใจในการอ่านจึงหมายถึง ความสามารถในการเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้ตรงตามที่ผู้เขียนต้องการ และสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ตลอดจนความเข้าใจในการอ่านเป็นกระบวนการทางความคิด จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ระดับของความเข้าใจหรือความสามารถในการเข้าใจ มี 3 ระดับ (บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. 2518 : 32 - 34) ได้ให้แนวความคิดเรื่องระดับของความเข้าใจไว้ดังนี้

1. การอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) การอ่านระดับนี้เป็นการอ่านออกอ่านได้ อ่านแล้วรู้เรื่องราวเรื่องอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ในการอ่านแบบนี้ผู้อ่านใช้ความสามารถด้านความจำเป็นใหญ่

2. การอ่านตีความหมาย (Interpretive Reading) คือ อ่านแล้ว แปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือไปจากการอ่านเอาเรื่อง คือ จำเรื่อง แปลความ ตีความ และขยายความได้ การอ่านตีความหมายจึงเป็นการอ่านที่มีระดับความเข้าใจที่สูงกว่าการอ่านเอาเรื่อง

3. การอ่านขั้นวิจารณ์ (Critical Reading) การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับการอ่านเอาเรื่อง ใช้การแปลความเป็นพื้นฐานอาศัยประสบการณ์ของผู้อ่าน นำเอาความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าช่วยในการตัดสินใจ และวินิจฉัยเรื่องหรือข้อความที่อ่าน

ดังนั้นในการฝึกผู้อ่านให้เป็นนักอ่านที่ดี มีความสามารถในการอ่านหนังสือ จะต้องมุ่งฝึกให้ผู้อ่านใช้ความสามารถขั้น แปลความ ตีความ ขยายความ และสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ด้วย และเนื่องจากความเข้าใจในการอ่านมีหลายระดับ ครูผู้สอนควรกำหนดให้ชัดเจนว่า ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในระดับใด โดยพิจารณาจากความพร้อมของนักเรียน และจุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลัก

องค์ประกอบที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน

แฮร์ริส และสมิธ (Harris and Smith. 1976 : 235) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognitive Factors) ได้แก่ ใจคิวนักเรียนเอง ซึ่งการอ่านนั้นสัมพันธ์กับใจคิว 7 ส่วน ใน 10 ส่วน

2. องค์ประกอบทางสรีระ (Psychological Factors) แม้ว่าความบกพร่องทางร่างกายจะไม่ใช่อุปสรรคต่อการอ่านโดยตรง แต่ก็ทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาการอ่านของนักเรียนได้เช่นกัน เช่น ถ้านักเรียนไม่สามารถฟังหรือแยกเสียงได้ก็จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาการอ่าน

3. องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Factors) ความก้าวหน้าทางการอ่านของนักเรียนขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม เพราะถ้าทุกคนในครอบครัวมีการศึกษาดี ชอบอ่านหนังสือ มีการเล่าเรื่อง พาไปชมสถานที่ต่าง ๆ ดูรายการที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาก็จะเป็นการเสริมสร้างทักษะทางภาษา สร้างนิสัยรักการอ่าน เสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับทักษะการอ่าน แต่ถ้าครอบครัวมีการศึกษาต่ำโอกาสที่จะส่งเสริมก็น้อย

4. องค์ประกอบทางความพร้อมของนักเรียน การที่อ่านแล้วจะเกิดความเข้าใจได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวนักเรียนดังนี้

4.1 ประสบการณ์ของนักเรียนในเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ชัดเจน และเห็นภาพพจน์ เกิดจินตนาการได้ง่าย เพราะมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นมาแล้ว

4.2 ความสามารถด้านภาษา คือ ความรู้ในด้านศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ไวยากรณ์ ความหมายต่าง ๆ การตีความ

4.3 ความสามารถในการคิด นักเรียนจะเข้าใจเรื่องที่อ่านได้จะต้องใช้ความสามารถในการคิด ประสบการณ์เป็นส่วนประกอบสำคัญของการคิด การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ และการมีประสบการณ์ตรง ซึ่งจะเป็นส่วนประกอบในการพัฒนาความคิด

4.4 ความสนใจและความเชื่อ จะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความสนใจ และความเข้าใจ เรามักอ่านเรื่องที่เราน่าสนใจด้วยความอยากรู้ อยากเห็น

4.5 จุดประสงค์ในการอ่าน การอ่านอย่างมีจุดประสงค์จะทำให้ผู้อ่านสามารถมุ่งความสนใจไปสู่เนื้อเรื่องทำให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาจะพบว่า องค์ประกอบและกระบวนการที่ควรคำนึงในการสอนอ่านนั้นสรุปได้ 3 ประการ คือ ด้านวิธีสอนหรือตัวครู นักเรียนและความสนใจในเรื่องที่อ่าน โดยครูจะต้องพิจารณาให้แต่ละองค์ประกอบมีความยากง่ายเหมาะสมกัน

รูปแบบการอ่าน

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการอ่านในลักษณะที่แตกต่างกัน รูปแบบการอ่านที่นิยมใช้มีดังนี้

1. รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร กล่าวคือ ผู้ส่งสารจะส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารอาจเป็นผู้พูดหรือผู้เขียน ส่วนผู้รับสาร คือผู้ฟังและผู้อ่าน

2. รูปแบบการอ่านที่เน้นความหมาย เค.เอส.กู๊ดแมน (K.S. Goodman) อธิบายว่าเมื่อผู้อ่านรับสารแล้วจะแปลความและส่งออกต่อไป ผู้อ่านจะค้นหาความหมายของคำ ประโยคและข้อความตลอดเวลา สมองจะหาหน้าที่ตัดสินว่าข้อความที่อ่านนั้นมีความหมายว่าอย่างไร ผู้อ่านอาจต้องใช้ความรู้เดิมเข้ามาช่วยตัดสิน การอ่านตามรูปแบบนี้จึงเป็นกระบวนการบน - ล่าง บน หมายถึงสมอง ล่าง หมายถึงสาร อาจกล่าวได้ว่า ภาษาพูดเปรียบ

เสมือนพื้นฐานสำหรับให้ความหมายในการอ่าน การรับสัญญาณหรือสัญลักษณ์ที่ต่างกันในบางครั้ง ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำแตกต่างกัน เช่น ในสังคมหนึ่งยอมรับคำว่า มาม้า หมายถึงแม่ ดังนั้น คำว่า มาม้า จึงเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ในสังคมหนึ่ง แตกต่างไปจากอีกสังคมหนึ่งที่ใช้คำว่าแม่ ซึ่งคำทั้งสองก็มีความหมายเหมือนกัน

3. รูปแบบการอ่านล่าง – บน (Bottom-up) เป็นแบบการอ่านที่เน้นความสำคัญของสาร โดยมุ่งให้ผู้อ่านศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ ผู้อ่านต้องรู้จักความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องก่อนที่จะเริ่มอ่าน แล้วจึงลงมืออ่านอย่างละเอียดจนเข้าใจ สมองจึงทบทวนที่จับใจความสำคัญเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

รูปแบบการอ่านชนิดนี้จะใช้เมื่อสารที่นำมาเป็นสื่อการอ่านมีคำยากหลายคำ หรือร้อยละ 50 ขึ้นไป ผู้อ่านจึงต้องศึกษาคำที่ปรากฏในเรื่องให้เข้าใจก่อนแล้วจึงอ่านให้จบเรื่อง

4. รูปแบบการอ่านบน – ล่าง (Top – down) เป็นแบบการอ่านที่เน้นความสำคัญของสมองทบทวนที่จับใจความของเรื่องให้ได้ แล้วจึงศึกษาความหมายของคำยากภายหลังที่อ่านจบเรื่องแล้ว

รูปแบบการอ่านชนิดนี้จะเน้นการจับใจความสำคัญต่อจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ เนื้อเรื่อง ประโยคและคำ เพื่อเข้าใจความหมายในส่วนที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย ขั้นสุดท้ายจึงอ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่ง รูปแบบการอ่านชนิดนี้จะใช้เมื่อสารที่นำมาเป็นสื่อการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือผู้อ่านรู้จักคำในสารเกินร้อยละ 60 ขึ้นไป จึงจะสามารถจับใจความของสารได้ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2537 : 58 – 64)

การสอนทักษะการอ่าน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการอ่านในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไว้ดังต่อไปนี้คือ การอ่านออกเสียงทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง อ่านหนังสือหรืองานเขียนต่าง ๆ ทั้งบันเทิงคดีและสารคดี เพื่อให้สามารถจับใจความแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้ เลือกอ่านหนังสือได้ตรงตามความต้องการ

แนวคิดในการสอนอ่านเพื่อสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังกล่าว โมรี ชื่นสาราญ (2530 : 194) ได้เสนอว่า การสอนอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจดีขึ้นจะต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อย ๆ สำหรับในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูควรจะฝึกฝนให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ในบทเรียนของตนให้ดีขึ้นต่อนักเรียนได้รับการฝึกฝนการอ่านเพื่อการแปลความ ตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญของเรื่อง สรุปความและสามารถแสดงความสัมพันธ์ของข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่องที่อ่านได้ โดยนักเรียนใช้ความคิดและประสบการณ์เดิมของตนในการตีความหมาย ครูจะเป็นเพียงผู้ช่วยในการจัดเนื้อหาและจัดประสบการณ์ในการอ่านแก่นักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะต่าง ๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการในการอ่านที่จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่าน สามารถอ่านและค้นคว้าได้ด้วยตนเองในชีวิตประจำวัน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2531 : 85)

กลวิธีในการอ่าน

กลวิธีการอ่านเป็นเทคนิค และศิลปะอย่างหนึ่งที่ผู้อ่าน จะต้องฝึกฝนให้เกิดทักษะ ความชำนาญ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการอ่านในระดับสูงหรืออ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในชีวิตต่อไป เราอาจแบ่งกลวิธีการอ่านออกเป็น 4 ชนิดดังนี้

1. การอ่านเร็วอย่างเข้าใจ

การอ่านเร็วอย่างเข้าใจเป็นการอ่านที่มีประสิทธิภาพ คือ สามารถอ่านได้เข้าใจมากที่สุด ในเวลาน้อยที่สุด ยิ่งผู้อ่านมีความคุ้นเคยกับศัพท์ และเนื้อเรื่องที่อ่านแล้ว ผู้อ่านก็จะยิ่งอ่านได้อย่างเข้าใจในอัตราที่เร็วยิ่งขึ้น

2. การอ่านเพื่อจับใจความ

การอ่านเพื่อจับใจความก็คือ การจับประเด็นสำคัญให้ได้ว่า ผู้เขียนต้องการเสนอข้อคิดเห็นอะไร โดยปกติในการเขียนข้อความแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ บางครั้งใจความสำคัญจะอยู่ในประโยคแรก วิธีที่จะจับความคิดให้ได้ นั่นคือ ต้องพยายามจับให้ได้ว่า แต่ละย่อหน้ามีความคิดอะไรแฝงอยู่ อะไรเป็นความคิดสำคัญในย่อหน้านั้น ซึ่งความคิดสำคัญในแต่ละย่อหน้ามักจะอยู่ที่ประโยคแรกหรือประโยคแรก ๆ ของย่อหน้า ดังนั้นถ้าจะจับความคิดของผู้แต่งก็ไม่ต้องอ่านผ่านประโยคแรกของย่อหน้าไป การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน

ด้วยการอ่านอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้ผู้อ่านอ่านได้รวดเร็ว และจับใจความได้ถูกต้อง แต่ถ้าอ่านไม่สม่ำเสมอผลที่ตามมาคือ ผู้อ่านต้องใช้เวลาอ่านมากกว่าปกติ และจะจับใจความได้ไม่ครบถ้วน

ความรู้พื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบทำให้ผู้อ่านจับใจความได้ดีมี 3 ประการคือ

1. ความรู้ด้านภาษา
2. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง
3. ประสบการณ์ทางด้านความคิด

ในการอ่านเพื่อจับใจความนี้ ถ้าผู้อ่านมีความรู้เดิมหรือความรู้พื้นฐานอยู่มากก็ จะเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็ว ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้อ่านมีความรู้เดิมหรือพื้นฐาน ไม่เพียงพอก็จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ยาก และอ่านได้ช้า

3. การอ่านเพื่อตีความ

การอ่านเพื่อตีความนั้นคือ เมื่อเข้าใจเนื้อเรื่องทั้งหมดแล้ว ผู้อ่านจะต้องใช้ ประสบการณ์ และความเข้าใจที่มีอยู่ตีความหมาย และตัดสินใจว่าผู้เขียนต้องการพูดว่าอย่างไร น่าเชื่อถือแค่ไหน ซึ่งส่วนมากผู้เขียนจะไม่ได้บอกไว้ตรง ๆ ผู้อ่านต้องสรุปความคิด และทำความเข้าใจในระดับสูงกว่าการอ่านเพื่อจับใจความ เพราะต้องอาศัยความสัมพันธ์ของใจความ หลักกับใจความรอง และสิ่งอ้างอิงอื่น ๆ ทำให้เกิดการสรุปความหมาย ซึ่งเป็นความหมาย โดยนัย ผู้อ่านจะต้องรู้จักวิเคราะห์ข้อความ และตีความหมายของคำทุกคำอย่างละเอียด รวมทั้งวิเคราะห์ประโยค และย่อหน้าทุกครั้งที่อ่าน บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2517 : 90) ได้ให้คำอธิบายของการตีความหรือวินิจสาร ไว้ว่า "วินิจหรือ ตีความ คือ พิจารณาว่าผู้แต่ง ส่งสารอะไรมายังผู้อ่าน" และในการตีความนั้นผู้อ่านแต่ละคนก็อาจจะตีความหมายที่ต่างกัน ออกไปก็ได้ตามพื้นฐานความเข้าใจ

4. การอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์

การอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ เป็นทักษะขั้นสูงในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เป็นการอ่านเพื่อเลือก และประเมินค่าในการพัฒนาการอ่านนั้น การอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์เป็น การอ่านที่อยู่ในระดับสูงกว่าทักษะขั้นพื้นฐาน และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้อ่าน ซึ่งเป็น ยุคสมัยของข่าวสารนั้นจะแวดล้อมด้วยข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ และมีคุณค่าก็มี ที่เสนอความคิด แต่เพียงด้านเดียว บิดเบือนความจริง มีอคติ ลาเอียงก็มี ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณ

ตัดสินเรื่องที่อ่านว่าจะเชื่อถือได้มากน้อยเพียงไร และในการอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ผู้อ่านก็ควรจะมีความรู้ เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาเพื่อตีความเรื่องนั้นอย่างถูกต้อง และเมื่อตัดสินใจลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เมื่อนั้นเราก็กาลังวิจารณ์นั่นเอง

ความสามารถของผู้อ่านในการอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2534 : 33) ได้อ้างถึง เฮเลน โรบินสัน ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ ถึงความสามารถของผู้อ่านที่จำเป็นสำหรับการอ่านแบบนี้คือ

1. จ्ञานความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และการอ้างอิงได้
2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน
3. ตีความหมายเกี่ยวกับภาพ และภาษาที่มีใช้ตัวอักษรได้
4. ประเมินค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่า เป็นความจริงหรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือเป็นการหลอฉน
5. ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วย การใช้ปัญญาและอารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน
6. ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้
7. สรุปความตามหลักฐานที่ได้
8. ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้
9. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกัน และต่างกันได้
10. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล
11. เข้าใจข้อคิดหรือคติของผู้เขียน
12. มีความรู้และปฏิกิริยาต่อวิธีพูดและเขียนต่าง ๆ กัน เช่น การเสียดสี การถากถางหรือการเยาะเย้ย

การอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์นี้เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ ถึงแม้จะไม่ใช่วาทะที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติก็ตาม แต่เมื่อได้ทำบ่อย ๆ ก็จะสามารถทำได้โดยไม่ยากนัก

เมื่อผู้อ่านได้พัฒนาทักษะการอ่านของตนจากทักษะขั้นพื้นฐาน มาสู่การอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ และการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเกิดนิสัยรักการอ่านในที่สุด ซึ่งจะเป็นผลดีกับผู้อ่าน

ประสิทธิภาพของการอ่าน

การอ่านที่สัมฤทธิ์ผลนั้นควรอ่านอย่างมีประสิทธิภาพอันทำให้เกิดผลดังนี้

1. อ่านแล้วได้เรื่องราว จับสาระสำคัญต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องจับใจ สามารถแยกแยะได้ว่า ข้อความตอนใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความตอนใดเป็นใจความรอง
2. อ่านแล้วสามารถแปลความ ตีความ ขยายความ สรุปความ และตีบทได้ สามารถวิเคราะห์ความหมาย เข้าใจอารมณ์ ความประสงค์ เจตนาและทัศนคติของผู้แต่งได้ และเมื่อมีความจำเป็นต้องอ่าน ก็สามารถอ่านอย่างตีบทโดยสอดคล้องอารมณ์ และนำเสนอเสียงให้สอดคล้องกับความหมายตามเนื้อเรื่อง
3. อ่านแล้วใช้วิจารณ์อย่างแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น และยังบอกละเอียดลงไปได้ด้วยว่ามีความคิดเห็นคล้อยตามหรือขัดแย้งในประเด็นใด หรือมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างไร ทั้งนี้ โดยใช้ปัญญา เหตุผล และหลักวิชาเป็นเครื่องตัดสิน
4. อ่านแล้วได้ทรรศนะ สามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดต่อศิลปะการประพันธ์ สามารถวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ วิเคราะห์แนวเขียนในงานเขียนแต่ละชิ้นได้ หรืออาจนำมาเกี่ยวข้องกับงานเขียนชิ้นอื่น ๆ ของผู้เขียนเดียวกันก็ได้
5. อ่านแล้วประเมินค่าสิ่งที่ตนอ่านได้อย่างเที่ยงธรรม อาจนำไปเปรียบเทียบกับหนังสือเล่มนั้น ๆ ได้อย่างน่าสนใจอีกด้วย
6. อ่านแล้วเกิดจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื่องจากถ้อยคำเป็นสื่อของความคิด เมื่อนำถ้อยคำที่เลือกสรรดีแล้วมาเรียงในตำแหน่งที่ถูกต้องทางภาษา ทำให้ผู้อ่านได้รับความคิดที่กว้างไกลเป็นจินตนาการหรือจินตภาพ (Image) ซึ่งเราได้สัมผัสด้วยตา แต่เป็นการเห็นด้วยใจ และความรู้สึก บางครั้งทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ที่แปลกกลายเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้อ่านในที่สุด (กลยา ยวนมาลัย, 2539 : 15 - 17)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน จะเห็นได้ว่า การพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องฝึกให้เป็นไปตามลำดับ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้สูงขึ้นไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะอื่น ๆ ในการเขียนให้ดีขึ้นต่อไป

การประเมินผลความเข้าใจในการอ่าน

การที่จะทราบว่าเด็กเข้าใจเรื่องที่อ่านมากน้อยเพียงใดนั้น เราสามารถประเมินผลได้ดังที่ ฮาฟเนอร์ และจอลลี (Hafner and Jolly, 1972 : 147) ได้สรุปว่าให้ดูจากความสามารถต่อไปนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านได้
 2. เข้าใจคำชี้แจง สามารถปฏิบัติตามคำชี้แจงหรือคำแนะนำที่เขียนอธิบายไว้ได้
- ถูกต้อง
3. จดจำและสามารถบรรยายสิ่งที่ได้อ่านเป็นคำพูดของตัวเองได้
 4. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้อง
 5. แยกได้ว่ารายละเอียดตอนไหนสำคัญ ตอนไหนไม่สำคัญ
 6. บอกได้ว่าตัวอย่างหรือคำอธิบายประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับเนื้อความสำคัญตอนไหน อย่างไร
 7. บอกได้ว่าประโยคไหนเป็นประโยคแสดงเนื้อหาความสำคัญหรือใจความสำคัญของเรื่องราวที่อ่าน
 8. บอกได้ว่าเนื้อหาของสิ่งที่อ่าน มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในบทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างไร
 9. แสดงข้อสรุปของบทความที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
 10. บอกได้ว่าในการเขียนบทความที่อ่านนั้น ผู้เขียนยึดแนวอะไรในการจัดเรียบเรียง เช่น เวลา สถานที่ หรือสาเหตุและผล เป็นต้น
 11. บอกได้ว่าอะไร คือความหมายที่ซ่อนเร้นที่ไม่ได้แสดงไว้ในบทความ
 12. บอกได้ว่าเรื่องที่อ่านมีแนวการดำเนินเรื่องหรือให้อารมณ์อย่างไร
 13. บอกวัตถุประสงค์ในการเขียนซึ่งผู้เขียนไม่ได้แสดงไว้ตรง ๆ ได้
 14. บอกได้ว่าตอนใดผู้เขียนใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบอย่างไร มีความหมายอย่างไร
- นอกจากจะดูจากความสามารถที่กล่าวมาแล้ว บันลือ พุกษะวัน (2534 : 9 - 10) ได้เสนอว่า ครูจะตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้หลายทาง ดังนี้

1. ให้ตอบคำถามจากเรื่องที่ได้อ่านได้ถูกต้อง
 - 1.1 ตอบคำถามจากข้อเท็จจริงของท้องเรื่อง
 - 1.2 ตอบคำถามโดยการวิเคราะห์หาเหตุผลของเรื่อง
 - 1.3 ตอบคำถามจากการสรุปเรื่อง หรือวิจารณ์ ได้ตรง
2. เล่าเรื่องและสรุปเรื่องที่อ่านได้อย่างดี
3. ประเมินและเลือกแบบจากตัวละคร ให้เหตุผลประกอบการเลือกหรือไม่เลือก
4. แสดงประกอบนิทาน แสดงท่าไม้ประกอบประโยค วลี หรือคำศัพท์ได้
5. หาความสัมพันธ์ของคำ เช่น กระด่าย - กระโดด, เต่า - ...
6. หาคำตรงข้ามเชิงความหมาย เช่น หิว - อิ่ม, ยิ้ม - บึ้ง
7. อธิบายคำคม คำพังเพย แล้วแต่งนิทานประกอบ
8. ต่อกนิทานที่เล่าไม่จบอย่างมีความต่อเนื่องและสมเหตุสมผล
9. สรุป ตั้งชื่อเรื่องได้ครอบคลุมเนื้อเรื่อง พร้อมอธิบาย
10. ปฏิบัติตามขั้นตอนการประกอบอาหาร ประดิษฐ์ หรือดำเนินการทดลองทางวิทยาศาสตร์
11. นำความเข้าใจจากสิ่งที่อ่านมาใช้ในการพยากรณ์แนวโน้มเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม เศรษฐกิจ
12. วิเคราะห์ ให้ข้อคิดและเสนอแนะแก้ไข เชิงยอมรับไม่ยอมรับโต้แย้งด้วยเหตุผลของตน

สรุปได้ว่า การประเมินความเข้าใจในการอ่านจะดูจากความสามารถในด้านการตีความ แปลความ ขยายความ และจับใจความเป็นสำคัญ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

สุดดีพันธ์ หวังสุริยะ (2530 : 56) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนอ่านเนื้อเรื่อง บทเรียนที่มีบทสรุปหลังอ่านเนื้อเรื่อง และไม่มีบทสรุปเนื้อเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนอ่านเนื้อเรื่อง บทเรียนที่มีบทสรุปหลังอ่านเนื้อเรื่อง และไม่มีบทสรุปเนื้อเรื่อง มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกัน จากการทดลองสอนภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนอ่าน

เนื้อเรื่องและบทเรียนที่มีบทสรุปหลังอ่านเนื้อเรื่อง พบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่าการสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่ไม่มีบทสรุป

รัชนิดา รัชนิลัดดาจิต (2533 : 79) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิคพาโนรามา (Panorama) กับการสอนอ่านตามคู่มือครู พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิคพาโนรามา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครูแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ใช้เทคนิคพาโนรามามีคะแนนเฉลี่ยทางสถิติสูงกว่ากลุ่มที่ใช้คู่มือครู

พิสมัย ชุ่มจิตร (2536 : 79) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนอ่านแบบ เอส เอส อาร์ (SSR) กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนอ่านแบบ เอส เอส อาร์ มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

น้ำเพชร จันทาทอง (2537 : 89) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเรียน และความเข้าใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีใช้โครงสร้างระดับยอด มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันกับนักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิลวรรณ สิทธิอาษา (2539 : 75) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีอภิปัญญา กับการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีอภิปัญญา มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนอ่านตามคู่มือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน พอสรุปได้ว่าการที่จะพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้ให้ผลดีนั้น ครูสามารถนำเทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธีมาใช้ในการสอนอ่าน เช่น การสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีการสรุปก่อนอ่านเนื้อเรื่อง การสอนอ่านโดยใช้เทคนิคพาโนรามาและอื่น ๆ ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านให้ดีขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ขณะที่วิทยาการเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว คนในสังคมจำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน การสื่อสารวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ คือการเขียน สำหรับนักเรียนก็เช่นกันต้องอาศัยการเขียนในการส่งสาร เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกของตนเองไปยังผู้รับสาร สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528 : 79) ได้เน้นให้เห็นความสำคัญของการเขียนว่าการเขียนเป็นทักษะการส่งสารที่สำคัญในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ การเรียบเรียงความคิด ตลอดจนศิลปะการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาเพื่อแสดงออกถึงความสามารถ อุนิสิย รสนิยม เจตคติและอุดมคติ ซึ่งนพดล จันทรพิชญ์ (2531 : 9) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนได้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
5. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น การเล่าเรียน

การประกอบอาชีพ

กล่าวโดยสรุป การดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นต้องอาศัยการเขียนในการติดต่อสื่อสารเป็นสำคัญ เพราะการเขียนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดให้ผู้อื่นสื่อความหมายและรับความหมายได้ นอกเหนือจากการอ่าน การพูด ดังนั้นการเขียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป

ความหมายของการเขียน

อัจจิมา เกิดผล (2533 : 73) กล่าวว่า การเขียน คือการสื่อความหมายโดยมีตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการส่งสารเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบความรู้ ความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน แมคคริมอน (McCrimon. 1976 : 3) เสนอว่า การเขียนที่ดี เป็นการสื่อความคิด ความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับเจตนาของผู้เขียน

สรุป การเขียนคือการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ ของผู้เขียนโดยมีตัวอักษรเป็นสื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ และในการเขียนแต่ละครั้งผู้เขียนควรกำหนด

จุดมุ่งหมายในการเขียนและลักษณะของภาษาที่จะใช้เพื่อให้ผู้อ่านคนเกิดความเข้าใจตรงกับ
ผู้เขียน

จุดมุ่งหมายของการเขียน

การเขียนให้ผู้อื่นอ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัดว่าเขียนเพื่ออะไร ซึ่งจะช่วยให้
การเขียนอยู่ในแนวทางหรือขอบเขตที่แน่นอน และเขียนได้ง่ายขึ้น จุดมุ่งหมายของการเขียน
ทั่ว ๆ ไปอาจแบ่งได้ดังนี้ .

1. เขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ เขียนเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อ่าน
ทราบ
2. เขียนเพื่ออธิบาย คือ เขียนอธิบายวิธีการต่าง ๆ หรือเขียนอธิบายความรู้
ในเรื่องต่าง ๆ
3. เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น หรือให้
ข้อเสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ
4. เขียนเพื่อชักจูงใจ คือ การเขียนเพื่อชักจูงใจ ปลุกใจ ปลอบประโลม หรือชักชวน
ให้ทำหรือไม่ทำสิ่งใด ๆ
5. เขียนเพื่อสร้างจินตนาการหรือให้ความบันเทิง คือ การเขียนเพื่อให้อ่านแล้ว
เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เกิดจินตนาการ (กมล การกุศล. 2529 : 207 - 208)
สนิท ตั้งทวี (2531 : 37 - 38) ได้เสนอถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในข้อต่อไปนี้

1. เขียนตัวหนังสือได้ชัดเจน สวยงาม น่าอ่าน มีความเป็นระเบียบและรวดเร็ว
2. เขียนหนังสือได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
3. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง
4. เลือกใช้คำได้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความและความนิยม
5. ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาที่กะทัดรัด สละสลวย ชัดเจนและ
เข้าใจง่าย
6. แก่สนวนภาษาที่ไม่ถูกต้อง ให้ถูกต้องหลักเกณฑ์ของภาษาได้
7. เขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้

8. เขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น
9. เขียนเรื่องโดยใช้ถ้อยคำที่กระจ่างใ้มนำใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม
10. เขียนได้ถูกต้องตามแบบการเขียนทุกประการ

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายในการสอนเขียนนั้นจะต้องเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเขียนเพื่อใช้ในการสื่อสารได้ และจะต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจุดประสงค์รายวิชานั้น ๆ ทั้งนี้ครูจะต้องให้นักเรียนฝึกการเขียนโดยอิงหลักการเขียนตามรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

ความสามารถในการเขียน

ความสามารถในการเขียนเป็นความสามารถในการเรียบเรียงข้อความได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้ความคิด ความรู้ ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนได้ตามจุดมุ่งหมายดังที่ ลาโด (Lado, 1961 : 248) ได้อธิบายว่า ความสามารถทางการเขียน คือความสามารถที่จะใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย สามารถเรียบเรียงข้อความจากลักษณะโครงสร้างภาษาที่ใช้ ใช้แบบฟอร์มของการเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำ สำนวนอย่างถูกต้อง วาเล็ท (Valette, 1977 : 131) ได้อธิบายว่า ความสามารถทางการเขียน คือความสามารถในการแสดงออกของข้อความที่สละสลวย หรือความคิดที่ต้องการเชื่อมโยงความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยคเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งทั้งสองท่านนี้ก็ให้คำอธิบายไว้ใกล้เคียงกันอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) ให้ทรงสนะว่า ความสามารถในการเขียน คือความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เลือกสรรสิ่งที่ตนต้องการนำมาลำดับความด้วยการเรียบเรียงเป็นตัวอักษรเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกทางความคิดได้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งภาษาที่ใช้ในการเขียนค่อนข้างจะเป็นทางการ มีระเบียบแบบแผนมากกว่าภาษาที่ใช้พูด สอดคล้องกับแนวคิดของ รสริน วรรณะภักดิ์ (2531 : 18) เสนอว่า การที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการเขียนได้นั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถในหลักสำคัญ 2 ด้าน คือด้านความรู้ เนื้อหาของภาษาไม่ว่าจะเป็นของโครงสร้างทางไวยากรณ์ คำศัพท์ สำนวน การสะกดคำ เครื่องหมายต่าง ๆ และรูปแบบทางภาษา ด้านที่สอง คือต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียน คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ ออกมาเป็นสัญลักษณ์คือตัวอักษรให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้ที่ต้องการจะถ่ายทอด เพื่อสื่อความเข้าใจ ระหว่าง ผู้ส่งสารกับผู้รับสารให้ถูกต้องตรงกัน

องค์ประกอบในการเขียน

แฮร์ริส (Harriss. 1969 : 68 - 69) กล่าวถึง องค์ประกอบในการเขียน ไว้ดังนี้

1. เนื้อหา ได้แก่ เรื่องหรือประเด็นที่ผู้เขียนต้องการสื่อแก่ผู้อ่าน
2. รูปแบบ ได้แก่ การวางรูปแบบในการจัดระบบเนื้อหา
3. ไวยากรณ์ ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาตามกฎเกณฑ์และโครงสร้าง

ประโยค

4. สลีลา ได้แก่ การใช้ภาษาของผู้เขียนในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเลือกคำ สำนวนที่จะใช้ในการเขียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดอรรถรสทางภาษา
5. กลไกด้านอื่น ๆ ได้แก่ กลไกที่นำมาประยุกต์ใช้กับการเรียน เช่น การเขียนแบบสรุปความควรใช้หลักอย่างไร

หลักในการสอนเขียน

โครล (Kroll. 1984 : 258 - 260) ได้เน้นหลักการสอนเขียนไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญต่อกระบวนการในการพัฒนาความคิด (Cognitive Development) โดยเน้นขั้นการเขียน 3 ขั้น ดังนี้

- 1.1 ขั้นก่อนการเขียน เป็นขั้นการใช้กิจกรรมในการค้นหาข้อมูลที่จะเขียน
- 1.2 ขั้นรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นเลือกข้อมูลที่ต้องการเขียน และลงมือเขียน

งานร่างก่อนงานเขียนจริง

- 1.3 ขั้นตรวจทานแก้ไข และประเมินผลการเขียน

ขั้นตอนทั้ง 3 ขั้นนี้ ดำเนินไปอย่างสัมพันธ์กัน การทบทวนแก้ไขสามารถทำได้ตลอดกระบวนการ การวางแผนการเขียนจะมีลักษณะยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของเนื้อความ

2. เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction) โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ ตลอดจนการอ่านและการประเมินงานเขียนของเพื่อนนักเรียนในห้องเรียน ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดและประสบการณ์ นอกจากนี้ยังฝึกให้นักเรียนได้คำนึงถึงผู้อ่านในขณะที่เขียน ลักษณะงานเขียนจึงอยู่ในรูปของการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ไม่ใช่งานเขียนที่เขียนให้ครูประเมิน

3. ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการเขียน โดยเน้นการเรียนรู้ (Learning) มากกว่าการสอน (Teaching) โดยมีความเชื่อพื้นฐานตามทฤษฎีการพัฒนาความคิดว่า เมื่อนักเรียนเต็มใจที่จะเขียน นักเรียนสามารถเขียนได้ดีกว่าที่ครูกำหนดให้เขียน เพราะนักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ได้ตามต้องการซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความคิดความเข้าใจใหม่ที่จะนำมาใช้ในการเขียนครั้งต่อไป

4. ให้ความสำคัญต่อวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวกในการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ภาษา (Language Facility) เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ประโยคสื่อความหมายได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ แทนการสอนเพื่อเน้นความถูกต้องของการใช้ภาษา

5. ให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ข้อคิดว่าเป็นสิ่งที่ปกติที่สามารถเกิดขึ้นได้ โดยไม่ถือว่าสิ่งที่นักเรียนเขียนคิดเป็นสิ่งที่ห้ามปรากฏในงานเขียน เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของการเขียน คือให้นักเรียนสามารถเขียนถ่ายทอดหรือสื่อความได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ จึงนับเป็นการช่วยลดความกังวลในการเขียน ทำให้ไม่มีอุปสรรคต่อการพัฒนากระบวนการในการสร้างความคิด (Thinking Process)

กลวิธีในการเขียน

วิธีการเขียนทั่วไปมีหลักใหญ่ คือ มีส่วนเริ่มต้น ส่วนตัวเรื่อง และส่วนท้ายเรื่อง

ส่วนเริ่มต้น นักเรียนจะพยายามทําอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่าง คือ

1. ใช้ถ้อยคำสนวนที่เร้าความสนใจ ให้ผู้อ่านอยากอ่านต่อไป
2. แนะนำให้ผู้อ่านรู้ตัวว่าจะได้อ่านเรื่องราวต่อไป ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ เรื่องที่จะอ่าน

ง่ายขึ้น

ส่วนตัวเรื่อง ผู้เขียนจะบอกข้อความที่อาจเป็นข้อเท็จจริง ข้อความที่เป็นหลักที่ค้นพบ หรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ใคร่แสดง

ส่วนท้าย หรือตอนจบ ผู้เขียนจะสรุปให้ผู้อ่านเข้าใจ เรื่องที่ได้กล่าวมาแล้ว หรือผู้เขียนอาจฝากข้อคิดเห็นให้แก่ผู้อ่าน

และจากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการเขียนไว้ว่า ให้คัดลอกข้อความ เขียนตามคำบอก จดบันทึก เรียงความ ย่อความ ขยายความ เขียนจดหมาย กรอกแบบฟอร์ม แต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้อง

ในการฝึกทักษะการเขียนจึงควรจัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนกว่าทักษะอื่น นักเรียนจะเขียนได้ดีก็ต่อเมื่อได้ฟังมาก อ่านมาก มีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง นักเรียนที่มีทักษะการพูดดี ความรู้ทางภาษาดี จะสามารถเรียบเรียงประโยคและข้อความได้สละสลวย (สมถวิล วิเศษสมบัติ. 2528 : 79) ในการสอนเขียนไม่ควรสอนตามลำพัง ควรสอนให้ต่อเนื่องกับทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการอ่านเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 93)

ฉะนั้นการพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียน ครูไม่ควรสอนทักษะการเขียนแยกออกจากทักษะอื่น ๆ ควรจะสอนให้สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง คือ ทักษะการฟัง การพูด และการอ่าน ทั้งนี้จะช่วยให้นักเรียนเขียนดีขึ้นอีกด้วย

การสอนเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความ เป็นการสื่อความหมายที่แสดงออกซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความต้องการ ความคิดเห็น ประสบการณ์ หรืออารมณ์อย่างหนึ่งอย่างใดออกมา เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจมีทัศนคติหรือค่านิยมต่าง ๆ ที่ผู้เขียนต้องการ ในการเขียนเรียงความนั้น ผู้เขียนต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียน คำนึงถึงผู้อ่าน คำนึงถึงเรื่องที่จะเขียน ตลอดจนวิธีการเขียนซึ่ง พยุ่ง ญาณโกมุท (2518 : 54) เสนอหลักการเขียนเรียงความ ขั้นตอนของกิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1. หลักการสอนเขียนเรียงความ ควรยึดหลักการต่อไปนี้

1.1 สอนเขียนโดยให้สัมพันธ์กับทักษะฟัง อ่าน และพูด

1.2 สำหรับเด็กฝึกใหม่ ควรเริ่มที่การฝึกแสดงความคิดเห็นโดยการพูดก่อนจึงค่อยเขียน

1.3 ให้เริ่มเขียนโดยการแต่งเป็นประโยคหลัก ประโยคย่อย และประโยคขยายแล้วจึงเรียบเรียงเป็นความ เป็นย่อหน้า เป็นตอน และเป็นเรื่องสั้นและยาวตามลำดับ

1.4 การเขียนควรยึดโครงเรื่องเป็นกรอบของเนื้อหาสาระและกระบวนการ

1.5 ครูต้องย้ำในวัตถุประสงค์ของการเขียน

1.6 สอนให้นักเรียนมองภาพรวมของหัวเรื่องที่จะเขียน โดยการถามว่า

เป็นตอน ๆ

1.7 จัดกิจกรรมเสริมเพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด อาจเป็นรายบุคคลหรือทั้งห้อง

1.8 ใช้สื่อหรืออุปกรณ์ช่วยในการเขียนเพื่อกระตุ้นความสนใจ หรือเปลี่ยน

บรรยากาศ

1.9 ฝึกให้นักเรียนรู้จักทบทวนหรือตรวจผลงานของตนเอง การปรับปรุงเนื้อเรื่อง การตรวจสอบความถูกต้องของหลักภาษา การพัฒนาทักษะการเขียนของแต่ละบุคคล ตลอดจนการส่งข้อมูลย้อนกลับให้นักเรียนทราบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดให้ทันเวลาอยู่เสมอ

2. กระบวนการและขั้นตอนการสอน อาจแบ่งเป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 กระตุ้นให้นักเรียนเกิดแนวความคิดในเรื่องที่จะเขียน

ขั้นที่ 2 ฝึกให้นักเรียนรู้จักวางโครงเรื่องก่อนลงมือเขียน

ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนลงมือเขียนโดยขยายโครงเรื่องเป็นตอน ๆ ไป

ขั้นที่ 4 ฝึกให้ทบทวนตรวจทานและแก้ไขผลงานของตนเอง เช่น ความถูกต้องของภาษา วรรคตอน การเรียงลำดับแนวความคิด สีสานการเขียน การเติมแต่งรสชาติของเรื่องให้ถูกรสนิยมของผู้อ่าน เป็นต้น

จากหลักการเขียนและข้อเสนอแนะในการสอนทักษะการเขียนนั้น สรุปสิ่งที่เป็นแนวคิดที่สำคัญซึ่งสามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมการสอนเขียนได้ดังนี้คือ เริ่มจากทดสอบพื้นฐานในการเขียนของนักเรียน แจกจุดประสงค์ในการสอนเขียน และฝึกให้นักเรียนตั้งจุดประสงค์ในการเขียน ให้นิยามการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องหลักการเขียน เช่น การฝึกคิด ฝึกการวาง

โครงเรื่อง การฝึกถ่ายทอดความคิดทั้งนี้จะต้องเป็นกิจกรรมที่ฝึกเขียนจากระดับที่ง่ายไปสู่ระดับที่ยากขึ้น และเป็นการสอนที่ใช้ทักษะสัมพันธ์ นอกจากนั้นจัดให้มีการประเมินผลการเขียนเป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งมีการติชมผลงานแล้วแจ้งให้นักเรียนทราบ

การวัดผลประเมินผลทักษะการเขียน

กระบวนการสอนใดก็ตาม นอกจากครูจะต้องอาศัยกลวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว ขั้นตอนสุดท้ายที่จำเป็นคือการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลมาพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของ หลักสูตรอาจดำเนินการได้หลายวิธี

สำหรับการวัดผลประเมินผลทักษะการเขียนนั้น วิธีที่ดีและตรงที่สุด คือการใช้ แบบทดสอบชนิดอัตนัย คือให้นักเรียนลงมือเขียนบรรยายจริง ๆ (จันทิมา พรหมโชติกุล และสุนันท์ สลโกสม. 2535 : 236) ซึ่งเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยคำถามที่มีจำนวนข้อ ไม่มากนัก ผู้ตอบจะต้องคิดหาคำตอบเอง โดยรวบรวมความรู้ ความคิด แล้วแสดงออกเป็นภาษาเขียนอย่างถูกต้อง

ฮีตัน (Heaton. 1990: 105) กล่าวถึงการประเมินผลทักษะการเขียน ประเภท Free Writing ว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมที่จะใช้ประเมินความสามารถทางการเขียน ของนักเรียน ซึ่งได้แก่ การให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพ (Using Pictures for Writing) ทั้งนี้ ฮีตัน ได้กล่าวว่า การวัดความสามารถทางการเขียนด้วยวิธีนี้นั้น นักเรียน จะเกิดความคิด (Idea) ทำให้สามารถที่จะใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียน

การกำหนดเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ในการให้คะแนนเรียงความ

ในการพิจารณาหลักการตรวจเรียงความ อาจจะสรุปตัวบ่งชี้ หรือประเด็นสำคัญที่จะ ให้คะแนนเรียงความได้ 3 ประเด็นหลัก คือ

1. ความสามารถในการวางโครงเรื่อง เช่น
การเขียนคำนำ
การวางรูปแบบ
การเขียนสรุป
2. ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหา เช่น
ความรู้ในเนื้อเรื่อง
แนวความคิดที่แปลกใหม่
การลำดับเรื่อง
ความเป็นเอกภาพ สัมพันธภาพ สำนวนภาพ
3. ความสามารถในการใช้ภาษา
คำ ประโยค สำนวน
กลไกในการเขียน อักษรวิธี เครื่องหมายวรรคตอน

วิธีการตรวจให้คะแนน

ในการให้คะแนนเขียนเรียงความสามารถกระทำได้หลายวิธี ขวาล แพร์ตกุล. (2513 : 8) ได้แนะนำวิธีการตรวจโดยใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) คือวัดความสามารถในการเขียน โดยการเปรียบเทียบคุณภาพระหว่างกันเองภายในกลุ่ม ครูพยายามตีราคาผลงานเขียนออกมาเป็นอันดับ (Rank Order) แล้วใช้วิธีการทางสถิติแปลงอันดับคุณภาพเหล่านั้นออกมาเป็นปริมาณตัวเลข ซึ่งเรียกว่าคะแนนอีกทีหนึ่ง และสำหรับในด้านการประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ สุนันท์ สลโกสุ่ม (2526 : ภาคผนวก) ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนเรียงความดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการเขียนเรียงความ

เกณฑ์พิจารณา	คะแนนเต็ม
1. การเสนอเรื่อง	5
2. การใช้ภาษาสื่อความหมาย	5
3. การขยายความ	3
4. การลำดับความ	3
5. รูปแบบการเขียน	2
6. การตั้งชื่อเรื่อง	2

การเสนอเรื่อง หมายถึง การเขียนเรื่องที่มีขอบข่ายครอบคลุมและตรงกับจุดมุ่งหมายที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้ มีสาระที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและแสดงแนวคิดในแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1) เนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับชื่อเรื่องอย่างชัดเจน
เสนอความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ ให้ 5 คะแนน
- 2) เนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับชื่อเรื่อง มีข้อมูลอ้างอิงสนับสนุน ให้ 4 คะแนน
- 3) เนื้อหาสาระ ข้อมูลถูกต้องตามข้อเท็จจริง ให้ 3 คะแนน
- 4) เนื้อหาสัมพันธ์กัน ขาดความสนับสนุน ให้ 2 คะแนน
- 5) เนื้อหาสัมพันธ์กัน สื่อความไม่ชัดเจน ให้ 1 คะแนน
- 6) เนื้อหาไม่สื่อความ ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ให้ 0 คะแนน

การใช้ภาษาสื่อความหมาย หมายถึง การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทย ถึงการใช้คำ ประโยค ความหมายของคำ ความหมายของประโยค ได้เหมาะสมซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1) ใช้ภาษาได้ถูกต้องเกิน 80% ของข้อความ ให้ 5 คะแนน
- 2) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน 70 - 79%
ของข้อความ ให้ 4 คะแนน

3) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความได้ชัดเจน 60 - 69%	ให้	3	คะแนน
ของข้อความ			
4) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความได้ชัดเจน 50 - 59%	ให้	2	คะแนน
5) ใช้ภาษาผิดประมาณครึ่งหนึ่งของข้อความ	ให้	1	คะแนน
6) ใช้ภาษาผิดมากกว่าครึ่งหนึ่งของข้อความ	ให้	0	คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในการใช้ภาษา ได้แก่

- 1) ภาษาไม่สละสลวย ไม่ราบรื่น
- 2) ใช้ภาษาพูด ภาษาระดับต่ำ
- 3) เขียนผิด เขียนไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทย
- 4) เขียนไม่เป็นคำ/ไม่เป็นประโยค ใช้ผิดความหมาย
- 5) ใช้คำฟุ่มเฟือย เขียนประโยคซ้ำ ๆ
- 6) เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง/ไม่เหมาะสม
- 7) ใช้ภาษาถิ่น

การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการเขียนข้อความ อธิบายความหมาย ที่บอกถึงเหตุและผล หรืออธิบายบริบทต่าง ๆ ในเชิงเหตุผล การยกตัวอย่าง อุปมาอุปไมย ให้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

1) มีการขยายความ ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีอุปมาอุปไมย หรือการชี้แนะให้เห็นเหตุผลได้ถูกต้อง	ให้	3	คะแนน
2) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์	ให้	2	คะแนน
3) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ผิดความหมาย	ให้	1	คะแนน
4) ไม่มีการขยายความ	ให้	0	คะแนน

การลำดับความ หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาในการเขียนให้ต่อเนื่องกัน ไม่สับสน มีข้อความของแต่ละส่วนสัมพันธ์กันตามลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1) การลำดับความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	ให้	3	คะแนน
2) การลำดับความสับสนในบางตอน	ให้	2	คะแนน
3) การลำดับความสับสนแต่ยังอยู่ในกรอบของเนื้อเรื่อง	ให้	1	คะแนน
4) การลำดับความสับสนและทำให้เข้าใจเรื่องผิด	ให้	0	คะแนน

รูปแบบการเขียน หมายถึง งานเขียนที่มีรูปแบบการเขียนที่ดี คือมีบทนำ ส่วนเนื้อหา บทสรุป รวมทั้งลายมือและความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของงานเขียน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1) รูปแบบสมบูรณ์ งานเขียนเรียบร้อย	ให้ 2 คะแนน
2) รูปแบบสมบูรณ์ งานเขียนไม่เรียบร้อย
(รูปแบบไม่สมบูรณ์ งานเขียนเรียบร้อย)	ให้ 1 คะแนน
3) รูปแบบไม่สมบูรณ์ งานเขียนไม่เรียบร้อย	ให้ 0 คะแนน

การตั้งชื่อเรื่อง หมายถึง การนำแนวคิดของงานเขียนมาตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1) ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา น่าสนใจ	ให้ 2 คะแนน
2) ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา	ให้ 1 คะแนน
3) ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับเนื้อหา	ให้ 0 คะแนน

กล่าวโดยสรุป วิธีการตรวจให้คะแนนข้อสอบอัตนัย ควรใช้เกณฑ์ในการตรวจ เพราะเป็นข้อสอบที่ต้องให้นักเรียนเขียนบรรยายความ ไม่สามารถให้คะแนนเด็ดขาดเป็นตัวเลข อย่างข้อสอบปรนัยได้ และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลความสามารถทางการเขียนแล้วผู้วิจัยจึงตัดสินใจวัดความสามารถทางการเขียนของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์การตรวจเรียงความของ สุนันท์ สลโกสม (2526 : ภาคผนวก) เพราะมีเกณฑ์การพิจารณางานเขียนครอบคลุมประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการวัดและใช้วิธีตรวจให้คะแนนแบบจัดอันดับคุณภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

สุนันท์ สลโกสม (2526 : 83 - 84) ได้วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการเขียน และปัญหาการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สุ่มในแต่ละเขตของกลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 592 คน และอาจารย์สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สุ่มจากรายชื่อในแต่ละโรงเรียน จำนวน 60 คน ผลการวิจัยจากรูปแบบการสอนการเขียน 21 รูปแบบ ให้ครูและนักเรียนวิเคราะห์รูปแบบ โดยตอบแบบสอบถาม พบว่านักเรียนไม่เคยได้รับการสอนการเขียน 9 รูปแบบ ซึ่งครูต้องใช้สื่อการสอนในการสอนให้นักเรียนสนใจก่อน แล้วครูกับนักเรียนต้องอภิปรายร่วมกัน ส่วนวิธีที่ครูใช้

สอนเป็นประจำก็คือครูอธิบายหลักเกณฑ์ในการเขียน แล้วกำหนดหัวข้อขอบเขตของเรื่อง แล้วให้เขียนส่ง และวิธีการที่ครูให้นักเรียนไปค้นหาเนื้อเรื่องมาล่องหนำมาอภิปรายกันในชั้นเรียน แล้วนำหัวข้อนั้นไปเขียนเรียงความ งานวิจัยเรื่องนี้พบว่าได้ข้อคิดในการสอนเขียนเรียงความที่ยังได้รูปแบบการสอนเขียนที่เป็นแนวทางไปใช้ได้อีกด้วย

วลี สุมิพันธ์ (2530 : 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและครูเป็นผู้สอนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดชนโคธิศรัยอนุญาคม จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2530 จำนวน 60 คน ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน โดยความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะสูงกว่ากลุ่มที่ครูเป็นผู้สอน

นลินี บพิตรสุวรรณ (2537 : 99) ได้เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2537 จำนวน 90 คน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

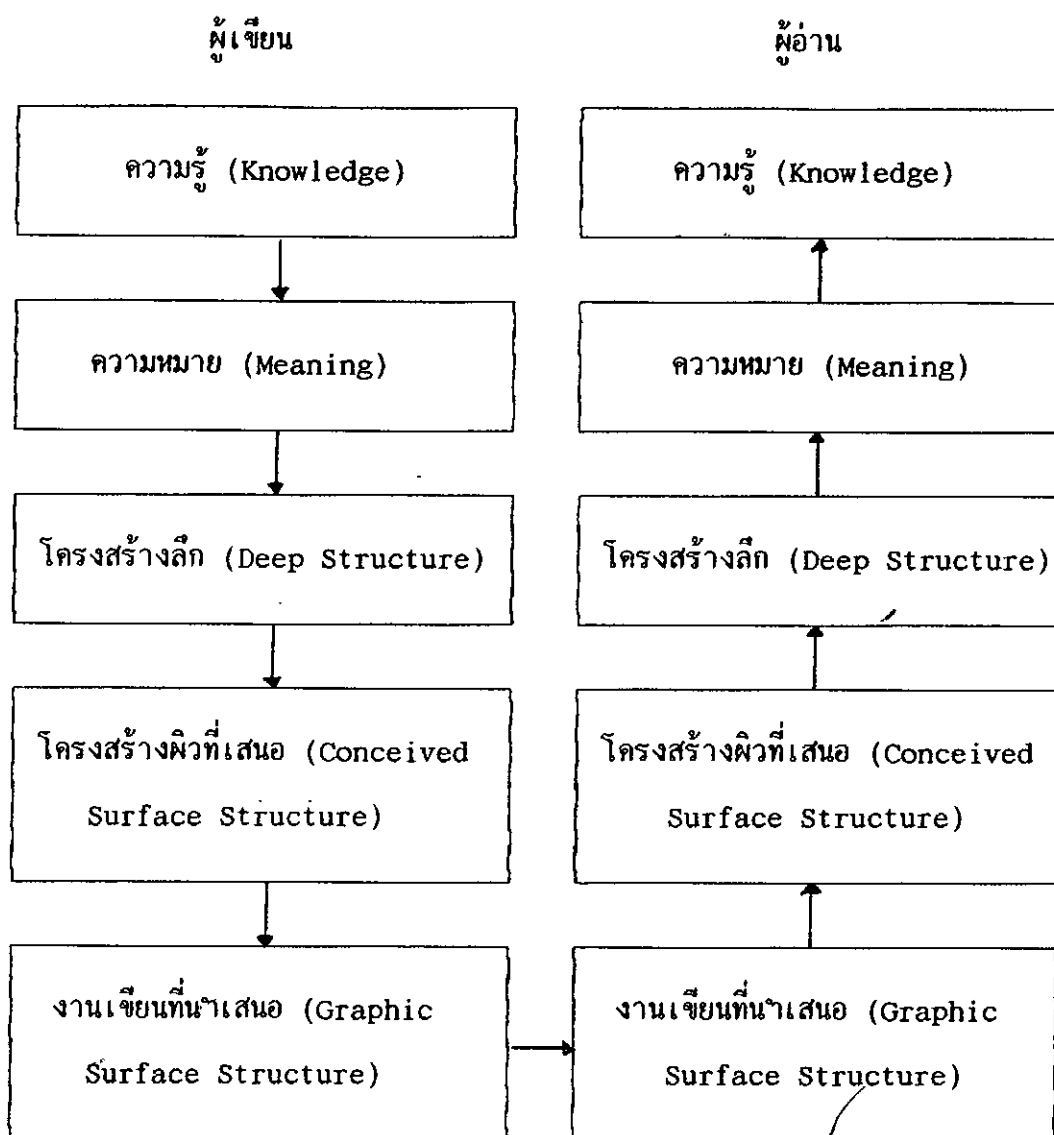
จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน พอสรุปได้ว่าการที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนให้ได้ผลดีนั้น ครูอาจใช้เทคนิคการสอนได้หลายวิธี เช่น สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ สอนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และอื่น ๆ ซึ่งแต่เดิมครูมักใช้วิธีสอนแบบครูเป็นผู้บอกหลักเกณฑ์ กำหนดหัวข้อให้และให้นักเรียนเขียนส่ง ซึ่งอาจทำให้นักเรียนไม่สนใจและเบื่อการเขียน แต่ถ้าครูมีสื่อการสอน หรือวิธีสอนที่น่าสนใจมากระตุ้นนักเรียนก่อนก็จะทำให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเขียนมากขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันว่า การเรียนการสอนภาษาที่ได้ผลนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ใช้ทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สัมพันธ์กัน จึงจะถือว่าครบวงจรของการสื่อสาร คือมีทั้งการรับสาร

และการส่งสาร โดยเฉพาะทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างมากในการศึกษาหาความรู้ นอกจากนี้ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนยังมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะทักษะการอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่มีสัมพันธ์กับความรู้ทางภาษาในขณะที่ผู้อ่านต้องพยายามถอดความหมายของภาษาเขียน โดยนำความรู้ในการใช้ภาษาการเรียบเรียงถ้อยคำและประสบการณ์ของผู้อ่านมาช่วยทำความเข้าใจงานเขียนนั้น และการเขียนก็เป็นกระบวนการทางความคิดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด โดยอาศัยความรู้ทางภาษา การเรียบเรียงถ้อยคำและประสบการณ์ของผู้เขียนมาช่วยในการผลิตงานเขียนเช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ของทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนดังกล่าว มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2531 : 85) ได้ให้ความเห็นว่า การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาภาษาและเป็นทักษะที่จะช่วยให้การเขียนเกิดขึ้นตามมาได้ภายหลัง ดังนั้น จึงควรพัฒนาการอ่านก่อนการเขียน และควรทำอย่างต่อเนื่องกัน วิดโดสัน (Widdowson. 1979 : 145 - 146) ได้แสดงทัศนะว่า การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น ควรเป็นการรวมทักษะอื่นเข้าด้วยกันกับการอ่าน เช่น ทักษะการเขียน ซึ่งเท่ากับว่า นอกจากผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านแล้ว ในเวลาเดียวกันนักเรียนจะได้รับการฝึกการเขียน และพัฒนาการเขียนไปด้วย ฉะนั้นการอ่านที่ดีจะส่งผลให้ทักษะการเขียนดีขึ้นด้วยเช่นเดียวกันหากทักษะการเขียนได้รับการพัฒนาขึ้น ทักษะการอ่านก็จะพัฒนาตามไปด้วย เพราะทั้งการอ่าน และการเขียนต่างก็ส่งเสริมซึ่งกันและกัน และจากความคิดเห็นของ เพจ (Page. 1974 : 170 - 183) ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนในรูปของภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กระบวนการโดยทั่วไปของทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน (A General Process of Writing and Reading)

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่า ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก กระบวนการต่าง ๆ ของทักษะทั้งสองนั้น เป็นกระบวนการเดียวกัน แต่ต่างกันที่จุดประสงค์ กล่าวคือ ผู้เขียนมีความรู้ และความต้องการจะสื่อความรู้ให้แก่ผู้อ่าน จึงมีกระบวนการเขียนขึ้นเพื่อเสนอความรู้ที่มีความหมายแก่ผู้อ่าน ส่วนผู้อ่านนั้นได้รับงานเขียนมาอ่าน และทำความเข้าใจในงานเขียนนั้น เพื่อจะได้ทราบถึงจุดประสงค์และความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอแก่ผู้อ่าน และเมื่ออ่านเข้าใจแล้วผู้อ่านจะได้รับความรู้เพิ่มเติมขึ้น

ดูบิน และอลเชน (Dubin and Olshain. 1980 : 354) ได้อธิบายถึงการสื่อสารว่า การสื่อสารด้วยการพูดนั้น การพูดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเข้าใจในคำพูด เพราะผู้พูดเป็นผู้ใส่รหัสในภาษา และผู้ฟังเป็นผู้ถอดรหัส การสื่อสารด้วยการเขียนก็ควรจะมีลักษณะเดียวกันกล่าวคือ ผู้เขียนน่าจะมีความสัมพันธ์กับผู้อ่าน แม้ว่าผู้เขียนและผู้อ่านไม่ได้เผชิญหน้ากันในขณะสื่อสารด้วยภาษาเขียนก็ตามแต่ความสัมพันธ์ยังคงอยู่

วิททรอค (Wittrock. 1989 : 600) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนไว้ว่า ทั้งทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนต่างก็เป็นกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ที่คล้ายคลึงกันแต่ส่วนต่างกัน นั่นคือ ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการที่นำเสนอความหมายออกมาเป็นงานเขียน โดยผู้เขียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ประสบการณ์ และความรู้ทางภาษาของผู้เขียนเพื่อนำเสนอออกมาเป็นงานเขียน แต่ทักษะการอ่านนั้นผู้อ่านจะพิจารณาจากงานเขียนที่อ่าน และใช้ความรู้ประสบการณ์ และความรู้ทางภาษาของตนเองผ่านกระบวนการทางความคิดเพื่อหาความหมายของบทอ่านนั้น

สตอทสกี (Stotsky. 1983 : 627 - 642) ได้เน้นถึงประโยชน์ของการเขียนต่อการอ่านว่า ในการเรียนรู้เพื่อเรียบเรียงเนื้อความเป็นงานเขียน ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงวิธีการที่ผู้เขียนถ่ายทอดความคิดที่ซับซ้อนของเขาออกมาเป็นภาษาเขียน ในขณะที่เดียวกับผู้เขียนก็สะสมความรู้ และประสบการณ์ที่ได้เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อความในแบบเดียวกันเมื่อได้อ่านในครั้งต่อ ๆ ไป

ไอส์เตอร์โฮลด์ และคนอื่น ๆ (Eisterhold and others. 1990 : 248) ได้สรุปว่า การให้ข้อมูลทางภาษาด้านการอ่านจะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการอ่าน และการเขียนเช่นเดียวกับที่การให้ข้อมูลทางทักษะด้านการเขียน จะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการอ่าน และการเขียน

จากเหตุผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการรับรู้ และส่งสารด้านภาษาเขียน นอกจากนี้ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนยังมีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถซึ่งกันและกันอีกด้วย

เอกสารเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลทุกคน มีผู้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายท่าน ทั้งนักจิตวิทยา และนักการศึกษา ซึ่งได้รวบรวมไว้ดังนี้

กิลฟอร์ด (อาร์ี รังสินันท์. 2532 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Guilford. 1950) อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดอเนกนัย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการค้นพบวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วย และยังอธิบายเพิ่มเติมความคิดอเนกนัยว่า ประกอบด้วยความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความคิดละเอียดละออ (Elaboration) และในทัศนะของ ทอร์แรนซ์ (Torrance. 1962 : 16) ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลไวต่อปัญหา ขอบกพร่อง ช่องว่างในด้านความรู้ สิ่งที่ยาตราหยาบ หรือสิ่งที่ไม่ประสานกัน และไวต่อการแยกแยะต่าง ๆ ไวต่อการค้นหาวิธีการแก้ปัญหา ไวต่อการเดา หรือตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับขอบกพร่องแล้วรวบรวมความรู้ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้น จนในที่สุดนำเอาผลที่ได้ไปแสดงให้เห็นปรากฏแก่ผู้อื่นได้

ส่วนทัศนะของ วอลลาซ และโคแกน (Wallach and Kogan. 1965 : 13 - 20) มีความเชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคิดแบบโยงสัมพันธ์ (Association) คือเมื่อระลึกถึงสิ่งใดได้ ก็จะเป็นสะพานเชื่อมโยงให้ระลึกถึงสิ่งอื่น ๆ ติดต่อกันเป็นลูกโซ่ เช่น เมื่อนึกถึงปากกาก็นึกถึงกระดาษ ดินสอ โต๊ะ ตำรา ห้องเรียน เป็นต้น คำที่ระลึกออกมาต่างก็เป็นสิ่งที่เก็บไว้ในสมองของตน เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นก็จะตอบสนองออกมาซึ่งคิดได้มากเท่าใดก็ยิ่งแสดงถึง ศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นเท่านั้น อาจกล่าวได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่อยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง

อาร์ี รังสินันท์ (2532 : 497) สรุป ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดของสมองที่สามารถคิดแบบอเนกนัย หลายทิศหลายทาง ด้วยการเชื่อมโยงความคิด หรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความคิดออกมาในรูปแบบเป็น สิ่งแปลกใหม่ไม่ซ้ำของเดิม รวมถึงคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ และคิดแก้ปัญหาได้สำเร็จ ตลอดจน ผลผลิตใหม่ที่เกิดขึ้น อาจเป็นกระบวนการหรือวิธีการก็ได้ แต่ต้องเป็นสิ่งที่มีความค่าและมีประโยชน์

จากความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่มีอยู่แล้วในตัวบุคคล และบุคคลนั้นจะสามารถคิดได้หลายแง่หลายมุม หรือมีความคิดที่เป็นลักษณะของการบูรณาการ เพื่อให้เกิดการประดิษฐ์ ประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ หรือสิ่งมีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการคิดค้นหา ทฤษฎี หลักการต่าง ๆ ได้อย่างสำเร็จและมีประสิทธิภาพอีกด้วย

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์นี้ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา ของกิลฟอร์ด (Gilford. 1967 : 62) ซึ่งเชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้อย่างซับซ้อน กว้างไกลหลายทิศทาง หรือเรียกว่า ความคิดอเนกนัย ซึ่งประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่องตัว และความคิดละเอียดละออ

กิลฟอร์ด (Gilford. 1969 : 145 – 151) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับ องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำกันกับความคิดของคนอื่น และแตกต่างจากความคิดธรรมดา ความคิดริเริ่มอาจเกิดจากการคิดจากความคิดที่มีอยู่แล้ว ให้แปลกแตกต่างจากที่เคยเห็น หรือสามารถพลิกแพลงให้กลายเป็นสิ่งที่ไม่เคยคาดคิด ความคิดริเริ่มอาจเป็นการนำเอาความคิดเก่ามาปรับปรุงแต่งผสมผสานจนเกิดเป็นของใหม่ ความคิดริเริ่มมีหลายระดับ ซึ่งอาจเป็นการนำเอาความคิดครั้งแรกที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสอน แม้ความคิดนั้นจะมีผู้อื่นคิดได้ก่อนแล้วก็ตาม

2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน แบ่งเป็น 4 ประเภท

- 2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำ

- 2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงความสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกัน หรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคิดคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค และนำความมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของการคิด โดยแบ่งออกเป็น

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดในหลายทิศทาง (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่พยายามคิดได้อย่างอิสระ ผู้ที่มีความยืดหยุ่นนี้ คิดประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ว่ามีอะไรบ้าง ได้หลายทิศทาง ซึ่งคนที่ไม่มีความคิดยืดหยุ่น จะคิดได้เพียงทิศทางเดียว

3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการดัดแปลงความรู้หรือประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์หลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา ผู้ที่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดดัดแปลงได้ไม่ซ้ำกัน

4. ความคิดละเอียดละออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดในรายละเอียดเป็นขั้นตอน สามารถอธิบายให้เห็นภาพชัดเจน หรือเป็นแผนงานที่สมบูรณ์ขึ้น ความคิดละเอียดละออ จัดเป็นรายละเอียดที่นำมาตกแต่ง ขยายความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์กับทักษะทางภาษา

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2532 : 1 - 2) ให้ทัศนะว่า การพัฒนาทางภาษา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งประกอบด้วยการแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ซึ่งการพัฒนาทักษะทางภาษาควรได้รับการฝึกฝน ครูจึงควรพยายามหาวิธีการในการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ อยากที่จะเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ความคิดเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิด ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการระบายอารมณ์ในการพูดและการเขียน ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดของบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ครูจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล รู้จักใช้ความคิดจากการฟัง การอ่านและถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยการพูดและการเขียน

ในการพัฒนาทักษะทางภาษาจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาด้านความคิด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และรับรู้ในเรื่องที่เรียน สามารถนำเรื่องที่เรียนมาเป็นประสบการณ์ ความรู้ เกิดเป็นจินตนาการ และสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาในรูปแบบของการพูดและการเขียนได้ ฉะนั้น การเรียนภาษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะทั้งสี่อย่างครบวงจร โดยเริ่มให้นักเรียนรู้จักคิด และใช้ความคิดสื่อสารเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จึงจะนับว่านักเรียนใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้น การบูรณาการทักษะทั้งสี่ทักษะ สามารถทำได้โดยพิจารณากระบวนการเริ่มให้ปัจจัยที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจให้แก่ผู้เรียนในระยะแรกเสียก่อน โดยจะเน้นทักษะนำทักษะใดทักษะหนึ่ง ให้ชัดเจนเพื่อการให้รูปแบบภาษา และเกิดความคิด และนำความคิดนั้นสื่อสารเป็นภาษาพูดของตนเอง สื่อสารเป็นเสียงและตัวอักษรให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 22 - 24)

บทบาทของครูในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

อารี รังสินธ์ (2527 : 93) กล่าวถึงบทบาทของครูในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ว่า ครูมีบทบาทและหน้าที่สำคัญหลายประการในสังคมแต่หน้าที่ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ ครูเป็นผู้นำในวงการศึกษากล่าวคือ ครูเป็นทั้งผู้สอนและทดลองปฏิบัติจริง เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ต้งาม ส้าหรับงานด้านการสอนนั้น ต้องเน้นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ยั่วและกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการคำนึงถึงบรรยากาศที่ส่งเสริมให้คนกล้าคิด กล้าแสดงออก ครูเป็นบุคคลที่จะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของครูที่จะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีดังนี้ (ประทีป ศิริบังกช. 2530 : 39 ; อ้างอิงมาจาก กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 52 - 53)

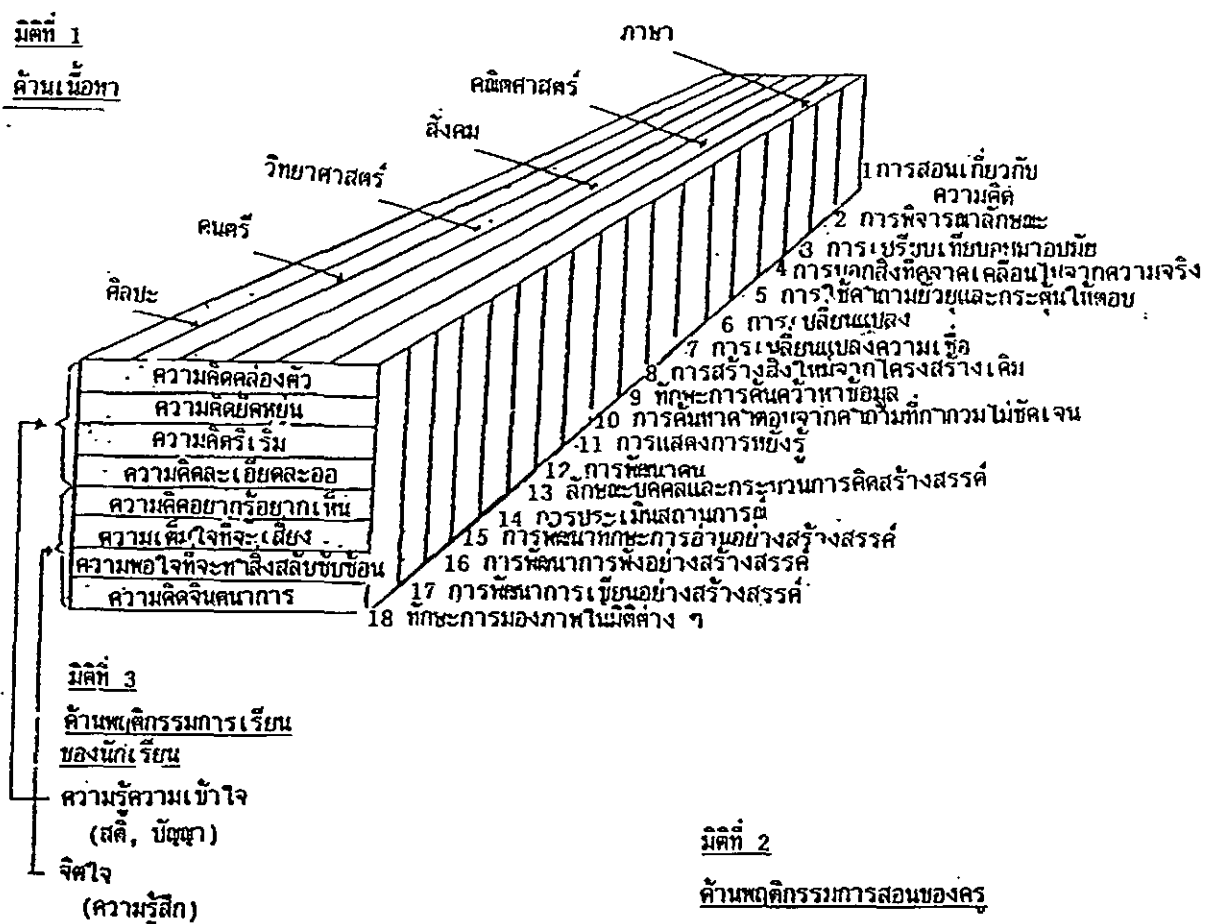
1. มีความตระหนักอยู่เสมอว่า ความคิดสร้างสรรค์นับเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียน และเกิดขึ้นได้เสมอทุกโอกาส

2. ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ และที่แตกต่างจากคนอื่น จะต้องไม่ตำหนิติเตียนหรือกล่าวหาว่านักเรียนคิดนอกกลุ่นอกทาง

3. รู้คุณค่าของตัวเอง จะต้องไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ถือตัวพร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นอยู่เสมอ
4. รู้จักเสียสละ มีอิสรภาพในการทำงานเพื่อส่วนรวม
5. มีความกระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉง มีความคล่องแคล่วว่องไวในการทำงาน
6. มีการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอในด้านการสอน การสมาคมกับผู้อื่น พร้อมทั้งมีความสนใจต่อเหตุการณ์รอบตัวเอง
7. มีความอดทน อดกลั้น ไม่ท้อแท้ เมื่อประสบปัญหาที่ยุ่งยากและสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้สำเร็จ
8. มีอิสระในการสร้างบรรยากาศ ที่อำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ทุกโอกาส
9. มีทัศนคติทางบวกแก่ตนเอง โดยแสวงหา และเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่อยู่เสมอ และพยายามคิดค้นหาความสำเร็จแปลก ๆ ใหม่ ๆ
10. คำนึงถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นพร้อมทั้งสามารถรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นมาสร้างประโยชน์ให้นักเรียนรู้จักคิดในด้านสร้างสรรค์

กลวิธีการสอนความคิดสร้างสรรค์

วิลเลียมส์ (อารี รังสินันท์, 2532 : 115 - 130 ; อ้างอิงมาจาก Williams, 1970) ได้เสนอแนวทางการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นถึงกลวิธีการสอนความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีรูปแบบการสอนแบ่งออกเป็น 3 มิติ ที่เรียกว่า Williams Cubes CAL Model ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงโครงสร้างของรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวความคิด
ของ แฟรงค์ วิลเลียมส์

จากภาพประกอบ 2 วิลเลียมส์ แบ่งรูปแบบการสอนออกเป็น 3 มิติ ดังนี้
มิติที่ 1 ด้านเนื้อหา
วิลเลียมส์ได้แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นวิชาต่าง ๆ คือ ภาษา คณิตศาสตร์ สังคม
วิทยาศาสตร์ ดนตรี และศิลปะ โดยเน้นการสอนความคิดสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับ
เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

มิติที่ 2 ด้านพฤติกรรมการสอนของครู

วิลเลียมส์ ได้เสนอกลวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม 18 อย่าง ดังนี้

1. การสอนหมายถึง การสอนเกี่ยวกับความคิดเห็นในลักษณะ
 - 1.1 ความคิดเห็นซึ่งขัดแย้งในตัวเอง
 - 1.2 ความคิดเห็นซึ่งค้านกับสามัญสำนึก
 - 1.3 ความจริงที่ยากจะเชื่อถือหรืออธิบายได้
 - 1.4 ความเห็นหรือความเชื่อที่ฟังใจมานาน
2. การพิจารณาลักษณะหมายถึง การสอนให้นักเรียนคิดพิจารณาถึงลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ทั้งของมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ ในลักษณะที่แปลกแตกต่างจากที่เคยคิด รวมทั้งในลักษณะที่คาดไม่ถึงด้วยก็ได้
3. การเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยหมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งหรือสถานการณ์ที่เหมือนกัน คล้ายกัน แตกต่างกัน หรือตรงกันข้าม อาจเป็นคำเปรียบเทียบคำพังเพย สุภาษิต ก็ได้
4. การบอกสิ่งที่คลาดเคลื่อน ไปจากความจริงหมายถึง การแสดงความคิดเห็นระบุงชี้ สิ่งที่คลาดเคลื่อนจากความจริง หรือขาดต่อกับพร่องผิดปกติ หรือสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์
5. การใช้คำถามยั่วและกระตุ้นให้ตอบ หมายถึง การตั้งคำถามแบบปลายเปิด และเป็นคำถามที่ยั่วและเร้าความรู้สึกนึกคิดให้ชวนคิดค้นคว้า ตอบให้หลายคำตอบ
6. การเปลี่ยนแปลงหมายถึง การฝึกให้คิดถึงการเปลี่ยนแปลง ดัดแปลง การปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปในรูปแบบอื่นด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ
7. การเปลี่ยนแปลงความเชื่อหมายถึง การฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีความคิดยืดหยุ่น ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ
8. การสร้างสิ่งใหม่จากโครงสร้างเดิมหมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักสร้าง สิ่งใหม่ กฎเกณฑ์ใหม่ ความคิดใหม่ จากโครงสร้างเดิม แต่พยายามคิดพลิกแพลงให้แตกต่างไปจากเดิม
9. ทักษะการค้นคว้าหาข้อมูลหมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักการสำรวจเพื่อหาข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น
 - 9.1 การค้นคว้าแบบนักประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาค้นคว้า หรือสำรวจวิธีการปฏิบัติกันมาแต่อดีตกาล

9.2 การค้นคว้าแบบบรรยาย เป็นการลองคิดหาวิธีใหม่แบบลองผิดลองถูก ก่อนค้นพบแล้วจึง เสนอผลงาน

9.3 การค้นคว้าแบบนักวิทยาศาสตร์ เป็นการสำรวจค้นคว้าโดยการตั้ง สมมติฐาน แล้วหาข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน แล้วจึง เสนอผลการศึกษาที่ได้รับ

10. การค้นหาคำตอบจากคำถามที่กำกวมไม่ชัดเจน เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความ อดทนและพยายามค้นคำตอบต่อปัญหาที่กำกวม ลึกลับหรือท้าทาย

11. การแสดงออกจากการหยั่งรู้หมายถึง การฝึกให้รู้จักการแสดงความรู้สึกความคิด ความรู้สึกที่เกิดจากสิ่งเร้ามาเร้าอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า

12. การพัฒนาคนหมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักพิจารณาศึกษาความผิดพลาดที่ ล้มเหลว แล้วหาประโยชน์จากความผิดพลาดนั้นเป็นบทเรียนนำไปสู่ความสำเร็จ

13. ลักษณะบุคคลและกระบวนการคิดสร้างสรรค์หมายถึง การศึกษาประวัติบุคคล สำคัญ ทั้งในแง่พฤติกรรมและกระบวนการคิด ตลอดจนวิธีการและประสบการณ์ของเขาด้วย

14. การประเมินสถานการณ์หมายถึง การฝึกหาคำตอบ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้น ด้วยการตั้งคำถามว่า ถ้าสิ่งนั้นเกิดขึ้นแล้วจะเกิดผลอย่างไร

15. การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างสร้างสรรค์หมายถึง การฝึกให้รู้จักคิด แสดง ความคิดเห็น แสดงความรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องที่อ่าน

16. พัฒนาการฟังอย่างสร้างสรรค์หมายถึง การฝึกให้แสดงความคิด ความรู้สึก และจินตนาการ ด้านการเขียนบรรยาย หรือพรรณนาให้เห็นภาพชัดเจน

17. พัฒนาการเขียนอย่างสร้างสรรค์หมายถึง การฝึกให้แสดงความคิด ความรู้สึก และจินตนาการ ด้านการเขียน บรรยาย หรือพรรณนาให้เห็นภาพชัดเจน

18. ทักษะการมองภาพในมิติต่าง ๆ หมายถึง การฝึกให้แสดงความรู้สึกนึกคิด จากภาพในแง่มุมแปลก ๆ ใหม่ ๆ ไม่ใช่ของเดิม

มิติที่ 3 ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

วิลเลียม ได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 ด้านความรู้ความเข้าใจ หรือด้านสติปัญญา ได้แก่

1.1 ความคิดคล่องตัว

1.2 ความคิดยืดหยุ่น

1.3 ความคิดริเริ่ม

1.4 ความคิดละเอียดละออ

ลักษณะที่ 2 ด้านความรู้สึก หรือด้านจิตใจ ได้แก่

2.1 ความอยากรู้อยากเห็น

2.2 ความเต็มใจที่จะเสี่ยง

2.3 ความพอใจที่จะทำสิ่งสลับซับซ้อน

2.4 ความคิดจินตนาการ

นอกจากนี้ครูควรคำนึงถึงวิธีการที่ครูจะช่วยส่งเสริมการสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อย่างไร

กระบวนการคิดในการสร้างสรรค์นั้นไม่ใช่การคิดอย่างเลื่อนลอยหรือเพื่อฝัน

แต่เป็นการคิดที่มีจุดหมาย ดังนั้นวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้คือ

1. ให้เลือกเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักเลือก และตัดสินใจด้วยตนเองบ้าง

ในบางโอกาส เช่น เลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จัก และเลือกตัดสินใจด้วยตัวของนักเรียนเองบ้าง ไม่ใช่ครูรวบรัดตัดสินใจให้ทุกอย่างเรียบร้อย

2. ให้แก้ปัญหาด้วยตนเอง ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการผจญกับความยากลำบากบ้าง เพื่อทดสอบดูว่านักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือไม่ หรือนักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร (ควรเป็นปัญหาที่ไม่ร้ายแรง หรือเป็นอันตรายต่อนักเรียน) เพื่อว่าครูจะได้พิจารณาหาทางแนะนำ และช่วยเหลือตามที่เห็นสมควร

3. ให้คำชมเชย เมื่อนักเรียนได้ค้นพบหรือเรียนรู้ด้วยความคิดและวิธีการของตนเอง ครูควรพูดจาทำนองรับรู้ต่อความสำเร็จนั้น ๆ หรือกล่าวยกย่องชมเชยด้วยท่าทีเต็มใจ จริงใจ ไม่ใช่เฉยเมย หรือเห็นเป็นของธรรมดาที่ใคร ๆ ก็ทำได้ เพื่อนักเรียนจะได้รู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนกระทำได้ และจะมีกำลังใจปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในคราวต่อไป

โรเจอร์ (สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. 2522 : 83 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1970) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้ดังนี้

การจัดทำให้มีภาวะที่มีความปลอดภัยทางจิต กล่าวคือ

1. คุรยอมรับค่าและเคารพในความคิดเห็นของแต่ละคน
2. ไม่มีการเปรียบเทียบความคิดเห็นและผลงาน ทุกคนทำงานด้วยความสบายใจ ไม่ต้องหวั่นวิตกว่าจะได้คะแนนไม่ดี

3. คุรมีความเข้าใจในผลงานของนักเรียน

สรุปได้ว่า สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน คือ การจัดบรรยากาศความพร้อมของอุปกรณ์ เทคนิคและวิธีการสอน ซึ่งคุรมีบทบาทสำคัญในการฝึก โดยการเลือกเทคนิคและวิธีการสอนต่าง ๆ มาช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดนั้นให้เจริญขึ้น เช่น การยอมรับฟังความคิดเห็น การส่งเสริมให้มีความคิดอย่างอิสระโดยปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้า ทดลอง สืบหาปัญหาและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้ช่วยในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเป็นอย่างดี ไม่คำนึงถึงการประเมินความคิด แต่เน้นปริมาณความคิด คิดให้ได้มาก คิดให้ได้แปลก หลังจากได้รวบรวมความคิดต่าง ๆ แล้ว จึงค่อยประเมินเลือกเอาความคิดที่ดีที่สุดมาใช้ในการแก้ปัญหา และจัดลำดับทางเลือก หรือแก้ปัญหา รอง ๆ ไว้อีกด้วย

การวัดความคิดสร้างสรรค์

ถึงแม้ว่าความคิดสร้างสรรค์จะเป็นคุณลักษณะที่ซับซ้อนและเป็นเรื่องที่วัดได้ยาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การวัดในสิ่งอื่น ๆ ก็ตาม ก็ยังมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาให้ความสนใจทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ ได้พยายามศึกษา และพัฒนามาเป็นลำดับ โดยเฉพาะการวัดความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การสังเกต หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกเชิงสร้างสรรค์
2. การวาดภาพ หมายถึง การให้เด็กวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด เป็นการถ่ายทอดความคิดเชิงสร้างสรรค์ ออกมาเป็นรูปธรรมและสามารถสื่อความหมายได้ สิ่งเร้าที่กำหนดให้เด็กอาจเป็นวงกลม สีเหลี่ยม แล้วให้เด็กวาดภาพต่อเติมให้เป็นภาพ
3. รอดหยดหมึก หมายถึง การให้เด็กดูภาพรอดหยดหมึก แล้วคิดตอบจากที่นักเรียนเห็นมักใช้กับนักเรียนวัยประถมศึกษา เพราะนักเรียนสามารถอธิบายได้ดี

4. การเขียนเรียงความและงานศิลปะ หมายถึง การให้นักเรียนเขียนเรียงความ จากหัวข้อที่กำหนด และการประเมินงานศิลปะของนักเรียน

5. การทดสอบ หมายถึง การใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ วัดพฤติกรรมของ นักเรียนนับเป็นพัฒนาการของการวัดความคิดสร้างสรรค์ในขั้นต่อมา คือ การใช้แบบทดสอบ มาตรฐาน ซึ่งเป็นผลมาจากการวิจัยเกี่ยวกับธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบ ความคิดสร้างสรรค์มีทั้งที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ และที่ใช้ภาพเป็นสื่อ เพื่อเร้าให้นักเรียนแสดงออก เชิงความคิดสร้างสรรค์และมีการกำหนดเวลาด้วย ปัจจุบันมีแบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้วัดความคิด สร้างสรรค์ เช่น ของกิลฟอร์ด ของทอร์แรนซ์ เป็นต้น (อารี พันธุ์มี. 2537 : 185 - 188)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวัดความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แบบทดสอบตามแนว ทฤษฎีของกิลฟอร์ด ของวอลลาซ และโคแกน โดยนำมาปรับให้เข้ากับวิชาภาษาไทย ตามเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

คาเรย์ (Carey. 1967 : 2095 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิด สร้างสรรค์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการเขียน ความสามารถด้านสติปัญญาของ เด็กเกรด 6 โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ มินเนโซตา วัดความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ผลปรากฏว่า ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคล่องในการคิดไม่มี ความสัมพันธ์กับความสามารถต่าง ๆ นอกจากนั้น ปรียา ตรีสาสตร์ (2530 : 92) ได้ทำ การศึกษาเรื่องการสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย (ท 402) เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตทบวง มหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการทดลองพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนดีด้วยชุด การสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .001

ขวัญตา จริยสัจติกุล (2533 : 100) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถ ในการใช้ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ใช้เวลาใน

การทดลอง 12 คาบ ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถในการใช้ภาษา และความคิดสร้างสรรค์แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัชนิภา ทองสุทธิ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามแนวคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (CLE) และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วย วิธีสอนตามคู่มือครู มีพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาด้านความคิดริเริ่ม ความคล่องตัวในการคิดและความยืดหยุ่นในการคิดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม (2534 : 140) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบมาตรฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองปรากฏว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบมาตรฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากเอกสารงานวิจัยทั้งของต่างประเทศและของไทย พอสรุปได้ว่าการที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนให้ได้ผลดี ครูผู้สอนต้องให้นักเรียนได้มีอิสระในการแสดงออกทางการเขียนตามความรู้ ความคิด และจินตนาการของนักเรียนเอง รวมไปถึงบทบาทของครูที่จะให้ความเป็นกันเองคอยกระตุ้น ชักชวนให้นักเรียนได้แสดงออก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ความหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การสอนที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อนและกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมและได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดสื่อการเรียน

และการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมาย ในการนำรูปแบบภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลักและให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละชุมชนของนักเรียน ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของนักเรียน ในการรับรู้และเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของนักเรียน กลวิธีในการสอนจะยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ

(Systemic Linguistics) ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจิตวิทยาในการเรียนรู้ (Learning Psychology) เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการทางความคิดและมีเจตคติทางบวก ในการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการคือ ความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาโดยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างอิสระและถูกต้องตามกาลเทศะ

เป้าหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เป้าหมายหลักของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา คือการให้นักเรียนได้รู้จักเทคนิคกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีเจตคติในการใช้ภาษาในทางบวก เช่น รักการอ่าน รักการเขียน เข้าใจความรู้สึกนึกคิดจากการสื่อความหมายของภาษาพร้อมทั้งมีความรู้สึกรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การรู้จักประชาธิปไตยและมีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง

บทบาทของครู

ครูที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจในการสอนดังต่อไปนี้

1. ท้าความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย หลักการและวิธีการของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาให้ต้องแท้เสียก่อน เพื่อการเตรียมการวางระบบงานสอนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ
2. เตรียมงานสอนได้อย่างมีระบบตามรูปแบบการสอนซึ่งมีขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่จัดไว้ให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของนักเรียน
3. ท้าหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและให้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมแก่นักเรียนในบริบทภาษาต่าง ๆ

4. ทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้โดยพร้อมที่จะช่วยเหลือนักเรียนทุกคนที่ต้องการข้อมูลทางภาษาเมื่อมีปัญหาและข้อสงสัย หรือการขยายความเพิ่มเติม การให้ข้อมูลอาจจะกระทำในกลุ่มของนักเรียนหรือแยกเดี่ยวเป็นรายบุคคล

5. ทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนและจัดกลุ่มกิจกรรมการสอน รวมทั้งชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยเข้าใจระดับความแตกต่าง ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนทุกคน

6. มีความกระตือรือร้นในการดำเนินการสอนและการติดตามผล
7. คอยให้กำลังใจแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
8. คอยสังเกตการพัฒนาทางภาษาของนักเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงทักษะทางภาษาของตนให้มากที่สุด ครูจะคอยเป็นผู้ช่วยเหลือเท่านั้น
9. พยายามช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการสื่อความหมายที่ตนต้องการทุกครั้ง
10. มีความอดทนและใจเย็นที่จะรอคอยการแสดงออกทางความคิดของนักเรียน

บทบาทของนักเรียน

นักเรียนในชั้นเรียนที่มีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติและเป็นผู้ศูนย์กลางในการเรียนอยู่เสมอ บทบาทดังกล่าวจะเป็นไปตามลำดับการพัฒนาภาษาดังต่อไปนี้

1. ในระยะแรก นักเรียนจะตอบสนองการให้รูปแบบภาษา หรือการให้ปัจจัยเบื้องต้นที่มีความหมายของครู โดยมีส่วนร่วมในการโต้ตอบสนทนา ใช้ความคิดหาเหตุผลและผลแสดงออกทางกาย เช่น การแสดงท่าทางบ่งบอกความรู้สึก การเล่นบทบาทสมมติ ฯลฯ ในระยะนี้นักเรียนส่วนใหญ่จะรับรู้การให้ปัจจัยเบื้องต้นของครูและใช้ภาษาในการคิด จินตนาการ หาเหตุผล เปรียบเทียบข้อแตกต่างและคล้ายคลึงของภาษาที่ได้รับ และสร้างความคุ้นเคยกับรูปแบบภาษาใหม่นั้น ๆ

2. ในระยะกลาง นักเรียนจะใช้ความสามารถแสดงออกทางทักษะภาษาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยช่วยเหลือ คอยให้กำลังใจและให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ความพยายามในการลองผิดลองถูกทางภาษาของตนประสบความสำเร็จได้ เช่น การช่วยกันสรุปเรื่องที่อ่าน เขียนร่วมกัน ฯลฯ ผลสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาต่าง ๆ จะช่วยทำให้เกิดกำลังใจและเป็นแรงจูงใจภายในสำหรับนักเรียนเองที่จะให้ความสนใจกับบทเรียนต่อไป

3. ในระยะสุดท้าย นักเรียนจะแสดงความสามารถทางทักษะของตนเองได้อย่างอิสระทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน พร้อมทั้งสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ทางการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ตามความสนใจได้ เช่น แต่งประโยคปากเปล่า เขียนเรียงความตามที่ตนพอใจ เขียนจดหมายโต้ตอบกับเพื่อน กับครูหรือกับคนอื่น ๆ อ่านหนังสือนอกเวลา รายงานข่าวที่ได้ฟังหรือได้อ่าน พอใจกับความไพเราะของภาษา เข้าใจความรู้สึกที่สอดแทรกอยู่กับการใช้ภาษาในแต่ละปริบท ความรู้สึกประทับใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำและการรู้จักประชาธิปไตย ล้วนเป็นเจตคติที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่มของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกันและประสบผลสำเร็จในผลงาน

หลักการและทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

หลักการของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะยึดแนวทฤษฎีหลายแบบอย่างบูรณาการ เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการรับรู้และเรียนรู้ภาษา และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันเพื่อการสื่อสาร พร้อมทั้งมีเจตคติในการเรียนภาษาในทางบวก เช่น รักการอ่าน ชอบการเขียน มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง ฯลฯ

1. แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร

แนวการสอนทฤษฎีนี้จะ เน้นการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นหลักโดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหา ปริบท ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน

กระบวนการสอนตามทฤษฎีนี้จะ เน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษา ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนภาษา ดังนั้นการจัดเนื้อหาในบทเรียนจึงควรเน้นเนื้อหาที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในสังคมและชีวิตประจำวันได้ ผู้สอนจึงควรทำหน้าที่คอยช่วยเหลือแนะนำ และแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องให้แก่นักเรียน เช่น ให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และให้เขียนเรื่องร่วมกัน เป็นต้น

2. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

แนวทฤษฎีนี้ จะเน้นการเข้าใจกระบวนการรับรู้และเรียนรู้ภาษาของนักเรียน เพื่อการจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง เหมาะสมแก่นักเรียนตามวัย ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร แก่แก่นักเรียนได้

กระบวนการรับรู้และเรียนรู้ดังกล่าว จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ แก่ผู้เรียน โดยใช้กระบวนการเหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของนักเรียนเป็นหลัก ผลของการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อน หรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียน พร้อมทั้งคำนึงถึงจิตวิทยา ด้านการให้แรงจูงใจ การลดความเครียดและลำดับของการพัฒนาทักษะภาษาของมนุษย์ จะทำให้การสอนภาษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading Approach)

ทฤษฎีการสอนอ่านในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ และทฤษฎีทางจิตวิทยา แม้ว่าเป้าหมายของการสอนอ่านจะคล้ายคลึงกัน คือ ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ หารายละเอียดของเรื่อง แปลความ ตีความ ขยายความ และมีเจตคติในการอ่านทางบวก เช่น รักการอ่าน สนใจการอ่าน แต่ทฤษฎีทั้งสองจะมีแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน การให้ปัจจัยป้อนแก่ผู้เรียนแตกต่างกันไปบ้าง การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีข้อเด่นตรงที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างทฤษฎีการสอนอ่านทั้งทางภาษาศาสตร์ และทางจิตวิทยาอยู่ในตัวอย่างบูรณาการ โดยพิจารณาทั้งลักษณะของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์พึงรับรู้ และมีประสบการณ์จากวัสดุที่อ่านหรือสิ่งที่อ่านในชีวิตจริง พร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจะทำให้ผู้อ่านมีเจตคติในการอ่านที่ดีต่อไป นอกจากนี้ทักษะการเขียนซึ่งเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กับการอ่าน จะได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมอีกด้วย จึงนับว่าเป็นกระบวนการสอนอ่านและเขียนที่ดำเนินต่อเนื่องกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ถ้ากระบวนการสอนอ่านดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสม

4. แนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน (Genre-Based Approach)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จำเป็นต้องยึดบทเรียนหรือกิจกรรมนำเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่สำคัญในการให้รูปแบบภาษาแก่นักเรียน ดังนั้นบทเรียนหรือกิจกรรมนำนั้น ต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมที่จะเป็นปัจจัยเบื้องต้นเพื่อให้รูปแบบของภาษาที่เหมาะสมด้วย ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่อิงทฤษฎีบรรทัดฐาน ทฤษฎีนี้ยึดหลักการจากแนวทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) กล่าวคือ จะเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อหาจากบริบทภาษาในกาลและเทศะต่าง ๆ ที่ใช้กันในสังคมหรือชุมชน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ภาษาและความหมาย การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ชุมชนและวัฒนธรรม แต่เป้าหมายของการสื่อสารที่ใช้ในภาษานั้นจะเหมือนกันคือ ความเข้าใจในเนื้อหาของเรื่องในการสื่อสาร

2. ภาษาและบริบทภาษา การเข้าใจความหมายของภาษาในการติดต่อสื่อสารจะชัดเจนเพียงใด ขึ้นอยู่กับความที่แวดล้อมข้อความนั้น ๆ ทำให้เนื้อหาชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งเนื้อหาของภาษามีความสำคัญ 2 ประเด็นคือ เป็นผล หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจเรื่องราวชัดเจนขึ้นว่าหมายถึงสิ่งใด และอีกประเด็นหนึ่งคือ เป็นกระบวนการของการใช้ภาษา หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจได้ว่า ควรใช้ภาษาอย่างไรเมื่อต้องการจะสื่อความหมายในบริบทนั้น ๆ

นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ลักษณะของบริบทภาษาที่มีบทบาทในการทำให้เนื้อความมีความสำคัญและได้ความชัดเจน 2 ประการคือ บริบทภาษาของ สถานการณ์ต่าง ๆ เป็นบริบทภาษาที่สำคัญมาก เพราะจะสื่อเนื้อหาได้ชัดเจนในแต่ละสังคมหรือชุมชน และประเภทที่สองคือบริบทของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญของภาษา 3 ประการ ซึ่งจะมีอิทธิพลทำให้ความหมายของภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้ ประการแรกคือ เรื่องราว หมายถึง เนื้อหาของสิ่งที่กำลังพูดหรือข้อความที่อ่านหรือเขียน ประการที่สองคือ ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างผู้ใช้ภาษาด้วยกัน ในแต่ละสถานการณ์ และประการสุดท้ายคือ วิธีในการใช้ภาษา หมายถึง วิธีการสื่อความหมายของภาษา เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ฯลฯ

ปริบททางวัฒนธรรมในแต่ละสถานการณ์ที่ใช้ภาษานั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละคนในแต่ละสังคมหรือชุมชนด้วย ดังนั้นเมื่อเราเข้าใจวัฒนธรรมกับเนื้อความที่ใช้อยู่ในแต่ละปริบทหนึ่ง ๆ ความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของการใช้ภาษานั้นย่อมจะชัดเจนขึ้น

3. ภาษาและทำเนียบภาษา เมื่อปริบทภาษามีอิทธิพลทำให้เนื้อความมีความหมายชัดเจนขึ้น ทำเนียบภาษาหรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ทำเนียบภาษาจึงควบคู่ไปกับปริบททางภาษาที่แตกต่างกันไป ตามกาลเทศะตามเรื่องราวที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา

4. การเรียนรู้ภาษาในปริบท การเรียนรู้ภาษา ควรเริ่มจากการรับรูปแบบภาษาที่ถูกต้องตามลักษณะของปริบทภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมซึ่งรูปแบบภาษาหรือชนิดของเนื้อความต่าง ๆ นักภาษาศาสตร์การศึกษาใช้คำจากภาษาฝรั่งเศสว่า "Genre" ภาษาไทยใช้ว่าอรรถลักษณะของภาษา

อรรถลักษณะของภาษา

อรรถลักษณะของภาษาจะมีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อสารความหมายให้ผู้ฟังและผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อความที่ได้ฟังหรือได้อ่านชัดเจนแน่นอนขึ้นว่า ผู้พูดหรือผู้เขียนมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ (ผู้พูดหรือผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไป หรือเฉพาะเจาะจงเป็นความรู้สึกส่วนตัวหรือเป็นความเห็นกลาง ๆ โดยทั่วไป)

การเข้าใจอรรถลักษณะของข้อความต่าง ๆ จะทำให้การฟังหรือการอ่านชัดเจนขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของเรื่อง รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อความที่อ่านจะทำให้ง่ายขึ้น เพราะคนฟังหรือคนอ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แน่นอนชัดเจน นอกจากนี้แล้วการลำดับการติดตามเนื้อหาความจะเป็นไปได้อย่างขึ้นด้วย หากผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจอรรถลักษณะต่าง ๆ ของเนื้อความนั้น เพราะในแต่ละอรรถลักษณะจะมีลำดับของการดำเนินเนื้อความที่แน่นอนเป็นขั้นเป็นตอนตั้งแต่เริ่มเนื้อความในแต่ละอรรถลักษณะจะมีการลำดับเนื้อความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน การใช้ภาษาในแต่ละอรรถลักษณะจะเปลี่ยนแปลงไปตามอรรถลักษณะในแต่ละเนื้อความของปริบทหนึ่ง ๆ ด้วย

อรรถลักษณะของภาษามีหลายชนิดที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในการสื่อความ มีดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
2. รายงาน (Report)
3. การอธิบาย (Explanation)
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
5. วิธีการ (Procedure)
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
7. อภิปราย (Discussion)
8. การสังเกต (Observation)

ในการสอนที่ใช้เนื้อความตามอรรถลักษณะของภาษานั้น ครูควรใช้คำถามนำนักเรียนเพื่อช่วยการเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยพิจารณาชนิดของคำถามให้เป็นไปตามลำดับของการดำเนินเรื่องในแต่ละอรรถลักษณะ การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนสามารถคิดแต่งเรื่องได้ตามอรรถลักษณะที่ต้องการได้ง่าย และประสบความสำเร็จในการช่วยกันเขียนเรื่อง โดยครูให้การเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยในระยะแรก (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2534 : 35)

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะต่าง ๆ

อรรถลักษณะ	ลำดับของคำถามในการดำเนินเรื่อง
1. เรื่องเล่าจาก ประสบการณ์	ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร → แล้วอย่างไรต่อไป → ต่อไปละ → สรุปเป็นอย่างไร → เกิดอะไรขึ้น กับใคร ที่ไหน อย่างไร → แล้วเกิด อะไรขึ้นอีก → อย่างไร (ให้ลำดับความของเรื่องที่เกิดขึ้นตาม ลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง)
2. เรื่องรายงาน	เรื่องเกี่ยวกับอะไร → เป็นอย่างไร → มีลักษณะเฉพาะ มี { ประโยชน์อะไร โทษ → มีลักษณะอย่างไร โดยทั่วไป { อย่างไร เป็นอย่างไร สรุปสั้น ๆ ว่าเป็นเรื่อง เกี่ยวกับอะไร → สำคัญอย่างไร
3. เรื่องเล่าเชิง- จินตนาการ	ใคร → ทำอะไร → ที่ไหน → เมื่อใด → อย่างไร → แล้วเกิดอะไรขึ้น (ลำดับเรื่องก่อนหลัง) → ปัญหาคืออะไร → แก้ไขได้อย่างไร → สรุปแล้วเรื่องนี้มีความน่าสนใจอย่างไรบ้าง
4. เรื่องแสดงความ คิดเห็น	เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร → เป็นความคิดของใคร → มีเหตุและผล อย่างไร (ลำดับเหตุและผล) → จะสรุปการแสดงความคิดเห็น (จากประเด็นที่ตั้งอย่างไร)

จะจัดตามกระบวนการพัฒนาภาษาอย่างเป็นธรรมชาติของนักเรียน โดยเน้นการใช้บทเรียนและ
กิจกรรมเป็นจุดเริ่มต้นในการให้ปัจจัยป้อน และให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมทางภาษาทั้ง
4 ทักษะ คือ การฟังการพูด การอ่าน การเขียน โดยคำนึงการเลือกเนื้อหา พิจารณา
จุดมุ่งหมาย และประโยชน์ในการอ่าน ตลอดจนความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เลือก
ภาษาที่ใช้ สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการอ่าน ความสนใจ
และความสามารถของนักเรียนเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงได้รับ
การแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1, 2 และ 3

ขั้น ขั้นที่	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3
1	ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง ทั้งเรื่อง	นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและ อภิปรายโดยใช้พจนานุกรม	ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/ลำดับ ความ
2	ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สันทนาหรือ อภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง	ครูโยงเรื่องเข้าสู่ตัวนักเรียน อภิปรายสันทนาเรื่องและ สรุปความคิดเห็น	สะท้อนความคิดจากเรื่อง ที่อ่าน ไปสู่การกำหนด เป้าหมายหรือการวางแผน การเขียน
3	เขียนเรื่องร่วมกันระหว่าง ครู - นักเรียน	เขียนเรื่องร่วมกัน (เปลี่ยนเรื่องได้) หรือ เขียนเรื่องเป็นกลุ่มหรือ รายบุคคล	บันทึกย่อสาระของเรื่อง ตามเป้าหมาย หรือการ วางแผนการเขียน

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นที่	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3
4	ทำหนังสือเล่มใหญ่	อภิปรายเรื่องที่เขียน	สังเคราะห์สาระของเรื่อง และเขียนเรื่องนั้นใน ขั้นร่าง
5	เล่นเกมและกิจกรรมเสริม ทางภาษาอื่น ๆ	ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อ ทบทวน และฝึกซ้ำความ แม่นยำ	ทบทวนตรวจสอบ และ แก้ไขงานเขียน
6	-	-	เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและ ทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 2 มาทดลองสอนโดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกัน และอภิปราย / สนทนาเกี่ยวกับเรื่อง
ที่อ่านร่วมกับครู/ทำผังภูมิสรุปความ

จุดมุ่งหมาย : ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและบอก
รายละเอียดของเรื่องได้ ในขั้นนี้นักเรียนสามารถอ่านเรื่องได้เองแล้วครูควรให้นักเรียนอ่าน
เรื่องร่วมกัน จะอ่านออกเสียงหรืออ่านในใจบ้างสลับกันไป ครูควรใช้ผังภูมิ
(Mapping) เพื่อช่วยนักเรียนในการดึงใจความสำคัญของเรื่อง เช่น การลำดับเรื่อง การโยง
ความสำคัญของเรื่องที่สัมพันธ์กัน เช่น เป็นเหตุเป็นผลกัน เห็นปัญหาและการแก้ไขปัญห
การเปรียบเทียบความคล้ายคลึง และความแตกต่างของเรื่อง นอกจากนี้ยังเกี่ยวกับการให้
รายละเอียดของเรื่องอีกด้วย ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลจากการอ่าน และสรุป

ความคิดด้วยตนเอง ควรใช้เวลาในการอธิบาย และสนทนาเรื่องอย่างละเอียด เพราะการฝึกการอ่านโดยใช้ความคิดประกอบการอธิบายจะช่วยฝึกนักเรียนให้เคยชินกับการอ่าน โดยใช้กระบวนการทางความคิดได้มาก และจะทำให้สามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ซึ่งเป็นขั้นตอนการอ่านขั้นสูงต่อไปในอนาคตได้

สำหรับขั้นตอนการสอนในขั้นที่ 1 ครูผู้สอนจะทำฟังก์มิได้ง่ายขึ้น หากทำความเข้าใจและพิจารณาโครงสร้างระดับยอดของข้อความว่ามีลักษณะอย่างไร

ลักษณะของโครงสร้างระดับยอด

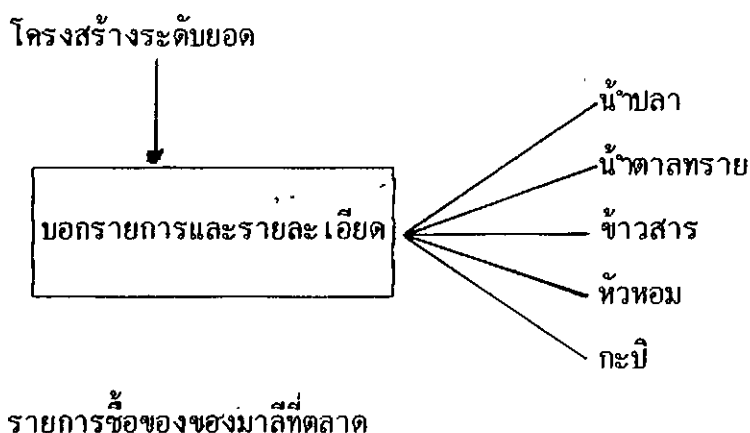
บาร์ทเลท (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 32 - 34 ; อ้างอิงมาจาก Bartlett. 1978, 1985, 1986) ได้กล่าวถึง โครงสร้างระดับยอด (Top - Level Structure) ว่าหมายถึง แผนการเขียนหรือโครงการเขียนของผู้เขียนเพื่อเป็นแนวทางในการสื่อความแก่ผู้อ่าน หลักการของการใช้โครงสร้างระดับยอดเพื่อช่วยในการอ่าน จะได้มาจาก ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่าน และผู้เขียน ถ้าผู้อ่านเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียนก็จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านดีขึ้น และรวดเร็วขึ้นทั้งนี้เพราะสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น เพราะทราบว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับอะไร การใช้ประสบการณ์เดิมในการอ่าน (Schema) อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่าน จะช่วยให้การเดาความและการจับใจความดีขึ้น การมีสมาธิในการอ่านอย่างตรงประเด็นจะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความสำคัญและจับรายละเอียดของเรื่องได้และในขณะเดียวกันจะจำเรื่องได้ดีอีกด้วย การตีความและขยายความก็ย่อมจะทำให้ดีในลำดับต่อมา นอกจากนี้ยังจะช่วยให้การเขียนดีขึ้น เพราะจากประสบการณ์การอ่านและการเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียนมามาก เมื่อเราเป็นผู้เขียนเองก็ย่อมมีแนวทางในการวางโครงการเขียนในการเขียนข้อความต่าง ๆ โครงการเขียนเหล่านี้มีอยู่ด้วยกันหลายชนิด แต่ที่ใช้กันทั่วไปมี 4 ชนิด คือ

1. การบอกรายละเอียด หรือรายการ (Descriptive or Listing)
2. ปัญหาและข้อแก้ไข (Problem - Solution)
3. เหตุและผล (Cause and Effect)
4. การเปรียบเทียบ (Comparison - Contrast)

การเข้าใจโครงสร้างระดับยอดจะช่วยให้อ่านและเข้าใจคำถาม ถ้ามักเรียน
เพื่อช่วยในการทำผังภูมิของเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนและง่ายขึ้นเพราะครูจะเข้าใจว่าควรใช้
คำถามประเภทใดให้เหมาะสมกับชนิดของโครงสร้างระดับยอดนั้น ๆ การเขียนผังภูมิง่ายขึ้น
ตามลักษณะของโครงสร้างระดับนั้น ๆ ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 1

มาลีไปตลาด มาลีซื้อของหลายชนิดของที่มาลีซื้อ ได้แก่ น้ำปลา น้ำตาลทราย
ข้าวสาร หัวหอม และกะปิ

ขั้นที่ 2 : ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องในชีวิตประจำวันของตัวนักเรียนเองและ
อภิปรายร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย : ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่าน
เป็นความคิดของตนเอง พร้อมทั้งรู้จักวิเคราะห์เรื่องที่อ่านให้เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิต
ประจำวันของตนเอง เพื่อการนำความคิดรวบยอดที่สำคัญไปใช้ได้

ในขั้นนี้ ครูควรตั้งคำถามและการสนทนาจากเรื่องที่อ่านในขั้นที่ 1 เข้าสู่
เรื่องราวที่นักเรียนจะพบในชีวิตประจำวันของนักเรียนเอง เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์
สิ่งที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่ตนเองจากเรื่องที่อ่านได้ เป็นต้น เช่น เรื่องที่อ่านเป็นเรื่อง
เกี่ยวกับความรักชาติของทหารกล้าคนหนึ่ง ครูก็จะตั้งเรื่องเข้าสู่ตัวนักเรียนโดยถามว่า
ถ้านักเรียนเป็นทหารกล้าคนนั้น นักเรียนจะทำอย่างไร นักเรียนคิดว่าชาตินั้นสำคัญแค่ไหน
นักเรียนจะรักและทำอย่างทหารกล้าคนนั้นไหม นักเรียนชอบทหารกล้าคนนั้นไหม เพราะเหตุใด

การสนทนา อภิปรายโดยดึงเข้าสู่เรื่องของนักเรียน จะทำให้การอภิปรายมีชีวิตชีวามากขึ้น นักเรียนจะมีโอกาสได้พูด ได้แสดงความคิดเห็นของตนเองมากขึ้น ครูจะมีโอกาสแก้ปัญหาการออกเสียง การใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่นักเรียนได้ด้วย โดยการย้ำความที่เด็กพูดโดยไม่ต้องบอกว่าผิดหรือถูก นักเรียนจะค่อย ๆ เรียนรู้จากสิ่งที่ครูพูดอย่างถูกต้องในชั้นนี้ ถ้าเรื่องราวในการอภิปรายซับซ้อนมากก็ควรใช้ผังภูมิช่วยได้

ขั้นที่ 3 : เขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม หรือเขียนเรื่องในกลุ่มย่อย หรือเขียนตามลำพัง

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและฝึกทักษะการเขียน ในรูปแบบที่เป็นความคิดของตนเองได้มากขึ้น จากตัวอย่างบทเรียนที่พบในขั้นตอนนี้ เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้เขียนได้แล้วครูสามารถให้นักเรียนผลัดกันออกมาเขียนเรื่องที่สละประโยคหรือที่ละตอนโดยตกลงเรื่องที่เขียนร่วมกันก่อน ครูมีหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการดำเนินการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เมื่อจบเรื่องที่ละตอนให้นักเรียนผลัดกันออกมาวาดภาพประกอบ หรือวาดจากกระดาษของตนแล้วนำมาติดต่อได้

ในการเขียนเรื่องร่วมกัน สามารถให้นักเรียนเขียนเรื่องเป็นของตนเองได้ ไม่จำเป็นต้องเหมือนเรื่องที่อ่านเสมอไป เพียงแต่พยายามให้คงรูปแบบแนวการเขียนเหมือนเรื่องที่อ่านสักระยะหนึ่ง นักเรียนอาจต่างเขียนเรื่องของตนเองก็ได้

ขั้นที่ 4 : อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนในขั้นตอนที่ 3

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถอ่าน และสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์อรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนและพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของภาษาที่ใช้เพื่อพัฒนาการเขียนของตนเองต่อไป

ในขั้นนี้ครูให้นักเรียนสนทนากันเกี่ยวกับเรื่องที่ช่วยกันเขียนขึ้น ทั้งนี้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้และความคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน และรู้จักแก้ไขภาษาที่เขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยการอภิปราย

ขั้นที่ 5 : กิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะทางภาษา

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ในอรรถลักษณะภาษาที่หลากหลายมากขึ้นทั้งการอ่านและเขียน รวมทั้งการฟังและการพูด

กิจกรรมตอนนี้ อาจจะจัดได้หลายอย่าง ดังนี้

1. ให้นักเรียนอ่านหรือเขียนเรื่องร่วมกันในกลุ่มหรือคั่นคว้าเรื่องต่าง ๆ ที่ครูเสนอ แล้วนำมารายงานให้เพื่อนฟังหน้าชั้น ให้เพื่อน ๆ สรุปความ
 2. จัดกิจกรรมคู่ ให้นักเรียนผลัดกันอ่านเรื่องสั้นผลการสรุปความหรือผลัดกันเล่าเรื่องสั้นที่ได้ไปค้นคว้ามา
 3. ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แล้วผลัดกันถามตอบ
 4. เขียนรายงานหรือเขียนเรื่องสั้น ตามที่ได้ไปค้นคว้า
 5. เล่นเกมทางภาษาอื่น ๆ เช่น การต่อคำหรือประโยคเป็นเรื่อง การเติมข้อมูลของเรื่องที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ ฯลฯ
 6. การเขียนคำบอกเป็นรายคู่ หรือเป็นกลุ่ม การเขียนเรื่องจากภาพ
- กิจกรรมทางภาษาในชั้นตอนนี้ ควรให้มีเนื้อหาสาระที่ต่อเนื่องกันกับขั้นตอนอื่น ๆ ที่ผ่านมาก ทั้งนี้เพื่อการทบทวน และเพื่อฝึกย้ำความแม่นยำในการอ่านและการเขียน รวมทั้งการฟังและพูดด้วย

หลักการสอนอ่านและเขียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีดังนี้

1. นักเรียนจะอ่าน และประสบความสำเร็จถ้าเขาได้อ่านและเขียนอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีประโยชน์
2. นักเรียนที่เริ่มเรียนควรจะต้องเข้าใจเรื่องราวที่อ่านทั้งหมดเสียก่อน แล้วจึงเรียนรู้ ส่วนย่อยของภาษาอันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเรื่อง
3. เนื้อเรื่องที่สอนเป็นเรื่องที่เร้าใจ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและควรจัดบรรยายในห้องเรียนให้ท้าทายความสามารถของนักเรียนในการฝึกใช้ภาษา
4. ควรช่วยให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ควรให้นักเรียนฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
5. เมื่อนักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว เขาจะสามารถพัฒนาการ เรียนรู้ได้จากวัสดุอุปกรณ์ที่เขาผลิตขึ้น
6. ความแม่นยำในเนื้อหาและประสบการณ์จะ เกิดขึ้นจากการที่นักเรียนได้เป็นทั้งผู้อ่านและผู้เขียนไปพร้อม ๆ กัน

จากหลักการในการสอนอ่านและเขียนที่ได้กล่าวนี้จะเห็นได้ว่า วิธีการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาจะสามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนภาษาของนักเรียนได้อย่างแท้จริงเพราะนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเลือกตั้งแต่ ฟัง อ่าน พูด เขียน จนถึงตรวจผลงานของตนเอง

การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถกระทำได้ทุกระยะของการสอนในแต่ละตอน โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของการสอนในแต่ละขั้นเป็นสำคัญ หากนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ แสดงว่าครูจำเป็นต้องซ้ำขั้นตอนนั้น ๆ ใหม่เสียก่อน จนกว่านักเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติได้ตามจุดมุ่งหมาย

การให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางภาษาในแต่ละขั้นตอน ครูสามารถประเมินผลของการปฏิบัตินั้น ๆ ได้ทุกครั้ง โดยถือว่าเป็นการวัดและประเมินผลย่อยอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจคาดหมายผลของการปฏิบัติไว้สูง ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 นักเรียนสามารถลำดับเรื่อง อธิบายเหตุและผลของเรื่องและอธิบายเรื่องทั่วไปที่อ่านได้

ขั้นตอนที่ 2 นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านจากประสบการณ์หรือความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ บอกความสำคัญของข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 นักเรียนสามารถแสดงความคิดของตน และเขียนเรื่องที่คิดนั้นได้เป็นที่เข้าใจสามารถลำดับความของเรื่องเป็นที่เข้าใจ โดยใช้อรรถลักษณะภาษาตามบทเรียนที่เคยอ่านได้

ขั้นตอนที่ 4 นักเรียนสามารถเข้าใจอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียน และเข้าใจประโยคที่ถูกต้อง รู้จักใช้คำที่เหมาะสม และสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำหรือประโยคใหม่เป็นประโยคใหม่ที่ถูกต้องได้เป็นที่เข้าใจ

ขั้นตอนที่ 5 นักเรียนสามารถค้นคว้าเรื่องที่อ่านเพิ่มเติม สามารถเขียนเรื่องในลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเป็นภาษาพูด และภาษาเขียน สามารถถ่ายทอดความคิดเห็นของตนจากการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยการเล่าและการเขียนด้วยอรรถลักษณะภาษาต่าง ๆ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2534 :

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งประสบการณ์ภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ และคนอื่น ๆ (2531 : 6) ได้ทำการทดลองสอนภาษาไทย ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยทำการทดลองเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโครงการนำร่องของศูนย์วิจัยและพัฒนา การอ่านที่จังหวัดสุรินทร์ ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนภาษาไทยสูงกว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นัตตา ขจรนที (2530 : 104) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทาง การอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมดวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ ภาษา มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำ แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขวัญตา จริยสถิตกุล (2533 : 100 - 106) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบ ความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบ ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการ สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการใช้ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรรณิการ์ ชาติมนตรี (2533 : 136) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถ ทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไกรภักดีวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการ

การสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถทางการเขียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนา ถวิลวงษ์ (2534 : 95) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษ และบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกัลยาณวัตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 100 คน ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือ มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรพิมล ประสงค์พร (2535 : 143) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 ซึ่งใช้และไม่ใช้กิจกรรมการทดลองเชิงปฏิบัติการกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 90 คน ใช้เวลาทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 4 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนตามคู่มือครู นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ซึ่งใช้กิจกรรมการทดลองเชิงปฏิบัติการ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 และวิธีการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรทิพา พานิชชีวะกุล (2538 : 61) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 โดยการแบบนึ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 2) กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำเขื่อนแก้วชนูปถัมภ์ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัด ยโสธร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 80 คน ใช้เวลาทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที ผลการทดลองพบว่า ความสามารถทางด้านการอ่าน การเขียน และความ สนใจในการเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้การสอนแบบนึ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 2) กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

จากผลการค้นคว้างานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การสอนแบบนึ่งประสบการณ์ ภาษา ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ และ มีความสนใจในการเรียนแตกต่างกับการสอนตามคู่มือครู

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ได้รับความร่วมมือจากครู อาจารย์ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จัดประชุมสัมมนาได้กำหนดจุดประสงค์ เพื่อการวัดและ การประเมินผล ทั้งได้เขียนแนวการสอนวิชาภาษาไทย (ท 101 - ท 102) ให้ครู อาจารย์ ยึดเป็นแนวทางการสอน โดยยึดหลักการเรียนรู้ตามแนวของกาเย่ (Gagne) เป็นหลัก ซึ่ง รูปแบบการสอน และพฤติกรรมของเด็กนั้นจะมีลำดับความยากง่าย โดยเริ่มศึกษาจากข้อเท็จจริง ที่มีความง่ายไปสู่ลำดับที่ซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมมากขึ้น ตอนแรกนักเรียนจะเรียน เพื่อรู้ข้อเท็จจริง (Fact) แล้วนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นไปสร้างความคิดรวบยอด (Concept) จากการทราบว่ามีความคิดรวบยอดหลาย ๆ แบบ นักเรียนจะเริ่มศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิดรวบยอดเหล่านั้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ (Principle) แล้วนักเรียนจะค่อย ๆ พัฒนา หลักเกณฑ์เหล่านั้นไปเพิ่มพูนทักษะให้แก่ตนเองเพื่อให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ในที่สุด

แนวคิดและทักษะของ กาเย่ (Gagne) ในเรื่องการเรียนการสอนมีว่า รูปแบบ ของการสอนมีความแตกต่างกันไปตามชนิดของสมรรถภาพที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน กาเย่ เสนอว่า ในการจัดการสอนนั้นต้องจัดโดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ปัจจัยที่ 1 คือ ผลผลิตการเรียนรู้ ได้แก่ สมรรถภาพ 5 ประเภท ปัจจัยที่ 2 ได้แก่ เหตุการณ์การเรียนรู้

ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขภายในตัวนักเรียนที่ครูต้องเร้าให้เกิดขึ้น และเงื่อนไขภายนอกตัวนักเรียนคือ เหตุการณ์สอนที่ครูจัดการให้เกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียน เพื่อให้เกิดสมรรถภาพตามที่ต้องการ เหตุการณ์การสอนนี้ประกอบด้วย เหตุการณ์ย่อย 9 เหตุการณ์ โดยแต่ละเหตุการณ์มีหน้าที่แตกต่างกันไป ในการสอนสมรรถภาพใด สมรรถภาพหนึ่งแต่ละเหตุการณ์ย่อยภายในชุดของเหตุการณ์การสอนจะมีกิจกรรมแตกต่างกันไปอีก ตามชนิดของแต่ละสมรรถภาพ

กาเบ่ (Gagne) ได้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ว่ามนุษย์สามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้เรียกว่า สมรรถภาพ (Capabilities) ซึ่งจัดเป็น 5 ประเภท คือ

1. สมรรถภาพด้านข้อเท็จจริง (Verbal Information) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มีความรู้ ความจำและความสามารถระลึกได้
2. สมรรถภาพด้านทักษะเชาว์ปัญญา (Intellectual Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้สมอง ใช้ความคิดในด้านต่าง ๆ จากการจำแนกความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำจำกัดความ กฎและการแก้ปัญหา
3. สมรรถภาพด้านยุทธศาสตร์การคิด (Cognitive Strategies) หมายถึง ความสามารถของกระบวนการทำงานภายในสมองของมนุษย์ ซึ่งควบคุมการเรียนรู้ การเลือกรับรู้ การแปลความและการดึงความรู้ ความจำ ความเข้าใจและประสบการณ์เดิมมาใช้
4. สมรรถภาพด้านทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อหรืออวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
5. สมรรถภาพด้านเจตคติ (Attitudes) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นจากใจที่มีผลต่อการตัดสินใจ ในการเลือกจะกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อวัตถุ คนหรือเหตุการณ์

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งในการสอนจะต้องยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของนักเรียน ซึ่งจัดเหตุการณ์สอดคล้องลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เราความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน ครูอาจใช้การพูดคุยซักถาม หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เชื่อมประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ และพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่

2. จุดประสงค์คือ การบอกให้นักเรียนทราบว่าเรื่องที่จะเรียนต่อไปนี้เมื่อเรียนจบแล้วนักเรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ นักเรียนจะต้องมีพฤติกรรมเป็นไปตามหลักสูตร

3. ทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ครูจะตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน ก่อนที่จะเรียนต่อไป เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี วิธีการทบทวนและซักซ้อมให้ครูเกิดความมั่นใจอาจทำได้โดยการซักถาม บอกเล่า หรือทดสอบก่อนสอน

4. เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้อุปกรณ์มาช่วย เพื่อให้บทเรียนใหม่น่าสนใจ และนำติดตามเป็นขั้นที่ครูจัดประสบการณ์ใหม่ให้นักเรียนซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อนักเรียน

5. ครูให้แนวความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานที่นักเรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไป ครูจะหาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนโดยวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง

6. นักเรียนปฏิบัติขั้นตอนนี้ ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็น แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

7. นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ การที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมใด ๆ ไปแล้ว และสามารถทราบผลทันที ย่อมเป็นผลดีต่อนักเรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องจะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ครูอาจจะติชมด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มหรือตัวนักเรียนเองเป็นผู้ประเมินผลก็ได้

8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ ขั้นตอนนี้จะสามารถทราบได้ทันทีว่านักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการสอนของครูก็ได้ หรือเกิดจากตัวนักเรียนเอง วิธีการปฏิบัติก็คือ ครูอาจจะประเมินจากการทดสอบย่อยหรือสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ของนักเรียน

9. เน้นให้เกิดความแม่นยำและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ คือการที่ครูสรุปเน้น และย้ำให้นักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียนในคาบนั้นอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น วิธีการที่กระทำได้ก็คือ การให้ทำการบ้าน ให้ทำรายงาน หรือศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้เรียนในชั้นเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความสามารถในการ เขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
4. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน
5. ความสามารถในการ เขียนของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน
6. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน
7. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน
8. ความสามารถในการ เขียนของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน
9. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยเปรียบเทียบวิธีสอน 2 วิธี เพื่อศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา โดยการดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง และการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 210 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากมา 2 ห้องเรียน จำนวน 70 คน จากห้องเรียนทั้งหมด 6 ห้องเรียน แล้วจับฉลากอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน โดยได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ รูปแบบที่ 2 และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน โดยได้รับการสอนตามคู่มือครู

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 2)
2. แผนการสอนตามคู่มือครู
3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
5. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการสอนและหาคุณภาพแผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแผนการสอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่ใช้และจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาภาษาไทย (ท 101 - ท 102) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.2 ศึกษาทฤษฎีและหลักการสอนภาษาไทยด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 2) จากเอกสารการพัฒนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2 ของเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534 : 31 - 47) และวิธีการสร้างแผนการสอนจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอน จำนวน 1 ชุด ใช้เวลาทดลองทำการสอน 16 คาบ ๆ ละ 50 นาที ในรายวิชาภาษาไทย (ท 101)

1.3 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการสอน เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 เรื่องหมูป่าตามลมปาก จากวารสาร นิตยสารต่าง ๆ เรื่อง "เจ้าโจ่งสมองทอง" "เศษพาง" "ประโยชน์ของยืม" "ไปทำวัด" "แมลงสาบอาฆาต" "ฟ้าสอผู้ใดมีโทษอย่างไร" และบทเพลง "เก็บตะวัน" โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และอิงอรรถลักษณะทางภาษา 3 ชนิด ได้แก่ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ และเรื่องการแสดงความคิดเห็น

1.4 จัดทำแผนการสอนโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ลักษณะของแผนการสอนตามวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันอภิปราย สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
ร่วมกับครู เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมใช้การทำผังภูมิ (Mapping)

ขั้นที่ 2 ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องราวในชีวิตประจำวันของตัว
นักเรียนและอภิปรายร่วมกันเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่อง

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันในกลุ่มย่อย
เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ฝึกการสื่อความหมายของภาษาเขียนพร้อมทั้งได้แสดงความคิดสร้างสรรค์
และจินตนาการในการสื่อความหมาย

ขั้นที่ 4 อภิปราย สนทนา และวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาร่วมกัน
เกี่ยวกับเรื่องในเนื้อความที่นักเรียนเขียนในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวนและฝึกความแม่นยำเพื่อเสริม
ทักษะทางภาษาให้นักเรียนฝึกการใช้ภาษาจนเกิดความแม่นยำ

1.5 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย
5 ท่านตรวจ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
บางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน
40 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการสอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสื่อ
ความหมายและเวลาที่เหมาะสม จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุง ให้เรียบร้อยก่อนนำไปใช้สอนจริง

2. การสร้างและหาคุณภาพแผนการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอน โดยใช้การสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 1 โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแผนการสอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่ใช้และจุดประสงค์การเรียนรู้
ของวิชาภาษาไทย (ท 101 – ท 102) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสร้างแผนการสอนโดยยึด
แนวการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัด

ทำแผนการสอน จำนวน 1 ชุด ใช้เวลาทดลองทำการสอน 16 คาบ ๆ ละ 50 นาที
ในรายวิชาภาษาไทย (ท 101)

2.3 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการสอน เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหา
จากหนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 เรื่อง "หมมไปตามลมปาก" จากวารสาร
นิตยสารต่าง ๆ เรื่อง "เจ้าโง่สมองทอง" "เศษหาง" "ประโยชน์ของยืม" "ไปทำยวัด"
"เพลงสาวอาฆาต" "พาสต์ฟู้ดมีโทษอย่างไร" และบทเพลง "เก็บตะวัน"

2.4 สร้างแผนการสอนตามกรอบเนื้อหา และรูปแบบการสอนตามแนวการสอน
ตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

ลักษณะของแผนการสอนตามวิธีตามคู่มือครู มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ คือการทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจจดจ่อใน
บทเรียนเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ขั้นที่ 2 แจกวัสดุประสงค์ เป็นการแจ้งให้นักเรียนทราบว่าเมื่อนักเรียน
จบขั้นตอน แล้วนักเรียนสามารถอ่านเรื่อง เข้าใจความหมายของเรื่อง ตลอดจนสามารถใช้
ภาษาสำหรับการเขียนได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่ต้องนำมา
ใช้ในการเรียนความรู้ใหม่ เพื่อนำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการสนทนาซักถามหรือให้
นักเรียนปฏิบัติ เรื่องคำศัพท์ สำนวน โครงสร้างไวยากรณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ โดยการอธิบายเนื้อเรื่องใหม่ โดยสอนให้
นักเรียนทราบถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ใหม่ ซึ่งใช้อุปกรณ์ เช่น รูปภาพ บัตรคำ

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้ โดยการให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้
ด้วยตนเองโดยการให้ดูตัวอย่างที่ถูกต้อง จากนั้นให้นักเรียนตอบคำถามที่ครูกำหนดให้

ขั้นที่ 6 ให้นักเรียนฝึกทักษะตามจุดประสงค์ด้วยตนเองและทบทวนฝึกหัด
ลงในใบแผ่นงาน

ขั้นที่ 7 แจกผลการปฏิบัติงาน โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน
ด้วยการตรวจสอบแก้ไขสิ่งบกพร่อง ให้คำชมเชย เพื่อเป็นกำลังใจ

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการปฏิบัติ เป็นการวัดและประเมินว่านักเรียน
สามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ของบทเรียนนั้นได้หรือไม่เพียงใด โดยการวัดและประเมินจาก

การทำแบบฝึกหัด การทำแบบทดสอบ และการสังเกตการแสดงออกของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การเรียนการสอนต่อไป

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน การเรียนรู้ โดยการสรุปบทบทเรียน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยให้แบบฝึกหัดเสริมหรือมอบหมายงานเพิ่มเติม เช่น การให้การบ้านนักเรียน เป็นต้น

2.5 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทย 5 ท่านตรวจ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการสอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสื่อความหมายและเวลาที่เหมาะสมจากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เรียบร้อย ก่อนนำไปใช้สอนจริง

3. การสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สร้างขึ้นเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่านในด้าน แคลความ ตีความ ขยายความ และการจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่าน ซึ่งเป็นการวัดความเข้าใจในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่หลักสูตรระบุไว้ในคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย (ท 101, ท 102)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านด้านต่าง ๆ ดังกล่าวตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตร และวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย (ท 101)

3.2 ศึกษาการสร้างข้อสอบภาษาไทยจากหนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทยของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 9 - 77)

3.3 สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่าน เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ ดังนี้

คะแนน +1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์

คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าวัดหรือไม่

คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าไม่วัดจุดประสงค์

บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งแสดงว่าข้อทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ส่วนข้อทดสอบที่มีค่าดัชนีที่มีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยคัดเลือกและนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่

3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำแบบทดสอบไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน

3.6 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค ร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เปิดตารางสำเร็จรูปของ จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952 : 1 - 32) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .23 - .77 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .22 - .53

3.7 นำแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ที่คัดเลือกแล้วไปทดสอบอีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำผลจากการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 107 - 109) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .68

4. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความ โดยจะวัดความสามารถในการเสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย รวมทั้งรูปแบบการเขียน และการตั้งชื่อเรื่องแบบทดสอบแบ่งเป็น 2 ข้อข้อแรก ให้นักเรียนเขียนเรียงความแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ข้อที่สองให้นักเรียนเขียนเรียงความชนิดบรรยายจากภาพที่กำหนดให้

การสร้างแบบทดสอบมีลำดับขั้นตอนการศึกษาและการสร้างแบบทดสอบดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย (ท 101)

4.2 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบการเขียนจากหนังสือ การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 125 - 127)

4.3 สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการเขียนตามนิยามศัพท์เฉพาะที่วิเคราะห์มาจากคำอธิบายรายวิชา เป็นข้อสอบแบบอัตนัยชนิดเขียนบรรยาย จำนวน 2 ข้อ

4.4 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาจากความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในคำสั่ง การกำหนดความยาวของเรื่องและเวลา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไว้

4.5 นำแบบทดสอบไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนโดยใช้ผู้ตรวจ 3 คน ประกอบด้วยผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยอีก 2 คน ใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความซึ่งนำมาจากเกณฑ์ของสุนันท์ สลโกสม (2526 : ภาคผนวก)

4.6 นำผลจากการตรวจแบบทดสอบไปหาความสอดคล้องในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 3 คน โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเคนดอล (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 : 122 - 123)

4.7 นำผลจากการตรวจแบบทดสอบมาคำนวณหาค่าความยากโดยใช้เทคนิค 25% ใช้สูตร Index of Difficulty (โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สันธุระเวช. 2523 : 198) ได้ค่าความยาก เท่ากับ .78 คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร Index

of Discrimination (โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สันธุระเวช. 2523 : 199) ได้ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .26 แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรแอลฟา (α -Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200 - 202) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .53

5. การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยตามแนวทฤษฎีของกิลฟอร์ด วอลลาซ และโคแกน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุงจากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของ เพ็ญศิริ ศิริพงษ์

การสร้างแบบทดสอบมีลำดับขั้นตอนการศึกษา และการสร้างแบบทดสอบดังต่อไปนี้

5.1 ศึกษาทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ตามแนวทฤษฎีของกิลฟอร์ด วอลลาซ และโคแกน

5.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ซึ่งลักษณะข้อสอบเป็นแบบอัตนัยให้นักเรียนเขียนตอบ โดยพยายามให้ได้คำตอบมากที่สุด และแปลกแตกต่างจากผู้อื่นมากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด

5.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของแบบทดสอบที่สร้างขึ้น

5.4 ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบจำนวน 5 ฉบับ ๆ ละ 3 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน

5.5 นำผลจากการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ โดยวิธีการของการแจกแจงที (t-distribution) และปรับปรุงข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ได้ตามเกณฑ์ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 215 - 217)

5.6 ทดสอบครั้งที่ 2 โดยนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงและได้ตามเกณฑ์จากการทดสอบครั้งที่ 1 จำนวน 5 ฉบับ ๆ ละ 3 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำผลมาตรวจให้คะแนน

5.7 นำผลจากการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200 - 202) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

การตรวจให้คะแนน

เนื่องจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาเป็นแบบ ทดสอบที่ให้เสรีภาพแก่ผู้ตอบในการเขียนตอบที่ถูกต้องให้มากที่สุดเท่าที่คำตอบจะเป็นไปได้ ดังนั้นเพื่อให้การตรวจมีลักษณะเป็นปรนัยจึงได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวของ ทอแรนซ์ (Torrance. 1978 : 244 - 253) ดังนี้

1. คะแนนความคิดคล่องตัว ให้คะแนนประเภทนี้ โดยการพิจารณาจากจำนวนคำตอบ ที่นักเรียนตอบถูกต้องตามเงื่อนไขของข้อสอบแต่ละข้อ โดยให้คำตอบละ 1 คะแนน แต่ถ้าตอบซ้ำหรือ เหมือนเดิมจะไม่ให้คะแนนอีก

2. คะแนนความคิดยืดหยุ่น การให้คะแนนประเภทนี้พิจารณาจากจำนวนกลุ่มหรือ ทิศทางของคำตอบ กล่าวคือ นำคำตอบทั้งหมดที่ให้คะแนนความคล่องไปแล้ว มาจัดเป็นกลุ่มหรือ คำตอบที่เป็นทิศทางเดียวกันหรือความหมายอย่างเดียวกัน โดยจัดเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน เมื่อจัด กลุ่มเรียบร้อยแล้ว ให้นับจำนวนกลุ่ม โดยให้คะแนนกลุ่มละ 1 คะแนน

3. คะแนนความคิดริเริ่ม คะแนนประเภทนี้ให้โดยพิจารณาเปอร์เซ็นต์ความถี่ของ คำตอบของผู้เข้าสอบทั้งหมด โดยการตรวจสอบว่าแต่ละคำตอบมีนักเรียนตอบซ้ำกันคิดเป็น กี่เปอร์เซ็นต์ ถ้าคำตอบใดมีผู้ตอบซ้ำกันมากเกินไปก็จะได้คะแนน ถ้ายังมีคนตอบน้อยเท่าใด คำตอบนั้นก็จะได้คะแนนมาก คะแนนความคิดริเริ่มนี้พิจารณาจากคำตอบของผู้เข้าสอบในครั้ง เดียวกัน ในการให้คะแนนยึดหลักดังนี้ (Cropley. 1966 : 261 - 262)

คำตอบซ้ำกัน	คะแนนที่ได้
12% ขึ้นไป	0
6 - 11%	1
3 - 5%	2
2%	3
ไม่เกิน 1%	4

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 249) ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังแสดงในตาราง

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E(R)	T ₁	X	T ₂
C(R)	T ₁	$\sim$ X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

- R แทน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบสุ่ม
 E(R) แทน กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนวิธีแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 C(R) แทน กลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนตามคู่มือครู
 X แทน การจัดกระทำการทดลองสอนวิธีแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 T₁ แทน การสอบที่จัดกระทำก่อนการทดลอง
 T₂ แทน การสอบที่จัดกระทำหลังการทดลอง
 $\sim$ X แทน การไม่ได้รับตัวแปรทดลอง แต่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2. วิธีดำเนินการทดลอง

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มมา 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน จำนวน 70 คน จากประชากร 6 ห้องเรียน จำนวน 210 คน แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

2.2 จัดภูมิทัศน์เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงกระบวนการเรียน
บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียน และวิธีประเมินการเรียนรู้ ในการทดลองครั้งนี้

2.3 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
โดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียนภาษาไทยและแบบ
ทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

2.4 ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยดำเนินการสอนทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้เนื้อหา
เดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน โดยใช้เวลาสอนกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที
แต่ละกลุ่มสอน 4 คาบต่อสัปดาห์ ใช้เวลาทดลองรวม 4 สัปดาห์ แตกต่างกันเฉพาะกิจกรรม
การเรียนการสอน กลุ่มทดลองใช้การสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2
ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนตามคู่มือครู

2.5 ทำการทดสอบหลังการสอน (Posttest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
โดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถทางการเขียน และแบบทดสอบ
ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความแปรปรวนของ
ค่าเฉลี่ย (Variance) ของแต่ละกลุ่ม
2. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน และความคิด
สร้างสรรค์ทางภาษา ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test แบบ Independent
Groups ในรูป Difference Score (Scott and Wertheimer. 1966 : 262 - 264)
3. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิด
สร้างสรรค์ทางภาษา ของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
โดยใช้ t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)
4. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิด
สร้างสรรค์ทางภาษา ของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการสอนตามคู่มือครู โดยใช้
t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์ะ .

2537 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (ชูศรี

วงศ์รัตน์ะ . 2537 : 74)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
ในแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์,
2526 : 87 - 91)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
วัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย โดยใช้วิธีเทคนิค 27% จากตาราง จุง เตห์ พาน

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ดังต่อไปนี้
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 197 - 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - p$

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.4 หาค่าความยากของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนชนิดอัตนัย โดยใช้สูตร Index of Difficulty (โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สันธระเวชญ์. 2523 : 198)

$$\text{Index of Difficulty} = \frac{S_H + S_L - (n_T)(X_{\min})}{n_t(X_{\max} - X_{\min})}$$

S_H	แทน	ผลรวมของความถี่ของคะแนนกลุ่มสูง
S_L	แทน	ผลรวมของความถี่ของคะแนนกลุ่มต่ำ
$X_{\max}$	แทน	คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้
$X_{\min}$	แทน	คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้
n_T	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
n_H	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

2.5 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนชนิดอัตนัย โดยใช้สูตร Index of Discrimination (โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สันธระเวชญ์. 2523 : 199)

$$\text{Index of Discrimination} = \frac{S_H + S_L}{n_H(X_{\max} - X_{\min})}$$

S_H	แทน	ผลรวมของความถี่ของคะแนนกลุ่มสูง
S_L	แทน	ผลรวมของความถี่ของคะแนนกลุ่มต่ำ
$X_{\max}$	แทน	คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้
$X_{\min}$	แทน	คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้
n_H	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

2.6 หาความสอดคล้องในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจข้อสอบการเขียน
เรียงความจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเคนคอล (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 :
122 - 123)

$$W = \frac{12 \sum D^2}{k^2(N)(N^2 - 1)}$$

เมื่อ	W	แทน	สัมประสิทธิ์แห่งความสอดคล้อง
	D	แทน	ผลต่างระหว่างผลรวมของอันดับที่ของแต่ละคน ที่ได้จากการจัดอันดับทุกชุด กับค่าเฉลี่ยของผลรวมของ อันดับที่เหล่านั้น
	k	แทน	จำนวนชุดของอันดับที่
	N	แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

2.7 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา
โดยวิธีการของการแจกแจงที (t-distribution) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2538 : 215 - 217)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.8 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนและ
แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
(α -Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200 - 202)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และ
ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ t-test แบบ
Independent ในรูป Difference Score (Scott and Wertheimer. 1966 :
262 - 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}}$$

$$s_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{s_{D_1}^2}{n_1} + \frac{s_{D_2}^2}{n_2}}$$

$$s_D^2 = \frac{(D_1 - MD_1)^2 + (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบ t-distribution
	MD_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลัง การทดลองของทุกคนในกลุ่มทดลอง
	MD_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลัง การทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
$S_{MD_1 - MD_2}$		แทน	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของ ค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2
s_D^2		แทน	ค่าความแปรปรวนของผลต่างระหว่างการทดสอบหลัง การเรียนและการเรียนของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม
D_1		แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มทดลอง
D_2		แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มควบคุม
n_1		แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n_2		แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

3.2 เปรียบเทียบความเข้าใจในอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนและหลังการเรียนภายในกลุ่มเดียวกันโดยวิธีทางสถิติ t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n - 1}}}$$

	df	=	n - 1
เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่
	ΣD	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนและหลังการเรียน
	ΣD^2	แทน	ผลรวมยกกำลังของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคล ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนและหลังการเรียน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนการทดลอง
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
S_D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

3. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนกับหลังการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

4. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนกับหลังการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ได้ผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง (N = 70 คน)	ความเข้าใจในการอ่าน				ความสามารถในการเขียน				ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย			
	$\bar{X}_1$	S ²	S1	$\bar{X}_2$	S ²	S1	$\bar{X}_3$	S ²	องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย	$\bar{X}_1$	S ²	S1
กลุ่มทดลอง	35	20.80	12.25	3.50	33.54	61.15	7.82		ความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน	150.63	1572.12	39.65
									- ความคล่องในการคิด	48.94	159.01	12.61
									- ความยืดหยุ่นในการคิด	24.83	28.41	5.33
									- ความคิดริเริ่ม	76.86	683.30	26.14
กลุ่มควบคุม	35	20.43	17.89	4.23	33.83	29.59	5.44		ความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน	148.88	709.16	26.63
									- ความคล่องในการคิด	61.97	76.39	8.74
									- ความยืดหยุ่นในการคิด	26.03	15.76	3.97
									- ความคิดริเริ่ม	60.80	229.98	17.32

จากตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยและการกระจายของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ใกล้เคียงกันมาก ส่วนการกระจายของคะแนนความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มควบคุมสูงกว่า กลุ่มทดลองเล็กน้อย สำหรับการกระจายของคะแนนความสามารถในการเขียน ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมเล็กน้อย

2. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t-test Independent Groups ในรูป Difference Score ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 6 - 8

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	S _D	t
กลุ่มทดลอง	35	5.97	2.14	5.00**
กลุ่มควบคุม	35	3.40	2.17	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	S _D	t
กลุ่มทดลอง	35	8.14	4.59	1.36
กลุ่มควบคุม	35	6.71	4.16	

จากตาราง 7 แสดงว่าความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

องค์ประกอบความคิดเห็นสร้างสรรค์ทางภาษาไทย	N	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
		MD	S _D	MD	S _D	
ความคิดเห็นสร้างสรรค์ทางภาษาไทยทั้ง 3 ด้าน	35	101.94	59.51	68.54	48.97	2.56*
- ความคล่องในการคิด	35	33.63	21.86	17.71	17.40	3.37**
- ความยืดหยุ่นในการคิด	35	24.69	10.27	16.49	9.61	3.45**
- ความคิดริเริ่ม	35	43.63	35.22	34.34	29.70	1.19

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยด้านความคล่องในการคิด ด้านความคิดยืดหยุ่นของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับองค์ประกอบด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยก่อนกับหลังการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกันโดยใช้ t-test แบบ Dependent ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

การทดลอง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	S _D	t
ความเข้าใจในการอ่าน	35	20.80	26.77	5.97	2.14	16.55**
ความสามารถในการเขียน	35	33.54	41.69	8.14	4.60	10.48**
ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยทั้งสามด้าน	35	150.63	252.57	101.94	59.51	10.14**
- ความคล่องในการคิด	35	48.94	82.57	33.63	21.86	9.10**
- ความยืดหยุ่นในการคิด	35	24.83	49.51	24.69	10.27	14.22**
- ความคิดริเริ่ม	35	76.86	120.59	43.63	35.21	7.33**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยก่อนกับหลังการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกันโดยใช้ t-test แบบ Dependent ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

การทดลอง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	SD	t
ความเข้าใจในการอ่าน	35	20.43	23.83	3.40	2.17	9.26**
ความสามารถในการเขียน	35	33.83	40.54	6.71	4.16	9.54**
ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยทั้งสามด้าน	35	148.80	217.34	68.54	48.97	8.28**
- ความคล่องในการคิด	35	61.97	79.69	17.71	17.40	6.02**
- ความยืดหยุ่นในการคิด	35	26.03	42.51	16.49	9.61	10.15**
- ความคิดริเริ่ม	35	60.80	95.14	34.34	29.70	6.84**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงว่า ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมีองค์ประกอบภาษา ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
4. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน
5. ความสามารถในการเขียนของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน

6. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษาก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน
7. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนเรียนกับ
หลังเรียนแตกต่างกัน
8. ความสามารถในการเขียนของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนเรียนกับ
หลังเรียนแตกต่างกัน
9. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนเรียน
กับหลังเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท 101 ในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2540 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 210 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากประชากรดังกล่าวข้างต้นที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มมา 2 ห้องเรียน
แล้วจับฉลากได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน กลุ่มทดลองเรียนโดยการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษากลุ่มควบคุมเรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 แผนการสอนของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา โดยผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ใช้เวลา 16 คาบ คาบละ
50 นาที

3.2 แผนการสอนของกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสอนตาม
คู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว
ใช้เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที

3.3 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อความให้นักเรียนอ่านแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความนั้น ๆ วัดพฤติกรรมในด้านการแปลความ การตีความ การขยายความ การสรุปความ และการจับใจความสำคัญซึ่งแบบทดสอบนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพแต่ละข้อมีความยากง่ายระหว่าง .23 - .77 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .22 - .53 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.68

3.5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย ชนิดเขียนบรรยาย จำนวน 2 ข้อ โดยข้อแรกให้นักเรียนเขียนเรียงความแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่กำหนดให้ ข้อสองเขียนเรียงความจากภาพที่กำหนดให้ โดยวัดความสามารถของนักเรียนในด้านความรู้ในเนื้อเรื่อง ความคิด การใช้ถ้อยคำสำนวน การขยายความ การลำดับความ และเอกภาพของเรื่องโดยมีความยาว 15 บรรทัด แบบทดสอบนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพ มีความยากง่ายเท่ากับ .78 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .26 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การตรวจสอบของผู้ตรวจ 3 คน โดยใช้สูตรของเคนดอลล์ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเรียงความของ สุนันท์ สลโกสม และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .53

3.6 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย ชนิดเขียนตอบจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จำนวน 5 ฉบับ ฉบับละ 3 ข้อ ใช้วัดความสามารถจากองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน คือ ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิดและความคิดริเริ่ม ซึ่งแบบทดสอบนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น โดยปรับปรุงจากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของ เพ็ญศิริ ศิริनुพงษ์ ซึ่งดัดแปลงมาจากแนวทฤษฎีของ กิลฟอร์ด วอลลาซ และโคแกน โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

4. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 เป็นเวลา 16 คาบ สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมเวลาสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งสิ้น 32 คาบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

4.1 จัดปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีประเมินผลการเรียน

4.2 ทำการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยก่อนการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4.3 ดำเนินการสอนตามแผนการสอนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มใช้เวลาสอนกลุ่มละ 16 คาบเท่ากัน

4.4 หลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้วทำการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4.5 ตรวจสอบให้คะแนนความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ในการตรวจสอบให้คะแนนการเขียนภาษาไทย โดยใช้ผู้ตรวจ 3 คน

4.6 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูโดยใช้ t-test แบบ Independent Groups ในรูป Difference Score
3. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนก่อนกับหลังการเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยใช้ t-test แบบ Dependent
4. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนก่อนกับหลังการเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test แบบ Dependent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. จากสมมติฐานข้อที่ 1 ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2530 : 6) นัคดา ขจรนที (2530 : 104) ขวัญดา จริยสถิตกุล (2533 : 100) กรรณิการ์ ชาติมนตรี (2533 : 136) รัตนา ถวิลวงษ์ (2534 : 95)

ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการอ่าน รวมทั้งมีแรงจูงใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์และมีบุคลิกประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูนั้น อาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นการสอนที่ยึดหลักการสอนเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเน้นการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นหลัก นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ครูกับนักเรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาภาษาจึงเป็นไปตามธรรมชาติ นักเรียนจะได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย โดยใช้กระบวนการทางความคิด มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น พิจารณาหาเหตุผลตัดสินใจร่วมกัน และแก้ปัญหาข้อบกพร่องงานในกลุ่มของตน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงบทบาทในด้านการคิด การอ่าน การพูด (อภิปราย) และการเขียนอย่างอิสระภายในกรอบรูปแบบของภาษาที่ได้เรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการอ่านในขั้นตอนที่ 1 ต่อเนื่องไปยังขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชเนนถ ทองสุทธิ (2533 : 123) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นหลัก นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางภาษาอย่างเต็มที่ มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนหรือครูกับนักเรียนอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อย ตลอดจนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ได้ลองผิดลองถูก ในการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษา ได้ใช้ภาษาตามความต้องการของตนเอง และได้แก้ไขข้อบกพร่องด้วยตนเอง ส่งผลให้ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนสูงขึ้น

1.2 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นการสอนที่ยึดหลักแนวทฤษฎี การสอนแบบธรรมชาติ เน้นการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเข้าใจ ความหมายโดยรวมของภาษา ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่องค์ประกอบย่อย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแรงจูงใจตามธรรมชาติจากการอ่านเรื่องที่ครูนำมาในขั้นตอนที่ 1 แล้วอภิปรายร่วมกันทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในการจับใจความสำคัญของเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์โยงความสำคัญของเรื่องให้สัมพันธ์กัน และทำแผนภูมิสรุปความ ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น สำหรับในขั้นตอนที่ 2 เมื่อนักเรียนมีประสบการณ์จากเรื่องที่อ่านในขั้นตอนที่ 1 แล้ว นักเรียนจะนำมาผนวกกับประสบการณ์เดิม แล้วร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น ด้วยความคิดของตนเอง ได้วิเคราะห์เรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ โดยครูตั้งการอภิปรายให้โยงกับเรื่องในชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ พรทิพา พานิชชีวะกุล (2538 : 62) ที่พบว่า การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ด้วยตนเองโดยเริ่มต้นจากการอ่านเรื่อง ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ รู้จักใช้กระบวนการทางความคิดเพื่อพิจารณาเรื่องที่อ่าน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านและมีความคิดกว้างขึ้น และในขั้นตอนที่ 3 เป็นการฝึกเขียนเรื่องร่วมกันในกลุ่ม นักเรียนจะเขียนเรื่องที่มีลักษณะเดียวกับเรื่องที่อ่านในขั้นตอนที่ 1 โดยเริ่มจากการวางแผนการวางโครงเรื่อง กำหนดขั้นตอนในการดำเนินเรื่อง และเขียนเรื่องร่วมกัน นอกจากนักเรียนจะได้ใช้ความสามารถในการเขียนอย่างอิสระแล้วนักเรียนยังได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย ในขั้นตอนที่ 4 นักเรียนจะได้มีโอกาสใช้ความคิด ในเชิงวิเคราะห์มากขึ้น เนื่องจากต้องอภิปรายและวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาที่เขียนในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะได้ฝึกทักษะทางภาษาทั้งการอ่าน การเขียน การพูดและการฟัง ได้แก้ไขงานเขียนร่วมกันเป็นการทำให้เกิดการระดมสมอง ซึ่งเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ และในขั้นตอนที่ 5 เป็นการจัดกิจกรรมทางภาษาเพื่อฝึกทบทวนและย้ำความแม่นยำทางภาษา มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยให้นักเรียนได้แข่งขันฝึกทักษะทางภาษาต่าง ๆ เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความแม่นยำ และเกิดความสนุกสนาน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล ประสงค์พร (2535 : 143) ที่พบว่า การนำเอากิจกรรมเกมต่าง ๆ มาใช้ประกอบการเรียนเพื่อฝึกทบทวนและย้ำความแม่นยำ จะทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการทำกิจกรรมยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้ง 5 ขั้นตอน มีรูปแบบของกิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ลิทเทิลวูด (พรพิมล ประสงค์พร. 2535 : 156 ; อ้างอิงมาจาก Littlewood. 1981 : 17) ที่ว่าการจัดกิจกรรมโดยมุ่งงานปฏิบัตินี้เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอย่างเต็มที่ช่วยสร้างแรงจูงใจของนักเรียนและช่วยให้การเรียนรู้ภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติเป็นการสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

1.3 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะมีการวัดผลประเมินผลทางภาษาแบบไม่เป็นทางการ คือครูสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางภาษาของนักเรียนได้ตลอดเวลาในทุกขั้นตอนของการสอน ซึ่งจะเป็นการวัดการใช้ภาษาในทางปฏิบัติ เช่นในขั้นตอนที่ 1 ครูสามารถวัดผลนักเรียนเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน อภิปรายเรื่องที่อ่านออกมาเป็นคำพูด ในขั้นตอนที่ 2 นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวเรื่องที่อ่านใน

ขั้นตอนที่ 1 เป็นต้น ซึ่งครูสามารถนำผลมาเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนานักเรียนให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องได้ทันที อีกทั้งยังทำให้นักเรียนได้ทราบความสามารถของตนเอง รวมทั้งครูสามารถวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของตนเองจากผลงานของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข การสอนของครูเองทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ บัณฑิต พุทธะวัน (2534 : 9 - 10) ได้เสนอว่า ครูสามารถตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้หลายทาง เช่น จากการตอบคำถาม จากการพูดเล่าเรื่องสรุปเรื่อง หรือจากการอภิปรายเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

2. จากสมมติฐานข้อที่ 2 ความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือ ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนพัฒนาสูงขึ้นได้ใกล้เคียงกัน ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีวุฒิภาวะ พื้นฐานความรู้ และประสบการณ์เดิมใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่มและได้ตั้งใจสอนอย่างเต็มที่โดยนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นการสอนที่เน้นการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นหลัก นักเรียนต้องเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิดในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของการเรียนโดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำเท่านั้น อันเป็นการลดบทบาทในการบรรยายของครูให้น้อยลง ซึ่งจุดนี้นักเรียนอาจจะยังไม่เคยชินกับการสอนของครูในระยะแรก

สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู เป็นการสอนที่มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะที่เอื้อให้ครูมีบทบาทในการเป็นผู้นำนักเรียนได้มาก ดังจะเห็นได้จากขั้นตอนการสอนทั้ง 9 ขั้น เช่น ในขั้นตอนที่ 1 ครูเป็นผู้นำเพื่อสร้างความสนใจให้กับนักเรียน ซึ่งครูเป็นผู้เริ่มต้นก่อนเสมอ และในขั้นที่ 6 คือขั้นให้นักเรียนปฏิบัติ

นักเรียนจะมีโอกาสได้ฝึกทักษะด้านการเขียนตามความรู้ และความสามารถเช่นกัน นอกจากนี้ ครูยังได้อธิบายเน้นย้ำถึงหลักและวิธีการเขียนให้แก่ นักเรียน ซึ่งนักเรียนจะ เคยชินกับการสอนแบบนี้เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงเอื้ออำนวยให้นักเรียนมีทัศนคติต่อตัวครูและการปฏิบัติการสอนของครู เป็นไปในทางบวก ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทำให้ความสามารถในการเขียนของนักเรียนได้ผลดีขึ้นด้วย

2.2 การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที เท่ากันทั้งสองกลุ่ม จัดว่าเป็นระยะเวลาที่สั้นไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟิลลิป (ดวงเนตร ธรรมกุล. 2539 : 86 ; อ้างอิงมาจาก Philip. n.d.) ที่กล่าวถึงการปรับตัวของนักเรียนกับการสอนแบบใหม่ซึ่งนักเรียนไม่คุ้นเคย ต้องมีความรับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาในระยะแรก และนอกจากนี้ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยุ่ยาก มีแบบแผนเป็นทางการมากกว่าทักษะอื่น ๆ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความคิด ประสิทธิภาพ ตลอดจนศิลปะ การใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) ให้ทรรศนะว่า ความสามารถในการเขียนคือความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เลือกสรรสิ่งที่ต้องการ นำมาลำดับความด้วยการเรียบเรียงเป็นตัวอักษร เพื่อผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนแสดงออกทางความคิดได้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งภาษาที่ใช้ในการเขียนนั้นค่อนข้างจะเป็นทางการ มีระเบียบแบบแผนมากกว่าภาษาที่ใช้ในการพูด สอดคล้องกับแนวคิดของ รสริณ วรรณะภณู (2531 : 81) ได้เสนอว่า การที่นักเรียนจะมีความสามารถในการเขียนได้นั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถในหลักสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ เนื้อหาของภาษา ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างทางไวยากรณ์ คำศัพท์ สำนวน การสะกดคำ เครื่องหมายต่าง ๆ ด้านที่สองคือ ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งหลักสำคัญดังกล่าวนี้ นักเรียนจะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่านี้ เพื่อจะได้เห็นผลของการเปลี่ยนแปลงในด้านความสามารถในการเขียนที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

2.3 เมื่อพิจารณาจากตารางเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่จะมีคาบเรียนในช่วงบ่ายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อนักเรียนเนื่องจากนักเรียนเกิดการเมื่อยล้าทางร่างกายจากการเรียนมาแล้ว ทำให้สมองและการเรียนรู้พัฒนาไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งส่งผลให้งานเขียนไม่ดีเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยและคะแนนความแปรปรวนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้ว จะเห็นได้ว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีแนวโน้มที่จะมีความสามารถในการเขียนสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ถึงแม้ผลการวิจัยจะปรากฏว่า ความสามารถในการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม แต่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยก็สามารถนำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามาใช้ในการสอนซ่อมเสริมในด้านทักษะการเขียนให้กับนักเรียนได้ เพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ หากเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนเสมอ ๆ ก็จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนดียิ่งขึ้น และจากการสังเกตของผู้วิจัยในขณะทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความกระตือรือร้น และมีความสนใจในการเรียนมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่ต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. จากสมมติฐานข้อ 3 ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมและเมื่อพิจารณารายละเอียดในส่วนขององค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่ม พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองกับนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีความคล่องในการคิด และความยืดหยุ่นในการคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญตา จรรย์สถิตกุล (2533 : 100) พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ด้านที่ 3 คือความคิดริเริ่ม พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดริเริ่มไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อมองภาพรวมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อันเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

3.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดหลักให้นักเรียนได้รู้จักเทคนิค กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทตามความสามารถทั้งการพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างอิสระตามศักยภาพของนักเรียนโดยใช้กระบวนการทางความคิด นักเรียนจะสามารถคิดได้อย่างกว้างขวาง และหลากหลายนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้มาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา ชีวพันธุ์ (2532 : 1 - 2) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์กับทักษะทางภาษาว่า ความคิดเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิด ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการระบายอารมณ์ในการพูดและการเขียนซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดไปยังบุคคลอื่น ครูจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล รู้จักใช้ความคิดจากการฟัง การอ่านและถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยการพูดและการเขียน ซึ่งในการพัฒนาทักษะทางภาษาจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาด้านความคิด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจ และรับรู้ในเรื่องที่เรียน สามารถนำเรื่องที่เรียนมาเป็นประสบการณ์ความรู้ เกิดเป็นจินตนาการ และสามารถถ่ายทอดออกมาในรูปของการพูดและการเขียนได้

3.2 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีการจัดกิจกรรมการสอนในขั้นตอนที่ 3 4 และ 5 ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้มาก คือมีการจัดกิจกรรมการระดมสมอง อภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันจากการได้ทำงานเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดอย่างอิสระ โดยมีครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก ในบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียดมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและครูกับนักเรียน เพื่อความเป็นกันเอง นักเรียนจะรู้สึกถึงการยอมรับจากครูและเพื่อนนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงความคิดใหม่ ๆ ของตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารี รังสีนันท์ (2527 : 93) ที่ว่าครูควรมีบทบาทในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือ ครูต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ตึงเครียด ในด้านการสอน ครูต้องช่วยและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนถึงบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

4. จากสมมติฐานข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6

สิ่งที่ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงขึ้นกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง เนื่องจากการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองมากที่สุด ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 จนถึงขั้นตอนสุดท้ายโดยใช้กระบวนการคิดและผลิตผลงานออกมา รวมทั้งนักเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับครูและกับเพื่อนนักเรียนด้วยความเป็นกันเองตลอดเวลา นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างต่อเนื่อง รู้จักคิดแก้ปัญหาข้อบกพร่องของตนเองภายในกลุ่ม ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่อ่านและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้าแสดงออกและกล้าตัดสินใจ ในด้านการพูดและการเขียน นักเรียนมีอิสระในการคิด สิ่งแปลกใหม่และสร้างสรรค์ อีกประการหนึ่งการที่นักเรียนฝึกอ่านอยู่เสมอโดยอิงอรรถลักษณะภาษาจากเรื่องที่อ่าน และมีการสรุปเป็นผังภูมิ ทำให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดีอีกทั้งเป็นการสะสมความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการแปลความ ตีความ ขยายความ และสรุปความได้ดีอีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. จากสมมติฐานข้อ 7 ข้อ 8 และข้อ 9 ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองกับ หลังการทดลองของกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือ มีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และ ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานข้อ 7 ข้อ 8 และข้อ 9

สิ่งที่ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู สูงขึ้นกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง เนื่องจากการสอนตามคู่มือครู ในขั้นตอนที่ 1 ขึ้นสร้างความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียน เรื่องใหม่ การที่นักเรียนมีความสนใจย่อมส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นเพราะความสนใจ เป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียน นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนทบทวนความรู้เดิมซึ่งครูจะ ทบทวนก่อนเรียนเรื่องใหม่ทุกครั้ง จึงทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถ ในการเขียนเพิ่มขึ้น หรือถ้านักเรียนยังบกพร่องในจุดใดครูก็จะอธิบายเสริมให้ก่อนที่จะเรียน บทเรียนใหม่ทุกครั้ง และกิจกรรมในขั้นตอนที่ 9 ขึ้นส่งเสริมความมั่นใจและถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยครูอธิบายสรุปบทบทเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น นักเรียนได้จดบันทึก สาระสำคัญลงในสมุดงาน นอกจากนี้การที่ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทยังเป็นการย้ำความ เข้าใจ และ เป็นการทดสอบ ความรู้ความสามารถของนักเรียนในด้านสติปัญญาได้ด้วย

สำหรับกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูที่ส่งผลให้ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนหลังการเรียนในกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนเนื่องมาจากใน ขั้นตอนการสอนขั้นที่ 6 (ขั้นปฏิบัติ) ในขั้นตอนนี้ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและ แสดงความคิดเห็นแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา ตรีสาส์ตร (2530 : 40)พบว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ภายใต้สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย โดยครูผู้สอนจะต้องให้อิสระในการแสดงออกทางการเขียนและการพูดตามความคิด จินตนาการของนักเรียน ครูต้องให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน กระตุ้นยั่วยุ ให้นักเรียนได้แสดงออกและยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะส่งผลให้ ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของ นักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

จากผลของการศึกษาค้นคว้า ชี้ให้เห็นว่าการสอนทั้งสองวิธีมีจุดเด่น จุดด้อย ต่างกัน ครูควรพิจารณาเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมมาใช้ในการสอนเพื่อให้ตอบสนองจุดประสงค์ การเรียนรู้ และลักษณะเนื้อหาวิชานั้น ๆ สำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีข้อควรระวังคือ ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ให้มากที่สุดโดยเฉพาะทักษะการเขียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ไปศึกษาความสามารถ ในการอ่านกับการพูด เนื่องจากกิจกรรมหลังการอ่านนักเรียนจะต้องมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น และควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ความรับผิดชอบในการเรียน การปรับตัวในการทำงานกลุ่ม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล การกุศล. ทักษะความรู้ทางภาษา. พิชญโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาคตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก, 2529.
- กรรณิการ์ ชาตมินตรี. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ
และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- กัลยา ยวนมาลัย. การอ่านเพื่อชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.
- โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สันธุระเวช. การประเมินในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2523.
- ขวัญตา จรรย์สถิตกุล. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์
ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา และวิธีสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษร
เจริญทัศน์, 2529.
- จันทิมา พรหมโชติกุล และสุนันท์ สลโกสม. เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผล
กลุ่มวิชาเฉพาะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535.
- ชวาล แพรัตกุล. คู่มือในการสอบแบบทดสอบมาตรฐานชุดภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 7.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.
- _____. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.
- ชูลี อินัน. การอ่าน...สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน
โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

- ดวงเนตร ชรรณกุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวิจารณญาณของ
นักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักกับเรียนแบบดั้งเดิม. วิทยานิพนธ์
วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529. อัดสำเนา.
- นพดล จันทรเพ็ญ. การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ, 2531.
- นลินี บพิตรสุวรรณ. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียน
ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- นัตตา ขจรนที. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ
แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับ
การสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- นิลวรรณ สิทธิอาษา. การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีอภิปัญญา
กับการสอนอ่านตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- น้ำเพชร จาปาทอง. การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และ
ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับ
การสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอด กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- บันลือ พงษ์ตะวัน. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. การวัดและประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2526.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. การสอนเพื่อพัฒนาการอ่าน. วิทยาสาร 23 (กรกฎาคม), 2518.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. วิเคราะห์สวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

- บุศรา จิตลาตวน. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และความรับผิดชอบในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สแบบบรรทัดฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ประทีป ศิริบงกช. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ปรียา ตริศาสตร์. การสร้างชุดการสอนภาษาไทย (ท 402) เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยของรัฐ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ปิยนุช พัฒน์นิรมย์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความสนใจในการเขียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยแบบฝึกการอ่าน ด้วยกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ในการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- พญง ญาณโกมท. วิธีสอนภาษาไทย. พระนครศรีอยุธยา : วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา, 2518.
- พรทิพา พานิชะกุล. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

- พรพิมล ประสงค์พร. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2
ซึ่งใช้และไม่ใช้กิจกรรมการทดสอบเชิงปฏิบัติการกับการสอนตามคู่มือครู.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2535. อัดสำเนา.
- พิสมัย ชุ่มจิตร์. การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และเจตคติ
ต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีการสอนอ่านแบบ
เอส เอส อาร์ (SSR) กับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- เพ็ญศิริ ศิริพงษ์ศ์. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษา
อังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับ
การสอนด้วยแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน (Genre Based Approach) กับวิธี
สอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- มานิต บุญประเสริฐ. "พัฒนาการอ่าน," ว.การอ่าน. (5) : 1 - 3 ; มิถุนายน 2526.
- โมรี ชื่นสำราญ. เอกสารประกอบการสอนภาษาไทย ท 101 : ทักษะความรู้ทางภาษา.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออกมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- รสริน วรธนะภณ. ระดับความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
อัดสำเนา.
- รัชนิดา รัชนิลดาจิต. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการอ่าน
เร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิคพาโนรามา
การสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

- รัชนิภา ทองสุทธิ. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วย
วิธีแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามแนวคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- รัตนา ถวิลวงษ์. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษและ
บุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วย
การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2538
- _____. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม
วิชาการ, 2536.
- วลี สัมพันธ์. การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและครูเป็นผู้สอน.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษา. รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ปีการศึกษา 2536. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.
- _____. สรุปสภาพการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย และการประเมินคุณภาพการเรียนรู้
การสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, 2539. ✓
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
2530.
- ศิริพร ลิ้มตระกูล. การอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 - 7. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534.

- สุดดีพันธ์ หวังสุริยะ. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยบทเรียนที่มีบทสรุปก่อน สรุปหลัง และไม่มีบทสรุป. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- สนิท ตั้งทวี. ศิลปะการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีการสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.
- สายสุนีย์ เต็มสินสุข. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน และเขียนภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- สุกัญญา เศรษฐรังสรรค์. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการโคลซ และการสอนตามคู่มือครู. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สุนันท์ สกลโกสม. รูปแบบการสอนและปัญหาของการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายงานการวิจัยประกอบการศึกษา รายวิชาหลักสูตร 773. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. กลวิธีการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2522.

โสภณา แจ่มยวง. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน และได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2.

กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. โครงการนร่องการพัฒนาการอ่านของประเทศไทย : การสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางภาษา ในจังหวัดสุรินทร์. ศูนย์วิจัยและพัฒนาภาษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

_____. เอกสารการสอนหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา.

กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

อัจจิมา เกิดผล. "หลักการเขียน," ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

อัจฉรา ชิวพันธ์. กิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.

อารี พันธมณี. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สานักพิมพ์ 1412, 2537.

อารี รังสินธ์. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ธารการพิมพ์, 2527.

_____. ความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สานักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2532.

Carey, Joseph Edward. "The Relationship Between Creative Thinking Ability, Intelligence Ability, Education Achievement and Writing Ability of Sixth Grade Children," Dissertation. 1967.

Croplay, A.J. "Creative and Intelligence," The British Journal of Educational Psychology. 36 : 261 - 262 ; November, 1966.

Dubin, Fraida and Elite Olshain. "The Interface of Writing and Reading," TESOL Quarterly. 1980.

Eisterhold, John Corson, "Reading - Writing Relationships in First and Second Language," TESOL Quarterly. 24 : 245 - 266 ; Summer, 1990.

Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. New Jersey : Education Testing Princeton, 1952.

- Guilford, J.P. The Nature of Human Intelligence. New York: McGraw-Hill Book Company, 1967.
- _____. "Traits of Creativity," Creativity and Its Cultivation. New York : Harper & Row, 1969.
- Hafner, Lawrance E. and Hayden B. Jolly. Pattern of Teaching Reading in the Elementary School. New York : The Macmillan Company, 1972.
- Harris, David P. Testing English as a Second Language. New York : McGraw-Hill, 1969.
- Harris, L.A. and C.B. Smith. Reading Instruction. New York : Holt, Reinehart and Winston, 1976
- Heaton, J.B. Classroom Testing. New York : Longman Inc., 1990.
- Kroll, Barry M. "Some Development Principles for Teaching Composition," Rhetoric and Composition. New Jersey : Boyton/Cook Publisher Inc., 1984.
- Lado, Robert. Language Testing, the Construction and Use of Foreign Language Tests, a Teachers's Book. London : London, Longman, 1961.
- McCrimon, P.M. and M. James. Writing with a Purpose Shorted. Boston : Houghton Mifflin Company, 1976.
- Page, William D. "The Aulthor and the Reader in Writing and Reading," Research in the Teaching of English. 1974.
- Scott, William A. and Miched Wertheimer. Introduction to Psychological Rescarch. 4 th ed. New Park : John Wiley and sons, Inc., 1966.
- Stotsky, Sondra. "Research on Reading/Writing Relationship : A Synthesis and Suggested Direction," Language Arts. 1983.
- Torrance, E.P. Guiding Creative Talent. Englewood Cliffs, N.J. Princeton Hall, 1962. ,
- Torrance, E. Paul and Bail, O.E. Streamlined Scoring and Interpretation Guide and Norms Manual for Figural Form B, Torrance Test of Creative Thinking. Athens, G.A. : Georgia studies of Creative Behavior, Athens, University of Georgia, 1978.
- Valette, Rebecca M. Modern Language Testing. 2 nd ed. New York : Harcourt, Brace & World Inc., 1977.

- Wallach, Michel A. and Nathan Kogan. Modes of Thinking in Young Children 1. Holt Rinehart and Winston, Inc., 1965.
- Widdowson, H.G. Explorations in Applied Linguistics. London : Oxford University Press, 1979.
- Wittrock, M.C. "Writing and the Teaching of Reading," Language Arts. 1989.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แผนการสอนของกลุ่มทดลอง
- แผนการสอนของกลุ่มควบคุม
- บทอ่านที่ใช้ในการทดลอง

แผนการสอนของกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย (ท 101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรมชนิดเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ เป็นการอ่านลักษณะหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ และแนวคิดของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องสามารถจับใจความสำคัญ ดีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ จึงนับว่าเป็นการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนให้เข้าใจตรงกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ

1. จาแนกใจความสำคัญ และผลความจากเรื่องที่อ่านได้
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. ดีความจากเรื่องที่อ่านได้
4. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (50 นาที)

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน
2. ครูแจกใบความรู้ลักษณะเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ พร้อมทั้งอธิบายอรรถลักษณะ

ภาษา (แบบหรือชนิดของภาษา) เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 : นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกัน อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ทำผังภูมิสรุปความ

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "หมอนไปตามลมปาก" จากหนังสือทักษะสัมพันธ์

เล่ม 1 แล้วอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2. นักเรียนตอบคำถามเรื่อง "หมุนไปตามลมปาก" โดยอิงอรรถลักษณะภาษา เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเขียนเป็นผังมโนลงในสมุดงานของนักเรียน

คาบที่ 2 (50 นาที)

ขั้นที่ 2 : ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

1. ครูทบทวนลักษณะของเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ จากผังมโน

2. นักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย และการกระทำของบุคคลที่ปรากฏในเรื่อง "หมุนไปตามลมปาก" เพื่อโยงเข้าสู่เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยครูตั้งคำถาม ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของพราหมณ์ 3 คน คืออะไร
2. พราหมณ์เป็นใคร
3. ถ้านักเรียนเป็นพราหมณ์นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
4. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับอะไรในเรื่องนี้บ้าง

ขั้นที่ 3 : เขียนเรื่องร่วมกันในกลุ่ม

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการเรียนเรื่องใหม่ กลุ่มละ 1 เรื่อง โดยอิงอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องใหม่ โดยครูใช้คำถามให้นักเรียนเพื่อช่วยเสริมต่อการเขียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความคิดเชื่อมโยง และเขียนลำดับเรื่องได้

คาบที่ 3 (50 นาที)

ขั้นที่ 4 : อภิปรายวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนในขั้นตอนที่ 3

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่เขียนขึ้นใหม่แล้วอภิปรายร่วมกันในกลุ่มโดยวิเคราะห์การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ เพื่อเป็นการแก้ไขงานเขียนของตนในกลุ่ม

2. ครูเสนอแนะการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา การเว้นวรรคตอนในการเขียน

3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนเขียน และสรุปสาระสำคัญลงในสมุดงาน

คาบที่ 4 (50 นาที)

ขั้นที่ 5 : ภารกิจกรมทางภาษา เพื่อทบทวน ฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะ

ทางภาษา

1. ครูอธิบายทบทวนอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ
2. นักเรียนอ่านเรื่อง "เศษฟาง"
3. นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเป็น

รายบุคคล

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "ประโยชน์ของยืม" ซึ่งมีอรรถลักษณะภาษาชนิด แสดงความคิดเห็น เพื่อให้นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะภาษาที่แตกต่างไปจากเดิม
5. นักเรียนเขียนสรุปสาระสำคัญและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านรวมทั้ง วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาจากเรื่องที่อ่านแล้วนำเสนอ

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ
2. บทอ่านเรื่อง หมูไปตามลมปาก
3. บทอ่านเรื่อง เศษฟาง
4. บทอ่านเรื่อง ประโยชน์ของยืม
5. แผ่นตัวอย่างการเขียนผังภูมิ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ใบความรู้ เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

เป็นการเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ ส่วนมากจะเป็นนิทานหรือนิยายประเภทบันเทิงคดี ให้ความสนุกสนาน สอดแทรกข้อคิด

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. มีการนำเรื่อง กล่าวความเป็นไปของเรื่องบ่งบอกตัวบุคคล สถานที่ หรือเวลา
2. มีลำดับของเหตุการณ์ในเรื่อง
3. แสดงปัญหาของเรื่อง
4. แสดงการคลี่คลายของเรื่อง หรือการแก้ปัญหา
5. ให้คติพจน์หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง

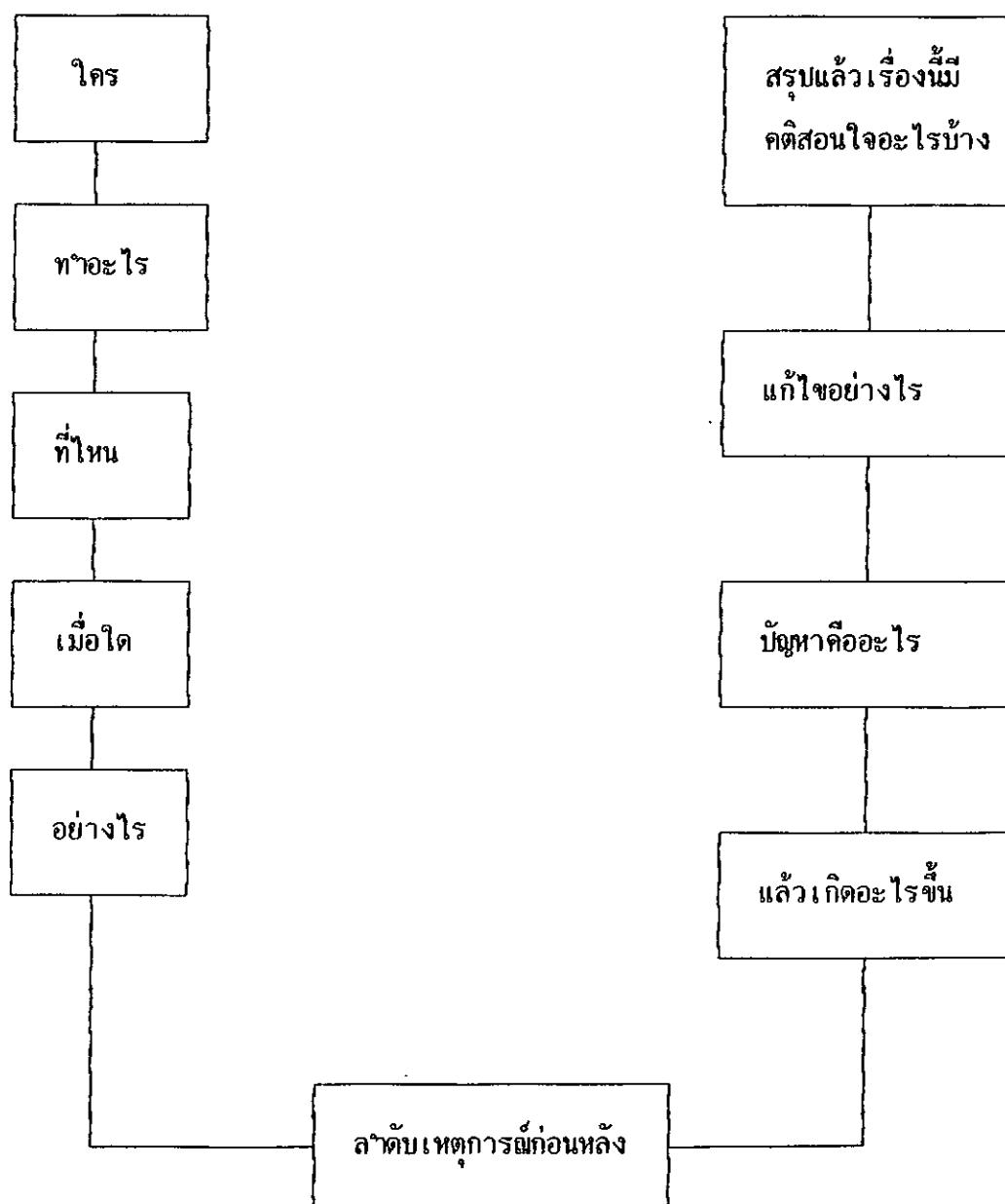
ลักษณะของภาษา

1. เป็นเรื่องเล่าในอดีต หรือเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว
2. ใช้บุพบทบ่งบอกเวลา สถานที่
3. ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งของอื่น ๆ
4. อาจมีการซ้ำ ย้ำเรื่อง
5. ใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องและบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผล

ความคล้อยตามและความขัดแย้ง

ใบความรู้

ตัวอย่าง คำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในการเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย (ท 101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ เป็นการแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และจินตนาการของตนมาสู่ผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ในการกำหนดโครงเรื่อง ซึ่งต้องอาศัยอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการในการลำดับเหตุการณ์ อันจะช่วยให้การเขียนเรื่องน่าสนใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ

1. วางโครงเรื่องที่จะเขียนได้
2. เรียงลำดับเหตุการณ์เรื่องที่จะเรียนได้
3. เขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการได้
4. ตั้งชื่อได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (50 นาที)

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 กลุ่ม
2. ครูทบทวนอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ
3. นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 : นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกัน อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ทำห้วงภูมิสรุปความ

1. นักเรียนอ่านเรื่อง "เจ้าโจ้สมองทอง" แล้วอภิปรายร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับ

เรื่องที่อ่าน

2. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยครูตั้งคำถามอิงอรรถลักษณะงานเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเขียนเป็นผังมโนลงในสมุดงานของนักเรียน

คาบที่ 2 (50 นาที)

ขั้นที่ 2 : ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

1. ครูทบทวนบทเรียนที่ผ่านมาจากผังมโน

2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย และการกระทำของบุคคลที่ปรากฏในเรื่อง "เจ้าโง่สมองทอง" เพื่อโยงเข้าสู่เรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยครูตั้งคำถามดังนี้

1. ทีมเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยอย่างไร
2. มาลีเป็นคนเช่นไร
3. พ่อแม่ของทีมเป็นคนดีหรือไม่
4. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับอะไรในเรื่องนี้

ขั้นที่ 3 : เขียนเรื่องร่วมกันในกลุ่ม

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการเขียนเรื่องใหม่ กลุ่มละ 1 เรื่อง โดยอิงอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องใหม่ โดยครูใช้คำถามนำนักเรียนเพื่อช่วยเสริมต่อการเขียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความคิดเชื่อมโยง และเขียนลำดับเรื่องได้พร้อมตั้งชื่อได้อย่างเหมาะสม

คาบที่ 3 (50 นาที)

ขั้นที่ 4 : อภิปรายวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนในขั้นตอนที่ 3

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่เขียนขึ้นใหม่ แล้วอภิปรายร่วมกันในกลุ่มโดยวิเคราะห์การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ เพื่อเป็นการแก้งานเขียนของตนในกลุ่ม

2. ครูเสนอแนะการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา การเว้นวรรคตอนในการเขียน

3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนเขียน และสรุปสาระสำคัญลงในสมุดงาน

คาบที่ 4 (50 นาที)

ขั้นที่ 5 : ทำกิจกรรมทางภาษา เพื่อทบทวน ฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะ

ทางภาษา

1. ครูทบทวนอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ
2. นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องใหม่จากสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ โดยอิงอรรถ

ลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของข้อความที่เขียนเป็น

ตอน ๆ

4. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่อง
6. นักเรียนเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการคนละ 1 เรื่อง ความยาว 15 บรรทัด

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. บทอ่านเรื่อง เจ้าโง่เสียมองทอง
2. แผ่นผังภูมิ เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 3

วิชาภาษาไทย (ท 101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรมชนิดเรื่องเล่าจากประสบการณ์นั้น ผู้อ่านจะต้องจับใจความสำคัญ และบอกรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน ดีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ นับเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นการสื่อสารระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนให้เข้าใจตรงกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ

1. จำแนกใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. ดีความจากเรื่องที่อ่านได้
4. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (50 นาที)

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 กลุ่ม
2. ครูแจกใบความรู้ลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ พร้อมทั้งอธิบาย

อรรถลักษณะภาษา (แบบหรือชนิดของภาษา) เรื่องเล่าจากประสบการณ์

3. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 : นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ท้าทายภูมิสรุปความ

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "แมลงสาบอาฆาต" แล้วอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
2. นักเรียนตอบคำถามเรื่อง "แมลงสาบอาฆาต" โดยอิงอรรถลักษณะภาษา

เรื่องเล่าจากประสบการณ์

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเขียนเป็นผังมโนลงในสมุดงานของนักเรียน

คาบที่ 2 (50 นาที)

ขั้นที่ 2 : ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

1. ครูทบทวนอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์ จากแผ่นผังมโน

2. นักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย และการกระทำของบุคคลที่ปรากฏในเรื่อง "แมลงสาบอาฆาต" เพื่อโยงเข้าสู่เรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยครูตั้งคำถาม ดังนี้

1. นักเรียนเคยเห็นแมลงสาบหรือไม่/ที่ไหน/แล้วทำอย่างไร

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับแมลงสาบ

3. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้นักเรียนจะทำอย่างไร

ขั้นที่ 3 : เขียนเรื่องร่วมกันในกลุ่ม

3. นักเรียนวางแผนการเขียน และวางโครงเรื่องใหม่โดยอิงอรรถลักษณะภาษาชนิดเรื่องเล่าจากประสบการณ์ กลุ่มละ 1 เรื่อง

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องใหม่โดยครูใช้คำถามนำนักเรียนเพื่อช่วยเสริมต่อการเขียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความคิดเชื่อมโยงและเขียนลำดับเรื่องได้

คาบที่ 3 (50 นาที)

ขั้นที่ 4 : อภิปรายวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนในขั้นตอนที่ 3

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่เขียนขึ้นใหม่ แล้วอภิปรายร่วมกันในกลุ่มโดยวิเคราะห์การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เพื่อเป็นการแก้ไขงานเขียนของตนในกลุ่ม

2. ครูเสนอแนะการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา การเว้นวรรคตอนในการเขียน

3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนเขียน และสรุปสาระสำคัญลงในสมุดงาน

คาบที่ 4 (50 นาที)

ขั้นที่ 5 : ทักษะทางภาษา เพื่อทบทวน ฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะ

ทางภาษา

1. ครูทบทวนอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์
2. นักเรียนอ่านบทเพลง "เก็บตะวัน"
3. นักเรียนสรุปใจความสำคัญ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเพลง

เป็นรายบุคคล

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "พาสต์ฟัดมีโทอย่างไร" ซึ่งมีอรรถลักษณะภาษาชนิดแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะภาษาที่แตกต่างไปจากเดิม
5. นักเรียนเขียนสรุปสาระสำคัญและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านรวมทั้งวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาจากเรื่องที่อ่านแล้วนำเสนอ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบความรู้ เรื่องเล่าจากประสบการณ์
2. บทอ่านเรื่อง แมลงสาบอาฆาต
3. บทอ่านเรื่อง พาสต์ฟัดมีโทอย่างไร
4. บทเพลง เก็บตะวัน
5. แผ่นผังภูมิเรื่องเล่าจากประสบการณ์

การประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ใบความรู้ เรื่องเล่าจากประสบการณ์

เรื่องเล่าจากประสบการณ์

เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน มีการสอดแทรกข้อคิดเห็น เพื่อให้ผู้อื่นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. เริ่มด้วยบทนำ
2. มีลำดับของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
3. บทสรุป

ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่องจากประสบการณ์

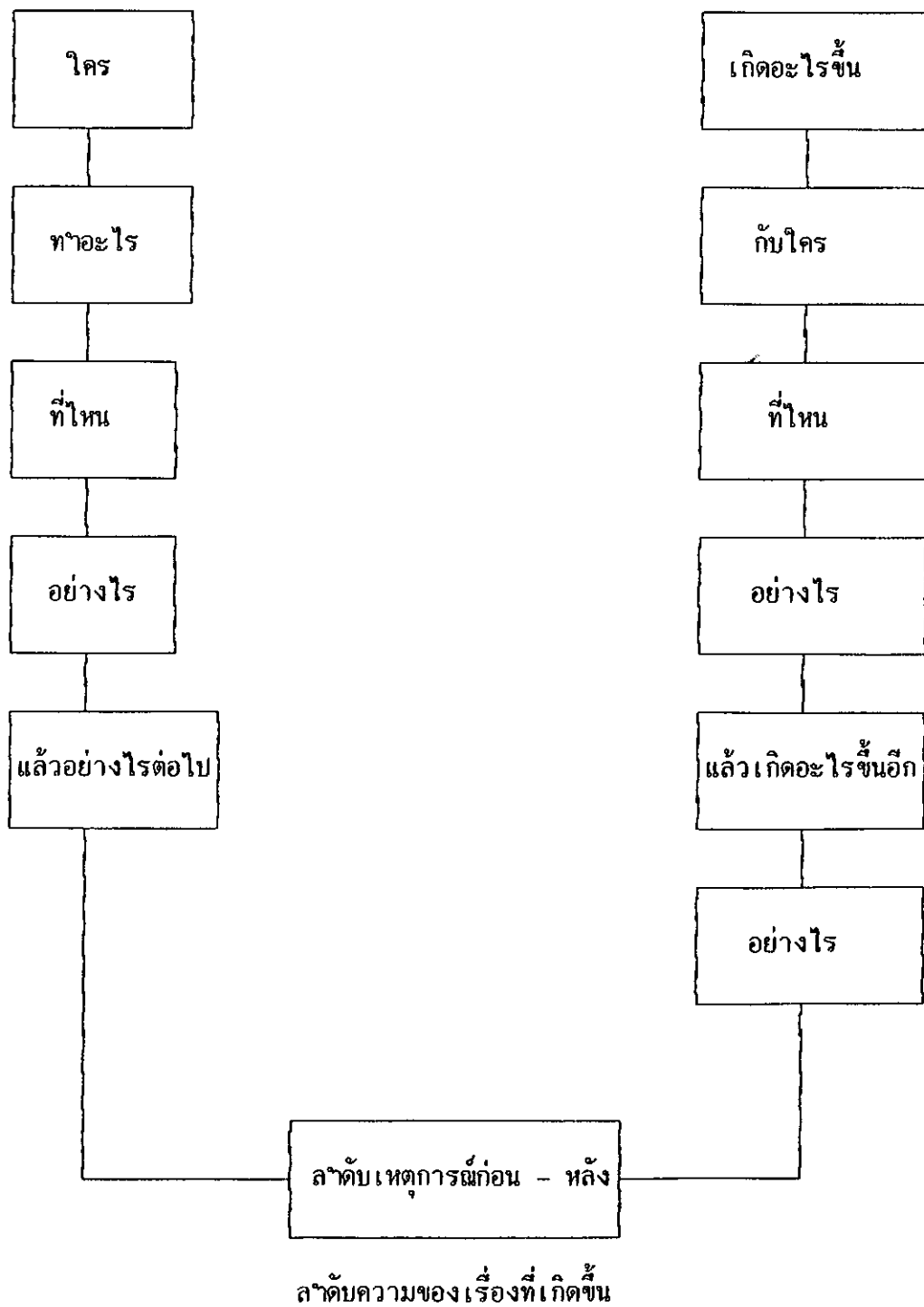
1. มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาและลำดับเหตุการณ์
2. อ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง
3. เป็นเรื่องเล่า ซึ่งจะเป็นเรื่องในอดีต
4. มีคำเชื่อม เพื่อบอกลำดับการเกิดเหตุการณ์ก่อนหลังและให้ใจความสัมพันธ์

ต่อเนื่องกัน เช่น แล้ว ดังนั้น จากนั้น ต่อจากนั้น ก่อนที่จะ หลังจาก ฯลฯ

5. ตอนท้ายของเรื่องจะบอกค่านิยมหรือความเห็นส่วนตัว

ใบความรู้

ตัวอย่าง คำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในการเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 4

วิชาภาษาไทย (ท 101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นการแสดงออกเพื่อสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ในการวางโครงเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ และการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามเรื่องที่ต้องการเขียน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ตรงตามจุดหมายของตน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ

1. วางโครงเรื่องที่จะเขียนได้
2. เรียงลำดับเหตุการณ์เรื่องที่จะเรียนได้
3. เขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้
4. ตั้งชื่อเรื่องได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (50 นาที)

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 กลุ่ม
2. ครูทบทวนอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์
3. นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 : นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ทักษะภูมิสรุปความ

1. ครูแจกบทอ่านเรื่อง "ไป...ทำวัด" ให้นักเรียนอ่าน ๆ แล้วร่วมกันอภิปราย

เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยครูตั้งคำถามอิงอรรถลักษณะภาษาเรื่อง

เล่าจากประสบการณ์

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเขียนเป็นผังภูมิลงในสมุดงาน

คาบที่ 2 (50 นาที)

ขั้นที่ 2 : ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

1. ครูทบทวนบทเรียนที่ผ่านมาจากผังภูมิ

2. นักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย และการกระทำของบุคคลที่ปรากฏในเรื่อง "ไป...ทำวัด" เพื่อโยงเรื่องเข้าสู่ชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยครูตั้งคำถามนักเรียน ดังนี้

1. เหตุการณ์เกิดขึ้นกับใคร ที่ไหน
2. สรุปเหตุการณ์เป็นอย่างไร
3. นักเรียนเคยมีประสบการณ์อย่างนี้หรือไม่
4. ถ้านักเรียนประสบเหตุการณ์เช่นนี้นักเรียนจะทำอย่างไร

ขั้นที่ 3 : เขียนเรื่องร่วมกันในกลุ่ม

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนทุกกลุ่มวางแผนการเขียนเรื่องใหม่ กลุ่มละ 1 เรื่อง

โดยอิงอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องใหม่ ครูใช้คำถามให้นักเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมต่อการเขียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความคิดเชื่อมโยงและเขียนลำดับเรื่องได้ พร้อมทั้งข้อได้อย่างเหมาะสม

คาบที่ 3 (50 นาที)

ขั้นที่ 4 : อภิปรายวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนในขั้นตอนที่ 3

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่เขียนขึ้นใหม่ แล้วอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม โดยวิเคราะห์การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เพื่อเป็นการแก้ไขงานเขียนของตนในกลุ่ม

2. ครูเสนอแนะการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา การเว้นวรรคตอนในการเขียน

3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนเขียน

และสรุปสาระสำคัญลงในสมุดงาน

คาบที่ 4 (50 นาที)

ขั้นที่ 5 : ทำกิจกรรมทางภาษา เพื่อทบทวน ผูกความแม่นยำ และเสริมทักษะทาง

ภาษา

1. ครูทบทวนอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์
2. ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องใหม่จากคำ 10 คำ ที่กำหนดให้ประมาณ 10 บรรทัด โดยเชิงอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของข้อความที่เขียนเป็นตอน ๆ ว่าแต่ละตอนดำเนินเรื่องเป็นอย่างไร พร้อมแก้ไขคำผิด และประโยคที่ผิด
4. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่อง
6. ครูให้นักเรียนเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์คนละ 1 เรื่อง ความยาว 15 บรรทัด

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านเรื่อง "ไป...ทำวัด"
2. แผ่นผังภูมิ เรื่องเล่าจากประสบการณ์

การประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

แผนการสอนของกลุ่มควบคุม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม
แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย (ท 101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรมชนิดเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ เป็นการอ่านลักษณะหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ และแนวคิดของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องสามารถจับใจความสำคัญ ตีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ จึงนับว่าเป็นการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนให้เข้าใจตรงกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ

1. จำแนกใจความสำคัญ และผลความจากเรื่องที่อ่านได้
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้
4. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยสนทนากับนักเรียนในเรื่องของการอ่านวรรณกรรมชนิดต่าง ๆ เกี่ยวกับ สาระ - ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับหลักการอ่านที่ใช้ในการอ่านสิ่งพิมพ์ทั่ว ๆ ไป

แล้วสรุปเป็นข้อ ๆ ลงในสมุดงาน

4. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องหลักการอ่านจับใจความสำคัญ ครูอธิบายเพิ่มเติม

5. ครูยกตัวอย่างบทอ่านจากวรรณกรรมชนิดเรื่องเล่าเชิงจินตนาการให้นักเรียนวิเคราะห์ใจความสำคัญหลักและพลความ

6. นักเรียนเขียนสรุป การสังเกตใจความสำคัญหลักและพลความลงในสมุดงาน
คาบที่ 2 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูแถบข้อความว่า "หมูนุไปตามลมปาก"
แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข้อความดังกล่าว

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ครูทบทวนหลักการจับใจความสำคัญ และพลความ โดยใช้แผ่นใส

4. นักเรียนอ่านเรื่อง "หมูนุไปตามลมปาก" จากหนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์

เล่ม 1

5. ครู - นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
เมื่อใด

6. นักเรียนศึกษาในความรู้เรื่อง หลักการตีความครูอธิบายเพิ่มเติมถ้านักเรียนมี
ข้อสงสัย

7. นักเรียนฝึกตีความข้อความจากเรื่อง "หมูนุไปตามลมปาก" แล้วเขียนลงในสมุด
งาน

8. ครูสุ่มงานของนักเรียนแล้วให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

9. ครูแก้ไขและแนะนำเพิ่มเติม ในข้อบกพร่องของนักเรียน

10. นักเรียนจดบันทึกการอ่านตีความเรื่อง "หมูนุไปตามลมปาก" และสาระสำคัญ
ลงในสมุดงาน

คาบที่ 3 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพ "สุนัข" และภาพ "แกะ" แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพที่นำมาโดยครูตั้งคำถามนักเรียนดังนี้

1.1 สัตว์ทั้งสองมีอะไรเหมือนกันบ้าง

1.2 ใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ครู - นักเรียนร่วมกันทบทวนหลักการอ่านจับใจความสำคัญ และการอ่านตีความ

4. ครูแนะนำให้นักเรียนเข้าใจว่าเรื่อง "หม่นไปตามลมปาก" เป็นเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ ประเภthin เทียงคดี ให้ความสนุก และสอดแทรกข้อคิด ซึ่งเป็นงานเขียนในเชิงสร้างสรรค์จากจินตนาการ

5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน

6. นักเรียนอ่านเรื่อง "หม่นไปตามลมปาก" แล้วทำกิจกรรมดังนี้

1. บอกใจความสำคัญและผลความ
2. บอกจุดมุ่งหมายของเรื่อง
3. เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่อง
4. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

7. ตัวแทนนักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม

8. ครูเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

9. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทแล้วนำเสนอ

คาบที่ 4 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูตัวอย่าง "ฟางข้าว" แล้วให้นักเรียนบอกประโยชน์ของฟางข้าว

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ครูอธิบายบทพจนานุกรมหลักการอ่านจับใจความสำคัญ ผลความ และการอ่านตีความ
4. นักเรียนศึกษาใบความรู้ "เรื่องการแสดงความคิดเห็น" ครูอธิบายเพิ่มเติม
5. นักเรียนอ่านเรื่อง "เศษฟาง" แล้วให้นักเรียนเขียนสรุปสาระสำคัญและแสดง

ความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

6. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

7. ครูเสนอแนะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

8. นักเรียนอ่านเรื่อง "ประโยชน์ของยืม" แล้วให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญโดยบอก

ความสำคัญและประโยชน์จากเรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคล

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
2. ใบความรู้เรื่อง การอ่านตีความ
3. ใบความรู้เรื่อง การแสดงความคิดเห็น
4. บทอ่านเรื่อง หมนุไปตามลมปาก
5. บทอ่านเรื่อง ประโยชน์ของยืม
6. บทอ่านเรื่อง เศษพาง
7. รูปภาพ "สุนัข" และภาพ "แกะ"
8. แผ่นใสสรุปหลักการอ่านจับใจความสำคัญ
9. ตัวอย่างพวงข้าว

การประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ใบความรู้

หลักการอ่านจับใจความและหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

หลักการจับใจความสำคัญ

ข้อความหนึ่งย่อหน้าประกอบด้วยประโยคใจความสำคัญหนึ่งประโยคและประโยคประกอบ ซึ่งอาจมีได้หลายประโยค ข้อความแต่ละย่อหน้าที่มีใจความสำคัญเพียงประการเดียว ถ้าข้อความมีหลายย่อหน้า ใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าต้องมีความสัมพันธ์กัน ใจความสำคัญนี้จะปรากฏอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งซึ่งเป็นประโยคหัวข้อสำคัญ หรือเรียกว่า "ประโยคใจความสำคัญ" ส่วนประโยคอื่น ๆ เป็นเพียงประโยคประกอบหรือขยายประโยคใจความสำคัญนั้น ๆ ดังนั้น ในการจับใจความสำคัญจึงต้องสังเกตว่าข้อความที่อ่านมีสาระสำคัญอย่างไร สรุปโดยรวมว่าอย่างไร

หลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

1. หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. หาประโยคประกอบ
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละย่อหน้า
4. พิจารณาชื่อเรื่อง
5. พิจารณาประโยค สำนวนโวหาร คำศัพท์ ข้อเท็จจริง ความรู้สึก/ความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องที่อ่าน และความมุ่งหมายของผู้เขียน

ใบความรู้ หลักการตีความ

การตีความ

การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อพยายามเข้าใจความหมาย และถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์ สะท้อนใจจากข้อความที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน อาจตีความหมายได้ตรงกับความมุ่งหมายหรือเจตนาของผู้เขียนก็ได้ หรือบางครั้งอาจจะเข้าใจความหมายได้ตามวิธีของตน โดยอาศัยพื้นความรู้เดิม ความสนใจ ประสบการณ์ จินตนาการ ระดับสติปัญญา และวัย

การอ่านตีความ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่า ข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายที่แท้จริงว่าอย่างไร เพื่อที่จะสามารถอธิบายถึงเจตนาและความคิดของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาวิเคราะห์ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สามารถที่จะสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายขยายความได้

ข้อปฏิบัติในการอ่านตีความ

1. อ่านเรื่องให้ละเอียด แล้วจับใจความสำคัญประเด็นสำคัญของเรื่อง
2. พิจารณาว่า เรื่องที่อ่านนั้นเป็นไปในทางชี้แนะหรือชักชวนไปในทางใด หรือยั่วล้อผู้ใด หรือให้ความบันเทิง หรือกล่อมใจไปในทางงดงามทางใดทางหนึ่ง ต้องพยายามคิดหาเหตุผล และใคร่ครวญอย่างรอบคอบ แล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเองว่า ข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายถึงสิ่งใด
3. หาความหมายของคำศัพท์ หรือสำนวน หรือถ้อยคำบางคำที่มีความสำคัญ ตลอดจนคำแวดล้อมหรือบริบทประกอบด้วย เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. พิจารณาความมุ่งหมายของผู้เขียน
5. พิจารณาข้อความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง/ความคิดเห็นและส่วนที่เป็นความรู้สึกของผู้เขียน
6. ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เพราะไม่ใช่การวิจารณ์

ใบความรู้ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน อาจพิจารณาได้ ดังนี้

1. ความเหมาะสมของการใช้ภาษาในเรื่อง

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า เหมาะ/ไม่เหมาะเท่าที่ควร มีคำที่ไม่คุ้นหูหรือไม่ อ่านแล้วเกิดความสับสนหรือไม่ การใช้ถ้อยคำเป็นจริงตามกาลสมัยหรือไม่

2. การยกตัวอย่างประกอบชัดเจนเพียงใด

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า การยกตัวอย่างประกอบ สำนวนในเรื่องเหมาะสม และชัดเจนหรือไม่ เข้าใจง่ายหรือไม่ มีตัวอย่างที่ตัวอย่าง

3. ประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า มีประโยชน์อย่างไร ด้านใด มากน้อยเพียงใด ทำให้ได้ทราบอะไรบ้าง มีคติเตือนใจอย่างไรบ้าง หรือให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของความคิดของคนแต่ละคน ซึ่งไม่มีผิดหรือถูก บุคคลอาจมีความคิดเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์/เหตุผลของแต่ละคน ในที่นี้มุ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย (ท 101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ เป็นการแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และจินตนาการของตนมาสู่ผู้อ่าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ในการกำหนดโครงเรื่อง ซึ่งอาศัยอรรถลักษณะภาษาเรื่องเล่าเชิงจินตนาการในการลำดับเหตุการณ์ อันจะช่วยให้การเขียนเรื่องน่าสนใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ

1. วางโครงเรื่องที่จะเขียนได้
2. เรียงลำดับเหตุการณ์เรื่องที่จะเขียนได้
3. เขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการได้
4. ตั้งชื่อเรื่องได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยสนทนากับนักเรียนเรื่อง คุณค่าของการเขียนว่ามี
ความสำคัญ และประโยชน์อย่างไร
2. นักเรียนเขียนสรุปสาระที่ได้ลงในสมุดงาน
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหลักการเขียนทั่วไป

5. ครูอธิบายหลักการเขียนทั่วไป ว่ามีส่วนประกอบ 3 ส่วนคือ มีส่วนเริ่มต้น ส่วนตัวเรื่อง และส่วนท้ายเรื่อง
6. นักเรียนเขียนสรุปสาระลงในสมุดงาน
7. นักเรียนอภิปรายร่วมกันในการตั้งจุดมุ่งหมายในการเขียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะความคิด พร้อมยกตัวอย่างการเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น การเขียนเพื่อสร้างสรรค์จินตนาการ เป็นต้น
8. ครูอธิบายถึงการเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
9. นักเรียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด

คาบที่ 2 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูแถบข้อความว่า "ทาคีได้ดี ทาชั่วได้ชั่ว"
2. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของข้อความตัวอย่าง โดยครูยกตัวอย่างบุคคลในลักษณะทาคี - ทาชั่วประกอบ
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ครูทบทวนถึงองค์ประกอบของการเขียน และการเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการจากแผ่นใส
5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน
6. นักเรียนอ่านเรื่อง "เจ้าโง่สมองทอง" แล้วทำกิจกรรมดังนี้
 1. จานแนใจความสำคัญและผลความ
 2. บอกจุดมุ่งหมายของเรื่อง
 3. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
7. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูเสนอแนะ และแก้ไขเพิ่มเติม
8. ครูให้นักเรียนสังเกตวิธีการดำเนินเรื่อง และการใช้ภาษาจากเรื่องที่อ่าน
9. นักเรียนสรุปสาระสำคัญลงในสมุดงาน

คาบที่ 3 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้ตัวแทนนักเรียนจับฉลากคำสุภาษิตที่ครูนำมา กลุ่มละ 1 สุภาษิต แล้วสนทนาถึงความหมายของคำสุภาษิตนั้น ๆ
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ครูทบทวนถึงวิธีการเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการโดยใช้แผ่นใส
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ โดยให้สอดคล้องกับคำสุภาสิต

ในกลุ่มของตน

5. นักเรียนตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ครูเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่อง
7. ครู - นักเรียนสรุปแนวคิดที่ได้จากงานเขียน
8. นักเรียนจดบันทึกลงในสมุดงาน

คาบที่ 4 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยครูสนทนากับนักเรียนถึง ความผันในจินตนาการของนักเรียนว่าเป็นเช่นไร โดยครูสุ่มนักเรียนให้ออกมาเล่าเรื่อง "ความผันในจินตนาการของข้าพเจ้า" ให้เพื่อนฟัง

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ครูทบทวนการเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการจากแผ่นใส
4. ครูให้นักเรียนเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการคนละ 1 เรื่อง ซึ่งเป็นจินตนาการ

ในเชิงสร้างสรรค์ โดยให้นักเรียนวางโครงเรื่อง และเขียนขยายความให้สมบูรณ์ความยาว 15 บรรทัด พร้อมตั้งชื่อให้สอดคล้อง

5. ครูช่วยแนะนำนักเรียนในขณะที่นักเรียนเขียน
6. นักเรียนส่งผลงานที่เขียน
7. ครูสุ่มตัวอย่างงานเขียนของนักเรียน โดยให้นักเรียนอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง
8. ครูเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่อง
9. นักเรียนจดบันทึกลงในสมุดงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบข้อความ "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว"
2. บทอ่านเรื่อง เจ้าโง่สมองทอง
3. ฉลากคำสุภาสิตจำนวน 7 สุภาสิต
4. แผ่นใสองค์ประกอบของการเขียน และการการเขียนเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม
แผนการสอนที่ 3

วิชาภาษาไทย (ท 101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรมชนิดเรื่องเล่าจากประสบการณ์นั้น ผู้อ่านจะต้องจับใจความสำคัญ และบอกรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน ดีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้นับ เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นการสื่อสารระหว่างผู้อ่าน และผู้เขียนให้เข้าใจตรงกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ

1. จำแนกใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. ดีความจากเรื่องที่อ่านได้
4. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ สาระ - ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ครูทบทวนเกี่ยวกับหลักการอ่านที่ใช้ในการอ่านสิ่งพิมพ์ทั่ว ๆ ไปและการอ่านจับใจความสำคัญ

4. ครูยกตัวอย่างบทอ่าน จากวรรณกรรมชนิดเรื่องเล่าจากประสบการณ์ให้นักเรียนวิเคราะห์ใจความสำคัญหลัก

5. ครู - นักเรียนร่วมกันสรุปการวิเคราะห์ใจความสำคัญหลัก

6. นักเรียนจดบันทึกในสมุดงาน

คาบที่ 2 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ประทับใจ โดยครูสุ่มนักเรียนมาเล่าความประทับใจให้เพื่อน ๆ ฟัง

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3. นักเรียนอ่านเรื่อง "แมลงสาบอาฆาต"

4. ครู - นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แล้วอย่างไรต่อไป สรุปแล้วเป็นอย่างไร

5. ครูทบทวนเรื่อง การอ่านตีความ

6. นักเรียนฝึกตีความข้อความจากเรื่อง "แมลงสาบอาฆาต" แล้วเขียนลงในสมุดงาน

7. ครูสุ่มงานของนักเรียนแล้วให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

8. ครูแก้ไขและแนะนำเพิ่มเติม ในข้อบกพร่องของนักเรียน

9. นักเรียนจดบันทึกการอ่านตีความเรื่อง "แมลงสาบอาฆาต" ลงในสมุดงาน

คาบที่ 3 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพ "แมลงสาบ" แล้วสนทนาเกี่ยวกับภาพที่นำมาโดยครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนดังนี้

1. นักเรียนเคยเห็นแมลงสาบหรือไม่/เห็นที่ไหน

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับแมลงสาบ

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ครู - นักเรียนร่วมกันทบทวน หลักการอ่านจับใจความสำคัญและการอ่านตีความ

4. ครูแนะนำให้นักเรียนเข้าใจเรื่อง "แมลงสาบอาฆาต" เป็นเรื่องเล่าจากประสบการณ์เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงจากบุคคลต่าง ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงให้ผู้อ่านได้ศึกษาเพื่อเป็นประสบการณ์อาจมีการสอดแทรกข้อคิดเห็น เพื่อเป็นประโยชน์ให้ผู้อื่นได้นำไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตต่อไป

5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน

6. นักเรียนอ่านเรื่อง "แมลงสาบอาฆาต" แล้วทำกิจกรรมดังนี้
 1. บอกใจความสำคัญและผลความ
 2. บอกจุดมุ่งหมายของเรื่อง
 3. เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่อง
 4. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
 7. ตัวแทนนักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม
 8. ครูเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป
- คาบที่ 4 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพ "ตะวัน" แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพนี้มา
 2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
 3. ครูทบทวนหลักการอ่านจับใจความสำคัญ ผลความ การอ่านตีความ และการแสดงความคิดเห็น
 4. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทเพลง "เก็บตะวัน" แล้วให้นักเรียนเขียนสรุปสาระสำคัญ และเขียนแสดงความคิดเห็นจากบทเพลง
 5. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
 6. ครูเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่อง
 7. นักเรียนอ่านเรื่อง "พาสต์หุ้มมีโทษอย่างไร" แล้วให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญ โดยบอกความสำคัญและโทษจากเรื่องที่อ่าน เป็นรายบุคคล

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านเรื่อง แมลงสาบอาฆาต
2. บทอ่านเรื่อง พาสต์หุ้มมีโทษอย่างไร
3. บทเพลง เก็บตะวัน
4. รูปภาพ แมลงสาบ
5. รูปภาพ ตะวัน

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม
แผนการสอนที่ 4

วิชาภาษาไทย (ท 101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นการแสดงออกเพื่อสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ในการวางโครงเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ และการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามเรื่องที่ต้องการเขียน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ตรงความมุ่งหมายของตน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ

1. วางโครงเรื่องที่จะเขียนได้
2. เรียงลำดับเหตุการณ์เรื่องที่จะเขียนได้
3. เขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้
4. ตั้งชื่อเรื่องได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูบัตรคำชนิดต่าง ๆ
2. นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำจากบัตรคำนั้น ๆ
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ครูอธิบายทบทวนเรื่องของ คำ กลุ่มคำ และประโยค
5. นักเรียนแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ 10 คำ
6. ครูสุ่มผลงานของนักเรียนมาอภิปรายร่วมกับนักเรียน
7. ครูสรุปแนะนำเพิ่มเติม
8. นักเรียนจดสาระสำคัญและบันทึกลงในสมุดงาน

คาบที่ 2 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพ "บริเวณวัด" แล้วสนทนาเกี่ยวกับภาพที่ครูนำมา

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ครูทบทวนหลักการเขียนทั่วไปโดยใช้แผ่นใส
4. ครูอธิบายลักษณะภาษาที่ใช้และวิธีการเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์
5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน
6. นักเรียนอ่านเรื่อง "ไป...ทำวัด" แล้วทำกิจกรรมดังนี้
 1. จำแนกใจความสำคัญและผลความ
 2. เรียงลำดับเหตุการณ์
 3. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
7. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะภาษาที่ใช้ในการเขียน
9. นักเรียนสรุปสาระสำคัญ และจดบันทึกลงในสมุดงาน

คาบที่ 3 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพปริศนา เช่น ภาพกาน้ำ ภาพดอกไม้ แล้วให้นักเรียนทายว่าเป็นภาพอะไร โดยให้นักเรียนมาวาดภาพให้สมบูรณ์
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ครูทบทวนหลักการเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์โดยใช้ผังภูมิ
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์โดยดูจากภาพปริศนาพร้อมตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเรื่องที่เขียน
 5. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
 6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเพิ่มเติม
 7. ครูแนะนำข้อบกพร่องเพื่อนำไปแก้ไข
 8. นักเรียนสรุปสาระสำคัญ และจดบันทึกลงในสมุด

คาบที่ 4 (50 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยสนทนากับนักเรียน ถึงเรื่องจากประสบการณ์ที่ประทับใจ
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ครูอธิบายบทพจนถึงขั้นตอนในการเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์
4. ครูให้นักเรียนเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ของตนเอง 1 เรื่อง โดยให้นักเรียนวางโครงเรื่อง และเขียนขยายความให้สมบูรณ์ความยาว 15 บรรทัด พร้อมทั้งชื่อให้สอดคล้อง
5. ครูแนะนำนักเรียนในการเขียนเรื่องโดยครูเดินตรวจการเขียนของนักเรียนพร้อมให้คำแนะนำ
6. ครูส่งตัวอย่างงานเขียนของนักเรียน โดยให้นักเรียนอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง
7. ครูแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง
8. นักเรียนจดบันทึกลงในสมุดงาน

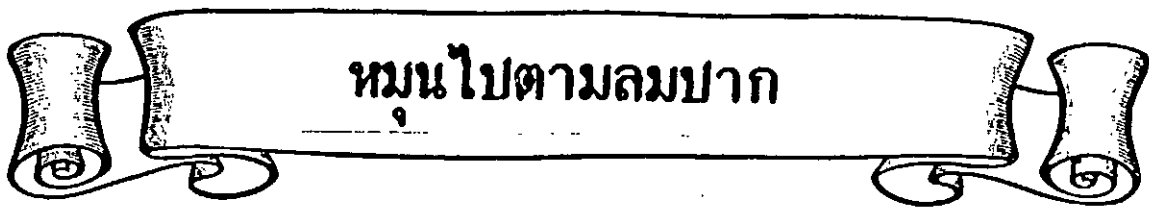
สื่อการเรียนรู้การสอน

1. บัตรคำ
2. บทอ่านเรื่อง ไป...ทำวัด
3. ผังภูมิขั้นตอนในการเขียนเรื่องจากประสบการณ์
4. รูปภาพปริศนา
5. รูปภาพ บริเวณวัด
6. แผ่นนิตะ เรื่องหลักการเขียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

บทอ่านที่ใช้ในการทดลอง

สุชีโว ภิกขุ

ทางพระพุทธศาสนา สอนเรื่องศรัทธาความเชื่อไว้ในที่ใด ย่อมสอนให้มีปัญญากำกับไว้ในที่นั้นด้วย เพื่อป้องกันมิให้เชื่ออย่างงมงายไร้เหตุผล ผู้นับถือพระพุทธศาสนาจะไม่ถูกชักจูงหรือขู่บังคับให้เชื่อในสิ่งที่ไม่อาจตรองให้เห็นจริงได้ด้วยปัญญา ทุกคมมีสิทธิ์จะใช้ปัญญาของตนพิจารณาเสียก่อนว่า คำสั่งสอนข้อนี้มีเหตุผลอย่างไร เป็นผลดีอย่างไรแก่ผู้ปฏิบัติบ้าง ซึ่งเรียกว่า โยนิโสมนสิกา แปลว่า ไตร่ตรองโดยแยบคาย เมื่อเห็นดีเห็นชอบด้วยปัญญาของตนดังนี้แล้ว จึงดำเนินไปถึงขั้นธมฺมาธมฺมาปฏิบัติคคิต คือ ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมที่ได้ตรองเห็นแล้ว ความเชื่อที่เป็นไปเช่นนั้นเป็นกำลังอันยิ่งใหญ่ เป็นเครื่องทำความกล้าหาญให้แก่ผู้เชื่อ เพราะเมื่อเชื่ออย่างมีเหตุผลแล้วก็ไม่ต้องกลัวใครตกท้วง หรือเกรงใครหาว่าเป็นคนงมงาย และไม่ต้องเปลี่ยนความเชื่อบ่อย ๆ ตามลมปากผู้อื่น อันจะพึงพัดมาทั้ง 4 ทิศ

ความเชื่อเป็นประหนึ่งหางเสือเรือ ถ้าตั้งผิดทิศหรือทำให้เรือบ่ายหน้าไปผิดแล้ว ยิ่งแล่นไปไกลเพียงใดก็ผิดมากขึ้นเพียงนั้น ทุกคนปรารถนาความสุขนั้นจริงแล้ว แต่หนทางที่จะบรรลุความสุขนั้นต่างหากเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดคำสอนต่าง ๆ เป็นอันมาก จุดประสงค์ก็คือหาว่าอย่างไรจะได้รับความสุขเท่านั้น แต่มีผู้ชักให้ไปสู่ความสุขอยู่ทุกทิศ เช่น บางศาสนาสอนให้ ย่างตัว ทรมานตัวบางศาสนาสอนให้อ่อนหวานเทวดา ซึ่งทางพระพุทธศาสนาก็สอนด้วยว่าจะย่างตัวทำไม ย่างกิเลสไม่ดีกว่าหรือ จะอ่อนหวานเทวดาทำไม ตัวเราเองนั้นแหละจะช่วยตัวได้ดีกว่าเทวดา เพราะขณะที่เราเสียเวลาไปอ่อนหวานให้ผั่งแม่น้ำเข้ามาหาเราเองนั้น อีกคนหนึ่งผู้อาศัยตนเองว่าอย่าข้ามไป ได้ถึงฝั่งเสียแล้ว ทั้งขณะที่อ่อนหวานนั้น เทวดาจะหลับหรือตื่นจะมีธุระอะไรที่สำคัญ ๆ บ้าง และข้อสำคัญคือเทวดาที่เราอ่อนหวานนั้นจะมีจริงหรือไม่ ก็ทราบไม่ได้ เมื่อคำแนะนำชักให้ไปสู่ความสุข มีต่าง ๆ กัน อย่างที่เรียกว่า คนละทิศละทางเช่นนั้นจึงเห็นได้ว่าความเชื่ออันสำคัญเพียงไร เพราะถ้าเชื่อไปในทางที่ผิด ก็เท่ากับเดินทางหันหลังให้แก่จุดประสงค์บ้าง เลี้ยวไปทางขวาหรือทางซ้ายบ้าง ทำให้เสียเวลาและเหน็ดเหนื่อยเปล่า ความเชื่อจึงชื่อว่าเป็นประจักษ์ทางเสือเรือที่จะพาไปได้ทั้งผิดและถูก เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้ใช้ปัญญาพิจารณา จนเห็นจริงเสียก่อนแล้วจึงเชื่อ ไม่ใช่เชื่อโดยอ้างตำราโดยนึกเดาหรือคาดคะเนเอาเป็นต้น

นิทานต่อไปนี้ แสดงตัวอย่างแห่งบุคคลผู้หม่นไปตามลมปากเพราะขาดเหตุผลในการปลุก
ความเชื่อ

นานมาแล้ว มีพราหมณ์คนหนึ่งปรารถนาจะบูชาอัญญู จึงไปซื้อแพะมาตัวหนึ่ง แยกชิ้นบำแล้ว
เดินกลับกลับบ้าน

หนทางตั้งแต่ตลาดไปจนถึงบ้านของพราหมณ์นั้นค่อนข้างไกล ทั้งเป็นทางเปลี่ยวคดเคี้ยว
ต้องผ่านป่าไม้ย่อม ๆ หลายแห่ง

ขณะที่พราหมณ์กำลังแยกแพะเดินไปนั้น นักเลง 3 คน ซึ่งยืนอยู่ที่ถนนแลเห็นเข้า นักเลง
เหล่านั้นอดอยากชุมพอมมาหลายวัน จึงปรึกษากันว่า "แพะตัวนี้มีเนื้อมากทีเดียว ถ้าได้มาด้วย
อุบายอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว พวกเราจะระงับความหิวได้โดยไม่ต้องสงสัย"

นักเลงเหล่านั้นมองเห็นอุบายอย่างหนึ่ง ก็กระซิบบอกกันและกัน แล้วแยกกันไปอยู่ที่
ต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามอุบายของตน

พราหมณ์นั้นเดินไป ก็พบนักเลงคนหนึ่งสวนทางมาและกล่าวว่า "พราหมณ์ ท้ออะไร
อย่างนั้นเล่า? ท่านแยกสุนัขสกปรกนั้นไปทำไม?"

พราหมณ์หาได้ใส่ใจคำพูดของนักเลงนั้นไม่ คงเดินต่อไปข้างหน้าตามปกติ

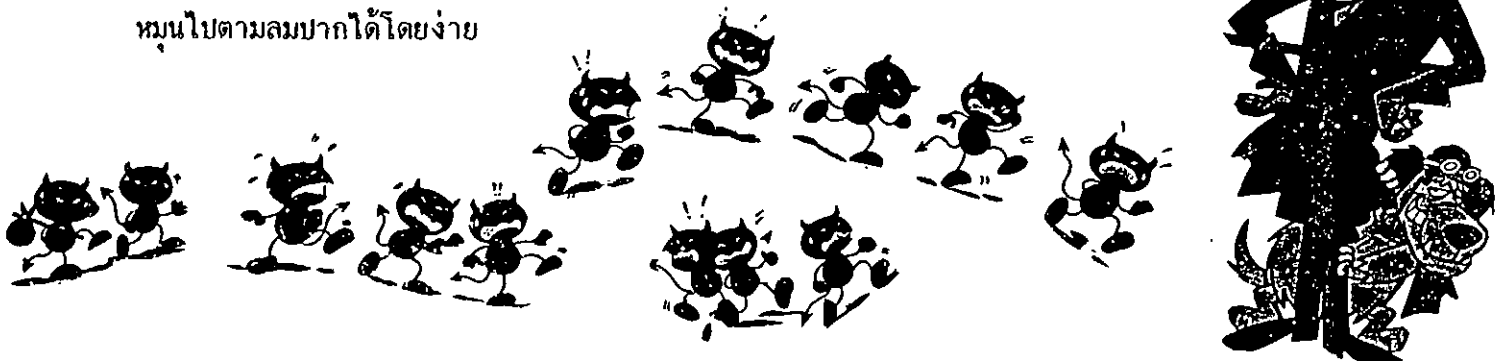
เมื่อพราหมณ์ไปได้สักหน่อย นักเลงคนที่ 2 ก็เดินสวนทางมาและร้องขึ้นว่า "อัสจรรย
อะไรอย่างนี้ พราหมณ์ สุนัขนี้มีประโยชน์อะไรสำหรับท่านหรือ? ท่านทำการที่น่าดื้ออย่างร้ายแรง
นี้ได้อย่างไร?"

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้น รู้สึกสงสัยอยู่ครัน ๆ แต่ก็ยังเดินต่อไปข้างหน้า และพบนักเลงคนที่
3 สวนทางมาอีกเหมือนคนก่อน ๆ พอแลเห็นพราหมณ์ นักเลงคนนั้นก็ร้องขึ้นว่า

"พราหมณ์ ท่านนำสายอัญญูโอปวิต (ด้ายอัญญูที่คล้องบนบ่าซ้ายพาดลงมาใต้แขนขวา)
และสุนัขไปอย่างไรกัน? ท่านเป็นนายพราหมณ์ใช้พราหมณ์เสียแล้วหรือ จึงออกเล่าเนื้อด้วยสุนัข"

พราหมณ์ไม่รู้เท่า ก็แน่ใจว่า สัตว์นี้บูชาอัญญูไม่ได้เสียแล้ว คงเป็นสุนัขแน่ ๆ เพราะคน
ทั้งหมดจะเห็นผิดไปได้อย่างไร? คิดแล้วก็ทิ้งแพะนั้นเสีย แล้วนำพาบกลับบ้าน นักเลงเหล่านั้น
ก็นำแพะไปฆ่ากินกันอย่างร่าเริง

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ผู้เชื่ออย่างงมงาย ไม่พิจารณาเหตุผลด้วยปัญญาเสียก่อนยอม
หม่นไปตามลมปากได้โดยง่าย

เจ้าโง่สมองทอง

ครั้งหนึ่งยังมีมนุษย์ผู้นำสงสารอยู่คนหนึ่ง เขามีชื่อว่า "ทิม" เขาเป็นชายหนุ่มที่ทุกคนเรียกเขาว่า "เจ้าโง่" เพราะเขาเป็นคนขี้ลืม เขาเกิดมาในฐานะที่ยากจน พ่อแม่เป็นคนที่ต้องหาเช้ากินค่ำ แต่ทั้งสองก็มีความรักและสงสารลูกชายมากที่เกิดมาอาภัพเหมือนปูน แต่ทิมก็เป็นคนดีขยันสุภาพงาน และมีความอดทนมาก ทนอาบเหงื่อต่างน้ำทุกวัน

อยู่มาวันหนึ่งพ่อล้มป่วยลง แม่จึงใช้ให้ทิมไปซื้อยาในเมือง ทิมรับคำแม่แล้วก็รีบมาระหว่างทางที่เดินไปในเมือง พบกับเพื่อน ๆ ก็ทักทายเขาเรื่อยมา จนมาถึงในเมืองก็ลืมนึกว่าตนเองมาในเมืองทำไม จึงรีบกลับบ้าน แม่โมโหมาก จึงได้บ่นและด่าเจ้าทิมไปมากมาย ทิมน้อยใจเสียใจที่แม่พูด ย้ำหัวตะปอยุ่คนเดียว ความน้อยใจและเสียใจ ทิมรีบไปในห้องคว่ำไม้ได้ท่อนหนึ่ง เจอขึ้นมาจะตีลงบนศีรษะ ทันใดนั้นสายฟ้าก็ฟาดเปรี้ยงลงมาที่กระท่อมเสียงดังสนั่น พร้อมกับปรากฏกลุ่มควันลอยพุ่งไปทั่วบริเวณที่ทิมยืนอยู่ ทิมอกสันชวัญแขวน จ้องมองไปที่กลุ่มควันจับพลันกลุ่มควันก็จางหายไป กลายเป็นหญิงสาวแต่งตัวสวยงามมาก นางยิ้มให้แล้วถามถึงสาเหตุที่ทิมใช้ไม้ตีศีรษะ เขาจึงเล่าให้ฟัง นางจึงบอกว่าเป็นนางฟ้าจะช่วยเหลือขอให้ออกมาเถิดว่าต้องการจะให้ช่วยอะไร ทิมดีใจมากจึงขอสมองที่มีความจำดี ๆ ไม่ลืมง่าย นางฟ้ามอบสมองทองให้ทิมแล้วนางก็หายวับไป

ตั้งแต่ทิมได้สมองทองมาก็กลายเป็นคนมีความจำดี ฉลาดในการทำมาหากิน ครอบครัวยุ่งของเขา ก็ร่ำรวยขึ้น ทิมใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย พอร่ำรวยก็ทำเป็นคนสันหลังยาว ไม่ค่อยทำงาน พ่อแม่ตกเตือนก็ไม่ใช่เชื่อ ซ้ำพูดจากับพ่อแม่แบบมะนาวไม่มีน้ำอีก ผิดกับที่มคนเดิมเปลี่ยนไปมากจากหน้ามือกลายเป็นหลังมือ ใครที่พูดยกยอปอปั้น ทิมจะเอาเงินทองแจกให้ทันที

ต่อมาทิมเกิดรักหญิงคนหนึ่งชื่อ "มาลี" ซึ่งมีนิสัยเหมือนม้าดีดกะโหลก ด้วยกิริยาเสแสร้งของสาวมาลี ทำให้ทิมเกิดความลุ่มหลงมองเห็นงจกรเป็นดอกบัว ปล่อยให้พ่อแม่ไปสู้ขอ พ่อแม่เป็นคนหัวเก่าจะเตือนอะไรก็ไม่ยอมเชื่อ เตือนว่ามาลีไม่ใช่หญิงดีนัก พ่อแม่อาบน้ำร้อนมาก่อนย่อมรู้ดี เพราะท่าทางมือห่างตีนห่างไม่เหมาะที่จะนำมาเป็นแม่ศรีเรือน แต่ทิมก็ยินกระต่ายขาเดียวจะให้พ่อแม่ไปสู้ขอให้ได้

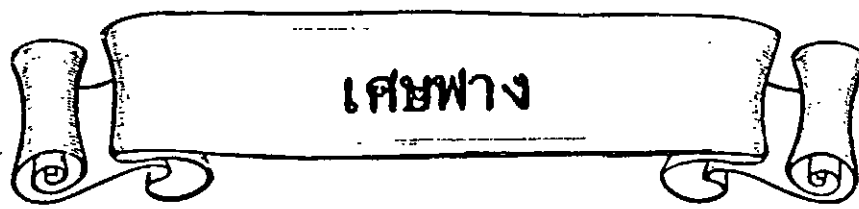
พ่อแม่ทิมไม่อยากหักค้ำพรวดด้วยหัวเข่า สู้ทนไปสู้ขอมาลีให้อย่างไม่สู้เต็มใจนัก เห็นหน้ามาลี พ่อแม่ทั้งสองมองอย่างไม่พอใจนัก เข้าทบทองศรีศิลป์ไม่กินกัน แต่ก็ต้องทนเพราะ

ความรักลูกชาย พอได้ฤกษ์งามยามดี ก็จัดพิธีแต่งงานอย่างมโหฬาร พอเสร็จงาน มาลีต้องมาอยู่กับทิม ทิมรักและหลงมาลีมาก อยู่ด้วยกันได้ 6 เดือน นิสัยมาลิก็นำแสดงออกมา สัญชาติสนั่นขอดกิ้นขึ้นไม่ได้ มาลีคบชู้กับชายคนรักเก่า โดยคบคิดกับชู้ว่าจะขโมยสมอทองของทิม มาลีจึงหลอกลวงเกี่ยวกับสมอทอง ทิมพาชู้บอกกับมาลีว่าเอาสมอทองไว้บนหัว (บนที่นั่งพระ) มาลีฟังไม่ได้ศัพท์ จับไปกระเดียด เอาไปเล่าให้ชายชู้ฟังว่า ทิมเอาสมอทองใส่ไว้ในหัว

คืนหนึ่งขณะที่ทิมหลับสนิท ชู้รักของมาลีได้ย่องขึ้นบ้าน ซึ่งมาลีรู้เห็นเป็นใจด้วย อย่างสามชุกเข้ามาหาทิม ในเมื่อถือไม้ พอได้จังหวะก็พาดลงไปในหัวอย่างแรง ทิมไม่มีโอกาสร้อง แม้แต่คำเดียว มันสมองแตกกระจาย แต่...อนิจจา มันสมองของทิมหาได้เป็นทองคำไม่ กลับมีแต่เลือดที่ไหลโชกไปหมด

ในที่สุดข่าวการตายของทิมก็ลือไปทั่ว มาลีและชู้รักก็ถูกกำนันจับตัวส่งให้ตำรวจดำเนินคดีต่อไป

นานมาแล้ว มีชายหนุ่มคนหนึ่ง เขาเป็นคนยากจนมากไม่มีญาติพี่น้อง และไม่มียานพาหนะอาศัยอยู่ที่เมืองฮายามาโต ประเทศญี่ปุ่น วันหนึ่งเขาได้ไปหาเจ้าแม่เมตดาที่วัดฮาเซ เมื่อไปถึง เขาก็คุกเข่าลงตรงหน้าพี่ชายของเจ้าแม่ พร้อมทั้งอ้อนวอนขอให้ท่านชี้ทางว่า เขาควรจะทำอย่างไรกับตนเอง ชายหนุ่มได้นั่งอยู่เช่นนั้นทั้งวันและทั้งคืนจนกระทั่งเวลาผ่านไปสามวัน เขาไม่ได้กินอาหารเลย พระสงฆ์ที่อยู่ในวัดทนไม่ได้จึงได้นำอาหารมาให้ ทำให้ชายหนุ่มมีชีวิตรอดอยู่ต่อไปได้ เขาเริ่มคิดว่าเจ้าแม่คงไม่เมตตาเขาเสียแล้ว ชายหนุ่มร้องไห้ด้วยความเสียใจและกลับไปด้วยความอ่อนเพลีย ในขณะนั้นเขาได้พบว่า มีชายแก่คนหนึ่งเดินออกมาจากพระรูปของเจ้าแม่ และได้บอกให้เขารับออกไปจากวัดเดี๋ยวนี้เร็วที่สุด เมื่อพ้นชายคาของวัดแล้วสิ่งที่เขาเอามือแตะเป็นครั้งแรก มันจะนำโชคกลับมาให้ พุดจบชายแก่ก็หายตัวไป

ชายหนุ่มตื่นขึ้นด้วยความดีใจ และคิดว่าเจ้าแม่ได้มาบอกทางให้แก่เขาแล้ว เขาจึงออกจากวัดเพื่อไปแสวงหาโชคกลาง พระสงฆ์ในวัดได้มอบเสบียงอาหารให้จำนวนหนึ่ง เพื่อใช้ในการเดินทาง ชายหนุ่มได้เดินไปตามถนน ขณะนั้นเท้าของเขาก็เหยียบก้อนหินพลาดและล้มลงบนถนนสายนั้น เขารับลุกขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่อมองดูที่มือเขาก็พบว่า ได้คว้าเอาเศษฟางชิ้นหนึ่งไว้ ชายหนุ่มเกือบจะขำงันทั้ง แต่จู่ก็คิดถึงคำเตือนของชายชราในฝันขึ้นมาได้ ทำให้เขาคิดว่าเศษฟางอาจนำโชคกลับมาให้ ชายหนุ่มจึงถือเศษฟางไว้อย่างระมัดระวัง

ในขณะที่ชายหนุ่มเดินอยู่บนถนน เหลือบตัวหนึ่งบนถนนเวียนไปมาอยู่เหนือศีรษะของเขา แม้จะใช้ไม้บังคับให้บินไปทางอื่น ตัวเหลือบก็ยังคงบินวนอยู่แถวนั้นทำให้ชายหนุ่มเกิดความรำคาญ เขาจึงจับมันไว้แล้วเอาเศษฟางผูกห้อยไว้ที่ปลายไม้ ในไม่ช้ามีรถเทียมม้าคนหนึ่งพาสุภาพสตรีผู้สูงศักดิ์และบุตรชายอายุ 4 - 5 ปีไปที่วัด เด็กน้อยร้องไห้แง เพราะเบียดอู่การที่จะต้องนั่งนิ่ง ๆ อยู่ในรถ ทันใดนั้นเด็กชายก็แลเห็นตัวเหลือบที่ปลายไม้ของชายหนุ่มก็อยากได้ มารดาจึงบอกให้คนใช้ไปขอแลกเปลี่ยนกับส้มสามผล ซึ่งชายหนุ่มก็ยินยอม ต่อจากนั้นเขาจึงได้เดินทางต่อไป

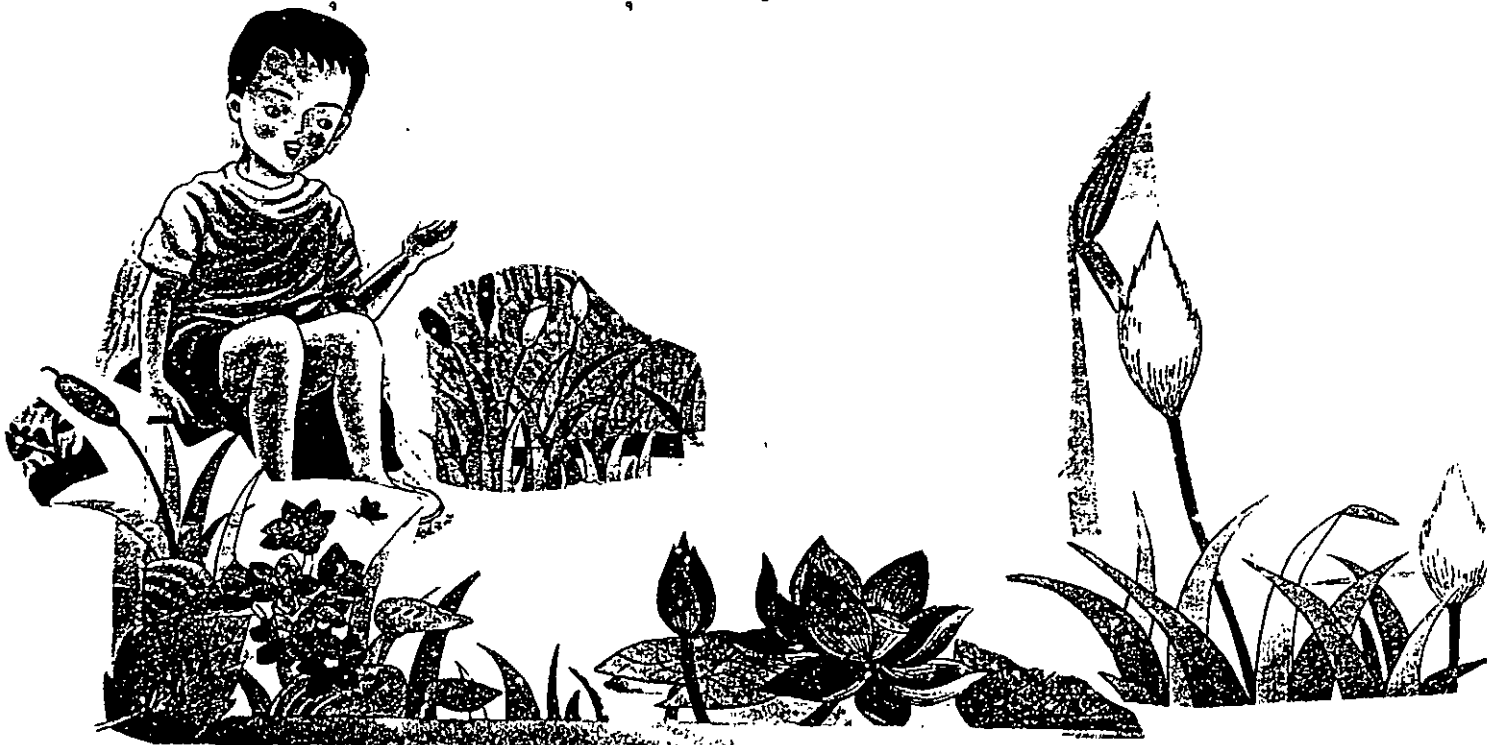
ชายหนุ่มได้พบขบวนรถเทียมม้า ซึ่งมีสตรีผู้สูงศักดิ์นั่งอยู่ภายใน เมื่อรถแล่นผ่านไปสักครู่ ก็เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด สาวใช้ของสตรีผู้นั้นได้เป็นลมล้มลงกลางถนน นางพุดออกมาด้วยเสียอันแพ้วเบาว่า "หิวน้ำ" ทหารที่ติดตามมากับขบวนรถจึงออกไปหาน้ำให้นางดื่ม แต่บริเวณ

นั้นไม่มีน้ำเลย ชายหนุ่มเห็นเช่นนั้นจึงส่งส้อมให้ทหารเพื่อไปค้นน้ำให้นางดื่ม เมื่อสาวใช้ได้ดื่มน้ำส้อมแล้วก็รู้สึกมีกำลังดีขึ้น จึงตอบแทนบุญคุณของชายหนุ่มด้วยการให้ผ้าไหมสีชาสามพับ

ชายหนุ่มได้เดินทางต่อไปจนกระทั่งพลบค่ำ จึงได้เข้าไปพักในโรงแรมแห่งหนึ่ง รุ่งเช้าเขาได้ให้ผ้าไหม 1 พับ แก่เจ้าของโรงแรมเป็นค่าที่พัก แล้วจึงออกเดินทางต่อไป ขณะนั้นเขาเห็นคนกลุ่มหนึ่งขี่ม้าสวนทางมา ม้าเหล่านั้นมีรูปร่างสง่างาม เขายากที่จะได้มันไว้ครอบครองสัก 1 ตัว แต่ยังไม่ทันที่เขาจะคิดอะไรต่อไป ก็ปรากฏว่ามีม้าตัวหนึ่งได้ล้มพุลลง เจ้าของม้าและผู้ติดตามต่างเข้าไปช่วยกันบีบนิ้วแต่มันก็ไม่ฟื้น คนเหล่านั้นไม่รู้จะทำอย่างไรจึงจากไป พร้อมทั้งให้คนรับใช้เฝ้าม้าตายตัวนั้นไว้ ชายหนุ่มเห็นเหตุการณ์โดยตลอด จึงขอซื้อม้าตายโดยแลกกับผ้าไหม 1 พับ เขานั่งลงข้าง ๆ ม้าตัวนั้นแล้วสวดอ้อนวอนเจ้าแม่เมตตาให้ช่วยชุบชีวิตม้า ทันใดนั้นม้าก็ค่อย ๆ ลืมตาขึ้นอย่างช้า ๆ มันเคี้ยวและกินอาหาร ในที่สุดก็แข็งแรงเหมือนเดิม ชายหนุ่มยินดีมาก เขากระโดดขึ้นหลังของมันและควบไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งค่ำลงจึงเข้าไปพักในโรงแรม โดยใช้ผ้าไหม 1 พับ แลกเป็นค่าที่พักอาศัย

รุ่งเช้าชายหนุ่มได้ควบม้าถึงเมือง ๆ หนึ่ง เขาได้ขายม้าให้เจ้าของบ้านที่ร่ำรวย โดยเจ้าของบ้านได้ให้ที่ดินเป็นค่าตอบแทนแก่เขา เจ้าของบ้านได้ขอร้องให้ชายหนุ่มช่วยดูแลบ้านและถ้าหากเขาไม่กลับมาก็ขอยกบ้านนี้ให้แก่ชายหนุ่ม

ชายหนุ่มได้ปลูกข้าวบนที่ดินที่ตนได้รับมา ต้นข้าวในนาโตวันโตคืน ในไม่ช้าเขาก็สามารถขายข้าวได้เงินเป็นจำนวนมาก หลายปีผ่านไปเจ้าของก็ยังไม่กลับมา เขาจึงอาศัยอยู่ที่บ้านหลังนั้น และได้แต่งงานกับหญิงสาวที่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกันด้วย ดังนั้น เศษพางจึงช่วยให้ชายหนุ่มได้รับโชคและนำความสุขอันยิ่งใหญ่มาให้เขา

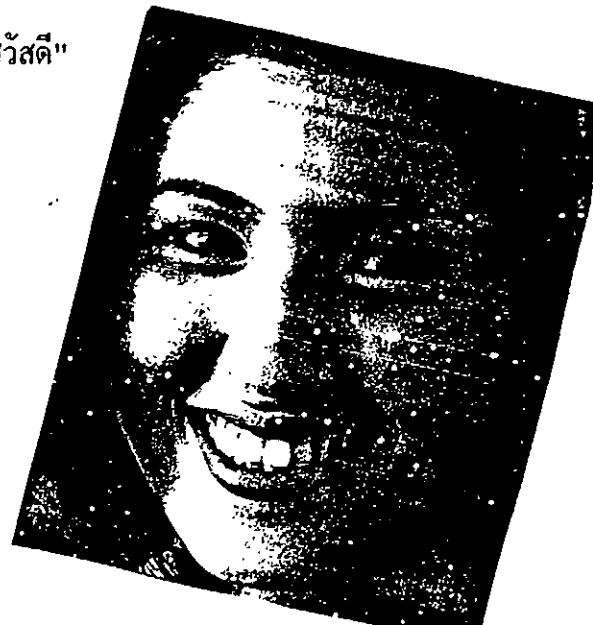

ประโยชน์ของยิ้ม

เป็นที่ทราบกันดีว่าคนต่างชาติได้ยอมรับว่า ประเทศไทยเรานั้นเป็นดินแดนแห่งความยิ้มแย้มแจ่มใสมานานแล้ว ยิ้มจึงนับเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติอย่างหนึ่งของไทย อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นคนชาติใดภาษาใด ต่างก็ชอบคนที่มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสด้วยกันทั้งนั้น

บรรดาแพทย์และนักจิตวิทยาทั้งหลายต่างก็ให้คำรับรองถึงประโยชน์ของยิ้มไว้ว่า ยิ้มไม่เป็นภัยอันตรายต่อสังคมมนุษย์ และสุขภาพของผู้ยิ้ม ยิ้มจะทำให้ท่านเป็นคนน่ารัก น่าคบหาสมาคมด้วย เพราะคงจะไม่มีใครใดต้องการเข้าใกล้คนที่สีหน้าบึ้งตึงไม่รับอยู่เสมอ การยิ้มจึงน่าจะจัดเข้าเป็นภาษาสากลได้ภาษาหนึ่งเหมือนกัน เพราะเมื่อคนต่างชาติต่างภาษามาพบหน้ากัน เจอกันก็ทักทายกันด้วยการยิ้มให้แก่กัน นั่นก็เป็นเครื่องหมายแสดงว่าต่างก็มีมิตรจิตต่อกันแล้ว ทั้งการยิ้มนั้นก็ยังทำให้บรรยากาศแจ่มใสด้วย ทุกท่านคงจะสังเกตเห็นแล้วว่า เราเรียนภาษาไทยด้วยความตั้งใจ ไม่ง่วงนอนและไม่เบื่อหน่าย นั่นเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนของเราได้สร้างบรรยากาศที่สดใสอบอุ่นไปด้วยรอยยิ้มของท่าน ทำให้เราประทับใจ และลืมบรรยากาศที่ร้อนอบอ้าวของห้องเรียนของเราลงไปได้ ตรงกันข้าม ถ้าวันใดเราพบหน้าใคร เราต่างก็บ่นสีหน้ายักษ์เข้าหากัน วันนั้นทั้งวันเราก็คงมองเห็นหน้าใครต่อใครเป็นใบหน้าที่ขึงไปเสียหมด

จึงสรุปได้ว่า ยิ้มเป็นบ่อเกิดแห่งมิตรภาพ ยิ้มทำให้เราเรีง ยิ้มทำให้โลกแจ่มใสขึ้นบาน และคนที่ยิ้มอยู่เสมอ นั้นนักวิจัยชาวต่างประเทศได้วิจัยไว้ว่า นอกจากจะเป็นคนที่ปราศจากความเครียด ความหวาดระแวง และความคับแค้นใจแล้ว ส่วนใหญ่มักเป็นคนที่อายุยืน ไม่เป็นโรคหัวใจ หรือโรคอะไรด้วย ฉะนั้นจึงขอเชิญชวนให้ทุกท่านส่งยิ้มให้เพื่อนข้างเคียงของท่าน แล้วท่านจะพบว่าบรรยากาศสดใสขึ้นทันที เพราะยิ้มมิได้เป็นเรื่องของการผูกขาดไว้เฉพาะใครคนใดคนหนึ่ง ทั้งยังมีบทเพลงเชิญชวนให้ยิ้มอยู่หลายเพลงด้วยกัน เช่น บทเพลงที่กล่าวไว้ว่า "ยิ้มเถิด ยิ้มเถิดนะยิ้ม ยิ้มแย้ม แจ่มใส สุขสราญบานใจ ขอให้สวัสดิ์"

แมลงสาบอาฆาต

เมื่อประมาณ 60 ปีมาแล้ว มีหญิงผู้หนึ่งชื่อสี อยู่บ้านเช่าในจังหวัดพระนคร หญิงผู้นี้เกลียดแมลงสาบยิ่งนัก เมื่อพบแมลงสาบที่ใดนางจะไล่ตีแมลงสาบทันที แม้กระทั่งเวลารับประทานอาหาร หากนางเห็นแมลงสาบวิ่งผ่านมานางจะละคำข้าวไล่ตีโดยไม่รีรอ

หากนางฆ่าแมลงสาบตาย นางจะใช้มือหรือจะใช้เท้าเหยียบขยี้จนแหลกคามือหรือคาเท้า ปากก็พูดคำว่า "นี่ นี่ เจ้าแมลงสาบอัปรีช ก่อความรำคาญให้แก่กู กูพบที่ไหนก็ทิ้งมันซะนั่น"

นางสีประพุดติและปฏิบัติเช่นนี้ตลอดมา ตั้งแต่สาวจนล่วงเข้าวัยกลางคน เมื่อมีคนถามนางว่า "ทำไมแมสีจึงจงเกลียดจงชังแมลงสาบมันเหลือเกินนะ" นางสีจะบอกว่า "เจ้าแมลงสาบแสนสกปรก มันอาศัยอยู่ในส้วม มันชอบมาตอมไต่อาหาร มันเป็นพาหะนำเชื้อโรคมาสู่คนเรา"

"เท้าของมันเหยียบอุจจาระ บั๊สสาวะ มันอาศัยอยู่ในส้วมตัวมันมีกลิ่นเหม็น ดังนั้นเมื่อฉันเห็น ฉันจึงรังเกียจขยะแขยงอยากจะฆ่ามันเสียให้หมด" นางสีกล่าวด้วยน้ำเสียงขึงขังเอาจริงเอาจัง นางไม่เคยเปลี่ยนใจเลย

ต่อมานางสีได้ล้มป่วยเป็นไข้ อาการไข้แรก ๆ ก็ไม่สู้เป็นมากมายอะไรนักแต่สิ่งที่แปลกประหลาดก็คือ ในเวลากลางคืนจะมีแมลงสาบแอบวิ่งมาตอดกัดที่นิ้วมือและนิ้วเท้าจนหลับนอนไม่ได้

เมื่อนางถูกแมลงสาบตอดกัดและรบกวนอยู่ทุก ๆ คืน จึงทำให้สุขภาพของนางเสื่อมโทรมลง อาการไข้เริ่มทรุดลงเรื่อย ๆ ยิ่งป่วยนานวันร่างกายยิ่งซูบผอมลง ในเวลากลางคืนแมลงสาบจะพากันมารุมกัดเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกที

ญาติพี่น้องที่มาเฝ้ารักษาพยาบาล จะต้องคอยระวังไล่แมลงสาบอยู่ตลอดเวลาแม้ว่าจะจุดตะเกียงสว่างและมีคนเฝ้าคอยไล่อยู่ตลอดเวลาก็ตาม บางครั้งแมลงสาบมันจะวิ่งตรงเข้าไปกัดเอาซึ่ง ๆ หน้า โดยไม่เกรงกลัว พอถึงตัวมันจะรุมกันกัดจนคนไข้ต้องร้องลั่นด้วยความเจ็บปวด

ญาติพี่น้องเห็นว่าถ้าเงินเปลืองเช่นนี้ นางสีคงไม่ได้หลับนอนพักผ่อนเป็นแน่ จึงหาหมั่งมากาง ตีหมั่งทับด้วยผ้าหนา ๆ ป้องกันมิให้แมลงสาบเข้าไป บางครั้งญาติเปิดมุ้งเอายาให้คนไข้

แล้วเห็นชายมั่งไม่เรียบร้อย ปรากฏว่าแมลงสาบเรียงแถวกันเข้าไปกัดจนคนไข้ร้องลั่น ญาติ ๆ ต้องเปิดมุ้งไล่แมลงสาบแล้วเห็นทับตีมุ้งใหม่จนเรียบร้อย

การป่วยของนางสียังนานวันแมลงสาบจากที่ต่าง ๆ ก็พากันมาเพิ่มมากขึ้น ในวันที่นางสีมีอาการป่วยหนัก มีแมลงสาบจำนวนมากมาไต่ยั่วเย้าไปทั่วห้อง ตามเพดาน ตามข้างฝา ตามขอบมุ้ง มันจะมาเกาะรอบเป็นกลุ่ม ๆ มากมายน่ากลัว

ปัญหานี้สร้างความหนักใจแก่ญาติและผู้อยู่รักษาพยาบาลยิ่งนัก ไหนจะต้องดูแลรักษาพยาบาลคนป่วย ไหนจะต้องคอยระวังเรื่องแมลงสาบ ญาติ ๆ ต้องคิดหาวิธีขับไล่และต่อสู้กับฝูงแมลงสาบจำนวนมากนับพันนับหมื่นตัว

ในที่สุดนางสีก็สิ้นชีวิตลง ฝูงแมลงสาบทั้งหลายก็ยังคงอยู่มั่นคงวังซุ่มนุ่นวายอยู่ในห้องบนฝา บนเพดาน โดยไม่ยอมหนีไปไหน ผู้คนที่มาช่วยงานต่างก็คิดหาทางกำจัด แต่ก็ไม่ทราบว่าจะกำจัดอย่างไร เพราะไม่มียาและไม่มีเครื่องมือใด ๆ จึงปล่อยเลยตามเลย

ลูกหลานของผู้ตายจัดหามุ้งชนิดหนาตากางหลุมศพอย่างมิดชิด เพื่อป้องกันแมลงสาบเข้าไปรบกวนซากศพ เพื่อรอไว้ในวันรุ่งขึ้นตอนบ่ายจึงจะนำเอาศพไปฝังที่วัดใกล้บ้านต่อไป

พอตอนสายของวันต่อมา พวกสัปเหร่อก็มาจัดการศพเพื่อเตรียมนำเอาไปฝัง พอเขาเลิกมุ้งที่ทางหลุมศพออก ทุกคนที่อยู่ในที่นั้นต่างพากันร้องลั่นด้วยความประหลาดใจ เพราะทุกคนเห็นแมลงสาบเกาะอยู่เต็มตามร่างกายของนางสีเต็มไปหมด

แมลงสาบได้ทะลักกัดกินซากศพของนางสีจนพรุนไปเกือบทั่วร่าง ถ้าไม่ทราบว่าเป็นศพนางสีก่อนแล้งคงจะบอกไม่ได้ว่าเป็นร่างของใคร เรื่องนี้ชาวบ้านนำเอาไปเล่าและโจษขานกันเป็นเวลานานทีเดียว

ผู้เล่าและผู้พบเห็นเหตุการณ์นี้ไม่สามารถบอกได้ว่าทำไมแมลงสาบจึงจะเกลียดจนชังนางสี และเรื่องนี้คงเป็นความลับอยู่ตลอดมา โดยไม่มีใครสามารถอธิบายหรือให้เหตุผลได้ว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

จากคำเล่าของ
พระสมุห์วัน
กรุงเทพมหานคร

ไป...ทำวัด

โดย...มนตรา ชามัญ

เที่ยงคืนกว่า ๆ ลุงพรแกขับแท็กซี่ตระเวนหาผู้โดยสารมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงบางแค ก็มีวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งโบกมือเรียกให้จอด

เมื่อแกจอดรถเรียบร้อยก็เห็นเป็นชายหนึ่งหญิงสาม อายุราว ๆ 15 - 16 ปี

เด็กหนุ่มก้มลงถามลุงพรว่า "...ลุงครับ...ไปวัดหนองแขม...ครับ...ไปได้...มั๊ย...ครับ...ลุง..."

ลุงพรพยักหน้ามองดูวัยรุ่นกลุ่มนั้นอย่างงง ๆ เพราะอายุแค่นี้ไม่น่าอยู่ในสภาพเหมือนคนมาได้เลย แถมหน้าตายังขาวซีดอีกต่างหาก

เมื่อทั้งหมดขึ้นรถเรียบร้อย แกก็ออกรถวิ่งไปทางที่เด็กหนุ่มบอกทันที

ตลอดเวลาที่นั่งกันอยู่ในรถ เด็กผู้หญิงสามคนที่นั่งอยู่เบาะหลังนั่งเงยหน้าไม่มีใครคุยอะไรสักคน แม้กระทั่งเด็กหนุ่มถามคำก็ตอบคำ

จนแกคิดว่าขับรถอยู่คนเดียวซะอีก...

จนรถวิ่งผ่านคลองขวาง แกจึงเอ่ยขึ้นว่า "ไปเที่ยวถึงไหนกันมาละนั่งกันเงยหน้าเชียว คุยกันบ้างสิ! ลุงก็มีลูกอายุก็ดั่งไล่เลี่ยกับพวกเธอนี่แหละ..."

"พวกเรา...พากันไป...ฉลอง...กัน...นิดหน่อย...วันเกิด...ไอ้เปิ้ล...มัน...นะลุง...เลยมี...วัดแล้ว...เลี้ยวซ้ายไปหน่อย...ก็ถึง...ครับ..."

ลุงพรพยักหน้ารับรู้ แต่แกกลับชนลูกชู้ขึ้นมาเฉย ๆ

เสียงของเด็กหนุ่มมันเบาหวิวและเยือกเย็นซะจริง ๆ

แอร์ในรถเพิ่มความเย็นอีกเท่าตัว

แกยังแปลกใจไม่หาย เพราะทุกคนนั้นนั่งเหมือนหุ่น แข็งทื่อ นั่งนิ่ง ไม่พูดไม่จา ไม่ถามก็ไม่พูด เหมือนรูปปั้น ทำเอาลุงพรวังเวงยิ่งงายชอบกล...

แกเอื้อมมือไปเปิดวิทยุฟังเพื่อทำลายความเงิบ

รถวิ่งมาจนถึงทางแยก แกเลี้ยวซ้าย ขับต่อไปเรื่อย ๆ ทางสายนี้ค่อนข้างเปลี่ยว รถข้ามสะพานข้ามคลองภาษีเจริญเลี้ยวขวา ขับตรงไปเรื่อย ๆ แล้วก็เลี้ยวซ้ายทางไปวัดศรีนวล ทางสายนี้เปลี่ยวกว่าเมื่อกี้เสียอีก

พอถามว่าจะลงตรงไหน เด็กหนุ่มก็ขิงพูดขึ้นก่อน... " ...ใกล้จะถึง...แล้ว...
ครับลุง... เลี้ยวขวา...ข้างหน้า...นี่แหละ..."

พอถึงที่ แกก็จอดรถ แต่...ทั้งหมดไม่ยอมลงจากรถ แกจึงบอกว่า... "ถึงแล้ว...
ค่าโดยสารร้อยเก้าสิบเอ็ดบาทครับ..." ทุกคนยังนั่งเฉยเหมือนไม่ได้ยินเสียงลุงพรแกจึงบอก
กับเด็กหนุ่มที่นั่งก้มหน้านั่ง อีกครั้ง..."

"ค่าโดยสาร 191 บาทนะพ่อหนุ่ม ลุงจะได้รับกลับ..." เงียบเหมือนเดิมอีก ลุงแก
เริ่มอึดอัดจนหายใจ แล้วแกก็ได้ยินเสียงเด็กสาวที่นั่งอยู่เบาะข้างหลัง พูดว่า... "ลุง...จำ
... .. พวกเรา...ไม่มีเงิน...กันเลย...จะ...หนูไม่รู้...จะบอก...กับลุง...
ยังงี้..."

เอาอย่าง...ได้ไหม...จะลุง...ลุงไม่...ต้องเอาเงิน...แต่...เอาเลข 191 ...
แทน ตัดหนึ่ง...ข้างหน้าออก...แล้วลุง...ไปซื้อ...ล็อตเตอรี่...เอานะ...คงพอ...
ค่าโดยสารนะ...ลุง..." เสียงของเด็กสาวคนนั้นเย็นจับใจชวนให้น่าสงสาร

แกเริ่มใจคอไม่ค่อยดีขึ้นมาจะทันหัน เริ่มรู้ว่ากำลังจะเจอดีเข้าไปแล้ว จู่ ๆ แกก็ได้
กลิ่นรูป กลิ่นน้ำอบอยู่ในรถ ทั้ง ๆ ที่กระจกปิดสนิททั้งสี่ด้าน มันไม่น่าจะเป็นไปได้ กลิ่นรูปน้ำอบ
เริ่มรุนแรงขึ้น จนแทบไม่ไหวรีบเปิดกระจกรถทันที ลมเย็น ๆ ปะทะวูบเข้ามาในรถ แล้วก็ต้อง
ตกใจอีกครั้ง เมื่อมองกระจกที่ส่องไปเบาะหลัง

อะไรกันนั้น! เด็กสาว 3 คนหายไปไหนแล้ว ประตูรถก็ยังปิดสนิท แกหันไปดูเบาะหลัง
เพื่อให้แน่ใจอีกครั้ง มีแต่ความว่างเปล่า... "เฮ้ย...อะไรวะนี่ หายไปไหนแล้ว..."

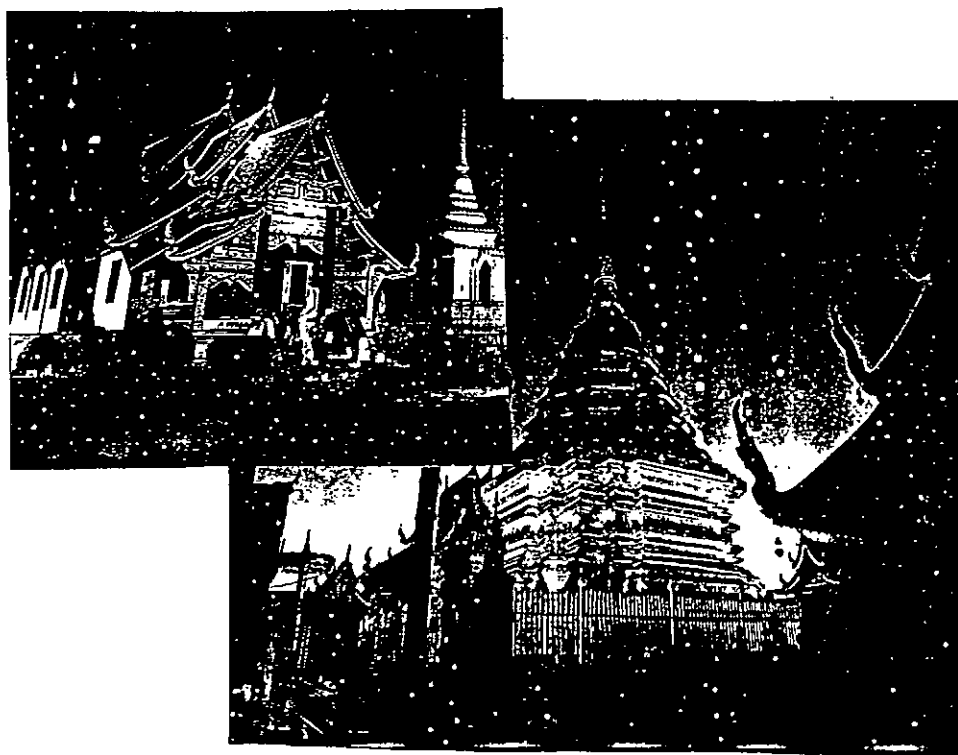
แกร้องอย่างตกใจ...พอหันมาเพื่อจะถามเด็กหนุ่มที่นั่งคู่กับแก ลุงพรถึงกับผงะ...
เพราะภาพที่เห็นมันอยู่ใกล้แค่เอื้อม มันเป็นภาพที่น่าสะพรึงกลัวที่สุดในชีวิต ใบหน้าของเด็กหนุ่ม
เวลานี้เบียดข่มไปด้วยเลือด ส่งกลิ่นเหม็นคาว ตลบอบอวลไปทั่วรถ...

เด็กหนุ่มค่อย ๆ สบตากับลุงพร ดวงตาสีแดงออกมานอกเบ้าเลือดสีแดงสดที่เห็นเมื่อกี้
เริ่มเปลี่ยนไปเป็นสีขาวเลือดชาหนองเหม็นเน่าอย่างแรง "...ลุง...ครับ...พวกผม...ไม่มี
เงิน...จริง ๆ...ที่ผม...ให้ลุงเห็น...ผม...ใน...สภาพแบบนี้...ก็เพื่อ...จะยืนยัน...
ว่า...พวกเรา...ไม่...ได้โกหกลุง..."

ลุงพรเหงื่อแตกพลั๊ก...ทำอะไรไม่ถูก ได้แต่มองใบหน้า ซึ่งแทบจะเรียกว่าใบหน้า
ไม่ได้เลย แกนั่งนิ่งขยับเขยื้อนไม่ไหวราวกับถูกตรึงให้อยู่กับที่ ได้ยินแต่เสียงเสรำ ๆ เย็น ๆ...

"...ผม...ขอโทษ...ลุงนะครับ...ที่ให้...ลุงเห็นผม...ในสภาพ...แบบนี้...
แต่...ลุง...อย่าลืม...ซื้อหอย...นะ...ผมไป...ละ..."

ร่างที่ซุ่มไปด้วยเลือด ค่อย ๆ หายไปพร้อมกับมีเสียงหมาหอนรับเป็นทอด ๆ
แกท่องนโมในใจ ผิด ๆ ถูก ๆ หายใจไม่ทั่วท้องน่ากลัวที่สุด... แต่คืนที่ไม่เจอแบบแหกอก
ให้ดู ไม่งั้นคงหัวใจวายแน่ ๆ จากประสบการณ์ของลุงพรครั้งนี้ ทำให้ลุงพรไม่ลืมตักบาตรแล้ว
กรวดน้ำไปให้ดวงวิญญาณทั้งสี่ แกไม่รู้จักชื่อสักคน แต่คิดว่าบุญกุศลที่ส่งไปให้คงได้รับบ้างไม่มาก
ก็น้อย ลุงพรแกคิดอย่างนั้น

ฟาสต์ฟู้ด มีโทษอย่างไร

เรื่องอาหารฟาสต์ฟู้ด หรือที่เรียกภาษาไทยว่าอาหารกินด่วน ซึ่งได้แก่พวก ฮอตดอก แชนวีส์ พิชซ่า แฮมเบอร์เกอร์ โดนัท ไก่ทอด มันฝรั่งทอด เหล่านี้เป็นเรื่องที่พูดกันอยู่บ่อย ๆ ว่าเป็นอาหารที่ขาดคุณค่าทางโภชนาการ และมีราคาแพง ไม่สมควรกินเป็นประจำ คณะผู้จัดทำจึงได้นำสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัยอาหารฟาสต์ฟู้ดในสหรัฐอเมริกา มาเล่าสู่กันฟัง เพราะขณะนี้ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดได้เปิดบริการอย่างแพร่หลายในบ้านเรา

อาหารฟาสต์ฟู้ดในสหรัฐและยุโรปเป็นอาหารของผู้ใช้แรงงาน เพราะอาหารเหล่านี้เป็นแป้งและมีไขมันสูง จึงทำให้พลังงานเหมาะสมกับผู้ใช้งานที่สุด แต่เมื่อร้านอาหารประเภทนี้เข้ามาเปิดบริการในบ้านเราด้วยกลยุทธ์ทางการขายและการโฆษณาจึงกลับกลายเป็นอาหารที่ดี หูหรร่า มีรสนิยมทันสมัย ซึ่งเป็นค่านิยมที่ผิดความจริง เพราะการกินอาหารฟาสต์ฟู้ดบ่อย ๆ จะทำให้เกิดโทษต่อร่างกายค่อนข้างมาก เพราะมีเส้นใยอาหารอยู่น้อย ทำให้ท้องผูกและเป็นสาเหตุของมะเร็งลำไส้ใหญ่ได้ นอกจากนั้นในการผลิตอาหารฟาสต์ฟู้ดมักจะต้องผ่านการทอดในน้ำมันและร้านอาหารเหล่านี้นิยมใช้น้ำมันหมู น้ำมันวัว หรือน้ำมันปาล์ม ซึ่งเป็นน้ำมันที่มีการพิสูจน์แล้วว่าอันตรายต่อร่างกาย เพราะมีปริมาณไขมันอิ่มตัวเป็นจำนวนมาก การกินอาหารที่มีไขมันอิ่มตัวจำนวนมาก จะไปกระตุ้นให้ร่างกายผลิตโคเลสเตอรอลมากขึ้น รวมทั้งยังไปลดการกำจัดโคเลสเตอรอลตกค้างในเลือดมาก และจับเกาะกับผนังด้านในของเส้นเลือด ทำให้เส้นเลือดตีบและอุดตัน

จากการศึกษาในสหรัฐอเมริกาพบว่า ผู้ที่กินอาหารฟาสต์ฟู้ด ตั้งแต่อายุ 2 ขวบขึ้นไป จะเริ่มมีอาการเส้นเลือดอุดตันเกิดขึ้นแล้ว แต่ยังมีอาการไม่รุนแรงนัก อาการจะปรากฏค่อนข้างมากเมื่ออายุประมาณ 11 ปี โดยเส้นเลือดจะตีบลงจนเลือดจะไม่สามารถไหลเวียนไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้สะดวก ก่อให้เกิดโรคความดันโลหิตสูงตามมา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้แพทย์และนักวิทยาศาสตร์ในสหรัฐอเมริกาได้เรียกร้องให้เลิกจำหน่ายอาหารที่ผ่านการทอดด้วยน้ำมันจากสัตว์และน้ำมันชนิดอิ่มตัวจากพืช เพื่อเป็นการป้องกันผู้บริโภคไม่ให้ได้รับอันตรายจากการกินอาหารฟาสต์ฟู้ดนั่นเอง

ในบ้านเราโรคที่เกิดจากการกินอาหารฟาสต์ฟู้ดยังมีไม่มากนักในขณะนี้ แต่เชื่อว่าในอนาคตหากยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการกินอาหารฟาสต์ฟู้ดให้ลดน้อยลง ก็จะต้องเกิดอาการไขมันอุดตันในเส้นเลือดเช่นเดียวกับที่พบในสหรัฐอเมริกา ดังนั้นท่านผู้ปกครองทั้งหลายจึงควรให้คำแนะนำบุตรหลานของท่านในการกินอาหารประเภทนี้ด้วย และที่สำคัญคุณแม่บ้านที่ปรุงอาหารเองก็ควรใช้น้ำมันชนิดที่มีกรดไขมันไม่อิ่มตัว ซึ่งจะมีลักษณะใสไม่มีตะกอนเช่นน้ำมันพืชที่มีจำหน่ายกันทั่วไป

และนอกจากเรื่องอาหารฟาสต์ฟู้ดแล้ว ขอให้ผู้ปกครองได้ดูแลเด็กในเรื่องการซื้อขนมด้วย โดยเฉพาะการซื้อขนมหน้าโรงเรียน เนื่องจากพบว่าขนมบางชนิดผลิตไม่ถูกสุขลักษณะและเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้ซื้อเพราะความหิว แต่มักซื้อตามโฆษณา หรือของแถมของเล่นต่าง ๆ หลายรูปแบบ เช่น ตุ๊กตาพลาสติก รูปลอกภาพการ์ตูน หุ่นตัวต่อและบัตรสมนาคุณชิงรางวัล จึงควรที่ผู้ปกครองจะต้องดูแล เพื่อประโยชน์ต่อการเจริญเติบโต พัฒนาการที่สมบูรณ์ และปลูกฝังนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก

(พัชรี พิมพ์ภาคย์. "ฟาสต์ฟู้ด มีโทษอย่างไร," ใน เก็บเล็กผสมน้อย. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์, หน้า 128 - 130.

บทเพลง "เก็บตะวัน"

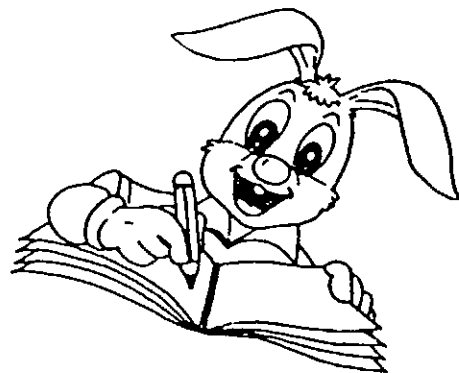
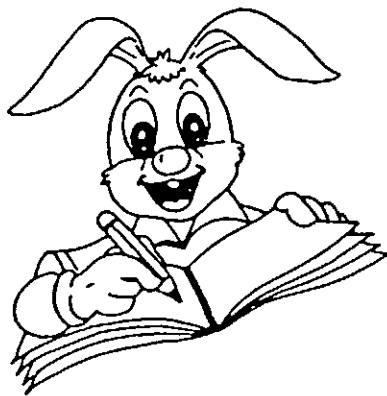
เก็บตะวันที่เคยส่องฟ้า
เก็บเอามาเก็บไว้ในใจ
เก็บพลัง เก็บแรงแห่งแสงยิ่งใหญ่
รวมกันไว้รวมเป็นหนึ่งเดียว

เก็บเอากาลเวลาผ่านเลย
สิ่งที่เคยผิดหวังข้างมัน
หนึ่งตัวคนหนึ่งคนชีวิตแสนสั้น
เจ็บแค่นั้นก็คงไม่ตาย

** ธรรมชาติเวลาฟ้าครึ้มเมฆหม่น

พายุฝนอยู่บนพากฟ้า
คงไม่นานตะวันสดใสแสงแรงกล้า
ส่องให้ฟ้างดงาม

หากตะวันยังคงคู่ฟ้า
จะมีมาสิ้นหวังทำไม
เมื่อยังมีพรุ่งนี้ให้เดินเริ่มใหม่
มันคงไว้ดังเช่นตะวัน ** (ซ้ำ)

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
- แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 40 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง ให้เวลาทำ 50 นาที
2. ให้นักเรียนพิจารณาข้อแต่ละข้อ ถ้าเห็นว่าตัวเลือกใดเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ให้กาเครื่องหมายกากบาท X ลงในช่อง [] ของแต่ละข้อ ดังตัวอย่างการเลือกตอบ ข้อ ค ดังนี้

ก	ข	ค	ง
[]	[]	[X]	[]
3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ให้ขีดทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการดังนี้

ก	ข	ค	ง
[X]	[]	[~~ค~~]	[]
4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ในแบบทดสอบ
5. หลังจากทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นำแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบ ส่งคืนกรรมการคุมสอบ

ขอให้นักเรียนโชคดี

คำชี้แจง อ่านคำประพันธ์แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 3

"โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่ เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม้ถูกหยัน
คงยืนหยัดสู้ไปไม่ประจัน ยอมอาศัยก็เพราะบ่วงเทิดผองไท

1. คำประพันธ์นี้กล่าวเน้นในเรื่องใด

- ก. ความทรหดของมนุษย์
- ข. การต่อสู้ของลูกผู้ชาย
- ค. ความสุขในโลกมนุษย์
- ง. การเสียสละเพื่อแผ่นดิน

2. คำประพันธ์นี้กล่าวสรุปตรงกับข้อใด

- ก. ชีวิตคือการต่อสู้
- ข. ตัวยายดีกว่าชาติตาย
- ค. แพ้เป็นพระชนะเป็นมาร
- ง. เกิดเป็นคนต้องดิ้นรนไม่หยุด

3. จากบทประพันธ์ข้างต้น ผู้ประพันธ์มีความเชื่อมั่นอย่างไร

- ก. แม้ไม่ยอมแพ้ก็ยังถูกหยัน
- ข. ต้องยืนหยัดต่อสู้ ถึงแม้ตัวจะตาย
- ค. การเทิดผองไทย คือการยอมตายในสนามรบ
- ง. โลกมนุษย์จะดีกว่านี้ได้ อยู่ที่การกระทำของมนุษย์

4. "คบบคนพาล พาลพาไปหาผิด

คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล"

คำประพันธ์นี้มีความหมายตรงกับสุภาษิตบทใด

- ก. รักดีห้ามจู้ รักชั่วห้ามเส้า
- ข. คบบคนให้ดูหน้า ชื้อผ้าให้ดูเนื้อ
- ค. อย่าไว้ใจทาง อย่างวางใจคน
- ง. คบบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบบคนชั่วอัปราชัย

5. "การอ่านก็เหมือนกับการแสดงละคร ต้องทำเสียง ทำท่าทาง สีหน้าสิดา ให้เข้ากับเนื้อเรื่องด้วย"

ข้อความนี้เกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. การอ่าน
- ข. การทำสีหน้า
- ค. การวางท่าทาง
- ง. การแสดงละคร

6 "เสาศิลาแปดศอกตกเป็นหลัก

ถูกคนปลักบ่อยเข้าเสายังไหว

หูหนึ่งฟังหนึ่งยังซังใจไว้

ต้องเชื่อใจเราดีกว่าอย่าเชียว"

คำประพันธ์นี้ต้องการให้คนเป็นเช่นไร

- ก. มีเหตุผล
- ข. มีความอดกลั้น
- ค. มีความรอบคอบ
- ง. มีความหนักแน่น

7. "ภาษาเป็นมรดกและเป็นวัฒนธรรมของชาติ เพราะเป็น

การแสดงออกให้ชาติอื่นรับรู้ เราทุกคนจึงควรช่วยกันรักษา

ไว้ตลอดไป" ข้อความนี้กล่าวถึงอะไร

- ก. การสื่อสารภาษา
- ข. ที่มาของภาษา
- ค. เอกลักษณ์ของภาษา
- ง. ความสำคัญของภาษา

8. "คำรพจบพื้นพระธรณี ชลฺลิตประกาศด้วยวาจา
 ขอมุงเทवासฺราวุฑฺธ ซึ่งสถิตสิงสู่ในภุมมา
 ทั้งหกห้องสวรรค์ชั้นฟ้า มาช่วยรักษาพระทรงธรรม"
 คำประพันธ์นี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

- ก. ความรัก
- ข. ความภักดี
- ค. ความอาลัย
- ง. ความเมตตา

คำชี้แจง คำประพันธ์นี้ตอบคำถามข้อ 9 - 10

"ถึงจนทนสู้กด	กินเกลือ
อย่าเพี้ยวแล่นือเถื่อ	พวกพ้อง
อดอยากเยี่ยงอย่างเสือ	สงวนศักดิ์
ไซ้ก็เสาะใส่ทอง	จับเนื้อกินเอง"

9. จากคำประพันธ์นี้คำว่า "กินเกลือ" หมายความว่าอย่างไร

- ก. กินน้อย ๆ
- ข. กินของราคาถูก
- ค. กินพอประทังชีวิต
- ง. มีอะไรก็กินอย่างนั้น

10. ผู้ที่ปฏิบัติตามคำประพันธ์นี้จะเป็นอย่างไร

- ก. ไม่อดอยาก
- ข. ไม่ถูกเอาเปรียบ
- ค. ไม่ถูกเบียดเบียน
- ง. ไม่ถูกเหยียดหยาม

คำชี้แจง ใช้คำประพันธ์นี้ตอบคำถามข้อ 11 - 12

"อัมมณฺหํ เปรียบได้เหมือนดอกไม้
 ยามที่ออกดอกสวยด้วยสีสัน
 แต่อยู่คละระ เกะระกะครัน
 ด้วยต่างพันธุ์ต่างต้นต่างที่มา
 แม้ว่า เก็บดอกไม้มา เรียงร้อย
 มาลัยน้อยก็งามเด่นเห็นคุณค่า
 เหมือนคนมีวินัยไม่เฉื่อยชา
 ย่อมน่าพาให้สังคมสุขร่มเย็น"

11. คำประพันธ์นี้ให้เห็นคุณค่าในเรื่องใด

- ก. คุณค่าของดอกไม้
- ข. ดอกไม้กับคนนั้นต่างกันมาก
- ค. ดอกไม้กับคนนั้นเหมือนกันมาก
- ง. ความสำคัญของการมีระเบียบวินัย

12. เหตุใดจึงเปรียบมนุษย์เหมือนดอกไม้

- ก. มนุษย์มีคุณค่าเช่นเดียวกับดอกไม้
- ข. มนุษย์มีเกิด มีตาย เหมือนดอกไม้
- ค. มนุษย์มีความสวยงามเหมือนดอกไม้
- ง. มนุษย์เกิดมาต่างพ่อต่างแม่เหมือนดอกไม้ต่างพันธุ์

คำชี้แจง ใช้คำประพันธ์นี้ตอบคำถามข้อ 13 - 14

"อันเพชรดีมีราคาเลิศ
 มีวินัยประเสริฐกว่าไหนไหน
 ถึงมีทรัพย์มากมายก็หายไป
 ถ้าวินัยไม่มีให้ใครตรง
 แม้ได้มีวินัยประจักษ์
 จักยังคิดท้อแท้ไม่มีหมอง
 เคารพกฎกติกาตามครรลอง
 ชนทั้งปวงชื่นชมนับจริง"

13. ทรัพย์สมบัติมากมายจะหมดสิ้นไปเพราะสาเหตุใด
- ถูกโจรปล้น
 - ขาดระเบียบ
 - ค่าครองชีพสูง
 - ไม่รู้จักทำมาหากิน
14. ข้อความใดเป็นจุดมุ่งหมายของคำประพันธ์นี้
- ต้องการอธิบายลักษณะของการมีระเบียบวินัย
 - ต้องการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีระเบียบวินัย
 - ต้องการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีกตัญญูในสังคม
 - ต้องการเปรียบเทียบคุณค่าของเพชรกับทรัพย์สิ้นเงินทอง
15. "ศิลปกรรมนาใจให้สร้างโสภ ช่วยบรรเทาทุกข์ในโลกให้เหือดหาย
จาเรียดพาใจให้สบาย อีกร่างกายก็จะพลอยสุขสำราญ"
ความคิดเห็นในคำประพันธ์นี้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- เหมาะสม เพราะศิลปกรรมทำให้มนุษย์เป็นสุข
 - เหมาะสม เพราะความสบายใจก่อให้เกิดความสุขใจ
 - ไม่เหมาะสม เพราะศิลปกรรมไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต
 - ไม่เหมาะสม เพราะความสุขของมนุษย์แต่ละคนไม่เหมือนกัน
16. "วิชาเหมือนสินค้า"
อันมีค่าอยู่เมืองไกล
ต้องยากลำบากไป
จึงจะได้สินค้ามา
คำประพันธ์นี้เน้นถึงอะไร
- ความสำเร็จ
 - ความมุ่งหมาย
 - ความพยายาม
 - ความเอาใจใส่

17. "ถ้าพูดจาหรือทำอะไรรุนแรงคนก็ไม่เกรงใจ แต่ถ้าพูดจา
อ่อนหวานคนก็ทั้งรักทั้งกลัว"

ข้อความนี้มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. ปากหวานกันเปรี้ยว
- ข. มือถือสาปากถือศีล
- ค. น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาทาย
- ง. ปากหวานปานชะเอม ใจเค็มเหมือนเกลือ

คำชี้แจง ใช้คำประพันธ์นี้ตอบคำถามข้อ 18 - 19

"ดักฟ้าพร้าพ่อแม่มาแต่น้อย

รู้ว่าด้อยได้เพียงนดินกหนา

เด็กเลี้ยงวัวกลัวโคลนชนชานา

ภูมิใจกว่าลูกเศรษฐีมีเงินเรียน"

18. ผู้ถูกกล่าวถึงในคำประพันธ์นี้มีความรู้สึกอย่างไร

- ก. ขัดใจ
- ข. พอใจ
- ค. น้อยใจ
- ง. ปลื้มใจ

19. คำประพันธ์นี้ให้ข้อคิดในแง่ใดมากที่สุด

- ก. ปากกัดตีนถีบ
- ข. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
- ค. จงพอใจในสิ่งที่ตนมียู่
- ง. ไม่มีความจนในหมู่คนที่ขยัน

20. "สิ่งที่ดี ๆ ในชีวิตเป็นสิ่งที่เราต้องฝึกใจทำ การตั้งใจ
เรียนให้ได้คะแนนดี ๆ การพยายามทำดีกับผู้อื่น และการไม่ล
แกโทษลวนเป็นสิ่งที่ดี ๆ ที่ทำได้ยากถ้าเราไม่พยายามก็อาจจะไม่
ใช่เรื่องเสียหายร้ายแรง แต่ถ้าเราจะพยายามให้เต็มที่ ผลที่ดี
ก็ย่อมจะเกิดกับตัวเราเองและ เป็นความดีที่เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต
ไปจนตาย"
- ข้อความนี้เจตม่งหมายใดเป็นสำคัญ
- เพื่อเล่าเรื่อง
 - เพื่อแนะนำสั่งสอน
 - เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง
 - เพื่อแสดงความคิดเห็น
21. "ใครเขาจะโกรธจะเกลียดเรา เราย่าไปโกรธไป
เกลียดตอบเขา เขาเอาไฟเผาตัวเขาเองแล้วเราจะไปเผา
ตัวเองตามเขาทำไม"
- คำว่า "เอาไฟเผาตัวเอง" หมายความว่าอย่างไร
- โมโหตัวเอง
 - โกรธตัวเอง
 - ทำร้ายตัวเอง
 - เกลียดตัวเอง
22. "กินที่ลับไขที่แจ้ง" มีความหมายตรงกับการกระทำในกรณีใด
- พิสมัยเมื่อโกรธกับอภรรณักจะนินทาอภรรณเสมอ
 - นิสาร์ตันรู้ว่าริดาเขียนจดหมายถึงชาญชัยจึงไม่พอใจ
 - วินัยต้องการเลิกคบกับญาติจึงนำเรื่องของญาติไปประจาน
 - ประชาเข้าประชุมระดับผู้บริหารแล้วนำข่าวไปบอกกับเพื่อนสนิท

23. "ลูกต้องตั้งใจเรียนนะ หมั่นจดจำคำครูสอน อย่าไปทำการให้ครูชัง ครูใช้สอนอะไรอย่าคร้าน ท่านจะได้รัก อีกอย่างหนึ่งอย่าไปมีเรื่องมีราวกับใคร เราพลัดบ้านหลงเมืองไปคนอื่นจะรังแกเอาได้ ไปอยู่ที่โน้นห่างพ่อแม่ดูแลตัวเองให้ดี เจ็บไข้ได้ป่วยจะลำบาก หมั่นดูแลตัวเองให้ดีนะ"

พุทธภาษิตบทใด เหมาะสมกับข้อความนี้มากที่สุด

- ก. ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน
 - ข. ชนະตนันนํหะลํ เป็นดี
 - ค. คนมีสติย่อมได้รับความสุข
 - ง. คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร
24. "ชื่อของไทยสินค้าไทยได้ก้าวหน้า
เมื่อตราช่วยไม่ควรข้ามมาอุดหนุน
ส่งเสริมกันสร้างสรรค์ไทยสมดุลย์
มุ่งกันนำมา เกื้อหนุนอบอุ้มใจ
คำพระพันชั้น สินค้าไทยจะเจริญเพราะเหตุใด
- ก. ช่วยกันใช้
 - ข. ช่วยกันผลิต
 - ค. ช่วยกันก้าวหน้า
 - ง. ช่วยกันโฆษณา

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25 – 26

"บรรดาสัตว์ที่เกิดมาแล้วทั้งหลาย ย่อมอยากได้ความสุขด้วยกันทั้งหน้า บุคคลใดแสวงหาความสุขเพื่อตน แต่เบียดเบียนสัตว์อื่นด้วยอำนาจ บุคคลนั้นและโลกนี้ไปแล้ว ย่อมไม่ได้ความสุขสบาย แต่บุคคลผู้ใดแสวงหาความสุขเพื่อตนไม่เบียดเบียนสัตว์อื่นด้วยอำนาจ บุคคลนั้นและโลกนี้ไปแล้วจะได้สุขแท้"

25. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร
- ก. การทำความดี
 - ข. การแสวงหาเพื่อน
 - ค. การแสวงหาความสุข
 - ง. การไม่เบียดเบียนผู้อื่น
26. "แสวงหาความสุขเพื่อตน" หมายความว่าอย่างไร
- ก. กินอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์
 - ข. ไปฟังเทศน์เพื่อให้เกิดความสงบ
 - ค. ไปเที่ยวพักผ่อนเพื่อนให้จิตใจสบาย
 - ง. กระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนเกิดความสุข

คำชี้แจง อ่านบทสนทนานี้แล้วตอบคำถามข้อ 27 - 28

หนูเบ้ : ยายจำ ถ้าให้พยายายข้อหนึ่ง ยายจะขออะไร

ยาย : ยายอยากขอสิ่งหนึ่งจากสังคม

หนูเบ้ : อะไรล่ะจะยาย

ยาย : ไม่รู้จะมากเกินไปหรือเปล่า แต่ยายก็อยากขอ...
เพื่อเมื่อวันหนึ่ง ยายลาจากโลกนี้ ยายจะได้มี
อนุสรณ์อันน่าชื่นชม

หนูเบ้ : หนูอยากจะรู้แล้วสิ ว่ายายอยากขออะไร จากสังคม
ที่น่าอยู่แห่งนี้

ยาย : ยายอยากขอความเอื้ออาทรจากสังคม เพื่อเป็นกำลังใจ
ให้ยายต่อสู้ชีวิตจนถึงวินาทีสุดท้าย

หนูเบ้ : ทำไมยายขออน้อยจังเลย

ยาย : โธ ! เบ้เอ๊ย... แค่นี้สังคมจะให้ยายได้หรือเปล่า ?

27. บทสนทนานี้ยายรู้สึกอย่างไรต่อสังคม

- ก. ดุจสังคม
- ข. สงสารสังคม
- ค. เข้าใจสังคม
- ง. รังเกียจสังคม

28. ข้อใดไม่เกี่ยวกับข้อความข้างต้น

- ก. หนูเบ้มองสังคมในแง่ดี
- ข. ยายมองสังคมในแง่ร้าย
- ค. ยายอยากได้พรจากสังคม
- ง. หนูเบ้อยากรู้ว่ายายจะขออะไรจากสังคม

29. "การศึกษา ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนามนุษย์ ซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ แต่ถ้าหากขาดแคลนทุนที่จะสนับสนุนการศึกษาแล้ว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ได้มีคุณภาพตามที่ต้องการ คงจะเป็นไปได้ยาก"

ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. การพัฒนามนุษย์
- ข. การพัฒนาเงินทุน
- ค. การพัฒนาประเทศ
- ง. การพัฒนาการศึกษา

คำชี้แจง ให้ใช้บทเพลงนี้ตอบคำถามข้อ 30 - 31

"ลุ่มเจ้าพระยาเห็นสายธาราไหลล่อง เพียงแต่มอง หัวใจให้ป่วน น้ำไหลไปมักไม่ไหลทวน ชีวิตเราไม่เคยหวาน ไม่กลับทวนเหมือนกัน

เราเกิดมาผูกใจรักกันดีกว่า เพราะว่าชีวาแสนสั้นเราอย่าได้กระเทือนหัวใจต่อกัน ทั้งชีวิตอันสุขใจ อย่าแตกกันเลยรักไว้ชมเชยชื่นมัน จงผูกพันรักกันด้วยใจ ขอจงเป็นเหมือนเช่นนกไพรที่เหินบินคู่กันไปหัวใจคู่กัน"

30. บทเพลงนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไรเป็นสำคัญ

- ก. ให้ข้อคิด
- ข. ชี้แนะแนวทาง
- ค. ชักจูงให้คิดตาม
- ง. เชิญชวนให้ปฏิบัติ

31. บทเพลงนี้ผู้ปฏิบัติจะต้องยึดหลักธรรมข้อใด

- ก. การให้อภัย
- ข. การเสียสละ
- ค. ความเมตตา
- ง. ความสามัคคี

คำชี้แจงให้อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถามข้อ 32 - 33

บ้านจะเล็กหรือใหญ่ใช้ปัญหา

อยู่ที่ว่าคนอาศัยใส่ใจหนา

ช่วยจัดเก็บให้สะอาดก็เกินพอ

จงเสริมต่อให้สังคมสะอาดพลัน

ถ้าหน่วยย่อยสร้างสรรค์บ้านน่าอยู่

สะอาดหู รุ่งเรืองเมืองในฝัน

บ้านน่าอยู่เมืองน่าอยู่ทั่วหน้ากัน

คงสุขสันต์ไร้โรคพาหุร้าย

32. ผู้แต่งคำประพันธ์นี้มีจุดประสงค์อย่างไร

- ก. แนะนำ
- ข. ขอร้อง
- ค. เชิญชวน
- ง. ตักเตือน

33. "บ้านนาอยู่" ควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. มีคนอยู่หลายคน
- ข. มีการรักษาความสะอาดเสมอ
- ค. มีต้นไม้ให้ร่มเงาในบริเวณบ้าน
- ง. มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบ

คำชี้แจง ให้อ่านคำประพันธ์แล้วตอบคำถามข้อ 34 - 35

ตำรวจจราจรเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนักชนิดห้ามรุ่งห้ามค่ำ ถึงแม้จะไม่ต้องออกปราบโจรผู้ร้าย ก็ต้องอาศัยความอดทน เพราะการปฏิบัติหน้าที่บางครั้งต้องห้ามต้องปราม และตักเตือนคนที่ซบถเร็ว ผ่าฝืนกฎจราจร ถ้าไปห้ามคนดี ๆ ก็เสมอตัว แต่ถ้าไปห้ามคนพาล ก็จะถูกว่าด้วยถ้อยคำรุนแรง

34. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของตำรวจจราจร

- ก. จับรถที่ชนคน
- ข. จับคนลักทรัพย์
- ค. จับรถที่ฝ่าไฟแดง
- ง. จับคนข้ามถนนไม่ถูกต้อง

35. คำว่า "ห้ามรุ่งห้ามค่ำ" มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. ทั้งวันทั้งคืน
- ข. จนตึกจนตื้น
- ค. ตั้งแต่เช้าจนเย็น
- ง. ตั้งแต่เช้าจนเข้านอน

36. ฤดูเข้าพรรษา เป็นฤดูกาลที่พระภิกษุสงฆ์ จะต้องอยู่

ประจำที่ในสำนักวัดวาอารามของตน จะไม่ไปค้างแรมที่อื่น นอกจากจะมีเหตุจำเป็น ตามที่พระวินัยอนุญาต สาเหตุดั้งเดิมที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม มิให้พระสงฆ์สาวกของพระองค์ จาริกในฤดูฝน ก็เพราะมีผู้ร้องทุกข์ว่าพระสงฆ์สาวกของพระองค์ไปเหยียบย่ำข้าวกล้าของชาวบ้านเสียหาย

ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

- ก. พระภิกษุสงฆ์เจ้าพรรษาที่วัดเดิม
- ข. ถูกลงพระภิกษุสงฆ์ต้องรักษาศีล
- ค. พระภิกษุสงฆ์ ไม่ไปค้างแรมที่อื่นในฤดูเข้าพรรษา
- ง. พระภิกษุสงฆ์ เหยียบย่ำข้าวกล้าของชาวบ้านเสียหาย

คำชี้แจง อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถามข้อ 37 - 38

"ต้นยางสูงใหญ่ในป่ากว้าง	เพราะอยู่ห่างยอดภูจึงดูสูง
ครึ่งยอดภูอยู่ใกล้ไม่มายัง	ต้นเคยสูงก็จะเตี้ยลง เรียบดิน
ต้นอ่อนนุ่มล่อมนตเป็นต้นหญ้า	ช่วยเชิดชูชูชวยอดผาหิน
มาเติมต้นบนภูได้อยู่กิน	ก็ต้องขีดตีดดินให้เอ็นดู
ไม้กะบากอยากใหญ่ในอาณาจ	ฉวยโอกาสพึงผาน่าอดสู
แผ่กิ่งก้านอวดนกอภัยกษ	เป็นเต่าหลงลืมดูกระดองตน
การทำตัวอย่างนั้นน่าหมั่นไส้	ไม่รู้รู้ไม่ไม่ไม่เป็นผล
คนอวดดีมักจะลึบจะอับจน	ไม่อวดลมหลงตนสะบัดลง
เห็นช้างขี่ขี่ตามด้วยความโง่	คนวางโตทาบล้มมักล้มลง
เกียรติภูมิลาภยศจะพลดปลง	ถูกขุมขีบสาบส่งเอื้อมระอา
ต้นยางใหญ่ยังยอมโน้มลงต่ำ	กะบากกรรมลุ่มไปไม่เป็นท่า
ยอดเขาสูงควรชูเชิดชูขำ	ไซ้ไม้มาตีตนเสมอกัน"

37. คำประพันธ์นี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. ตีเถียน
- ข. ท่วงติง
- ค. แฉะน้า
- ง. ตักเตือน

38. ใจความสำคัญของคำประพันธ์นี้ เน้นเรื่องใด

- ก. การไม่หลงตน
- ข. การอ่อนน้อมถ่อมตน
- ค. การยอมทำตามผู้อื่น
- ง. การยกย่องเชิดชูผู้อื่น

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 39 - 40

"ทันทีที่จุดบุหรี่ยูบ การเผาไหม้ของบุหรี่ยูบ จะทำให้เกิดสารที่เป็นพิษหลายชนิด ซึ่งส่งผ่านไปยังผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ไม่ว่าจะเป็นควันที่พ่นออกมา หรือควันจากบุหรี่ยูบที่จุดทิ้งไว้ ควันเป็นอันตรายต่อผู้ไม่สูบบุหรี่ทั้งสิ้น..."

39. ข้อความนี้กล่าวเน้นเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. ควันบุหรี่ยูบ
- ข. คนสูบบุหรี่
- ค. สารจากบุหรี่ยูบ
- ง. อันตรายจากบุหรี่ยูบ

40. จากข้อความนี้ผลที่เกิดตามมามากที่สุดคือข้อใด

- ก. มีกลิ่นเหม็นรบกวน
- ข. สิ้นเปลืองเงินทอง
- ค. สุขภาพของผู้สูบบุหรี่ทรุดโทรม
- ง. ทำลายสุขภาพของคนข้างเคียง

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

วิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์ข้างล่างนี้ แล้วจับใจความสำคัญ เพื่อนำมาเขียนแสดงความคิดเห็น โดยให้ความยาวประมาณ 15 บรรทัด ใช้เวลา 25 นาที
2. ตั้งชื่อเรื่องให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เขียน
3. เกณฑ์การพิจารณา จะพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการเสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การรักษารูปแบบการเขียน และการใช้ภาษาสื่อความหมาย

น้ำหยดลงศิลาตราละน้อย	หยดน้อย ๆ เลยสลายทำลายหิน
ภัยเล็กน้อยดำมาเป็นอาฉิม	อย่าดูหมิ่นว่าน้อยคอยระวัง
กิจการใหญ่เท่าตีทีละน้อย	ทำบ่อย ๆ ก็สมอารมณ์หวัง
ไม่จำเป็นต้องจู้จิมโหมกกำลัง	อ่อนน้อมยังชนะแข็งแกร่งศิลา
ชะล่าใจมากนั้นมักจะมีผลาต	ทำองอาจเกินมักมีภัยหน้า
กล้าต่อภัยรอไว้จนภัยมา	บางเวลายับยั้งเพราะกลัวภัย
ในภพนี้มีภัยร้ายรอบข้าง	ภัยบางอย่างเรามนุษย์สุดแก้ไข
กลัวไว้ก่อนดีกว่าชะล่าใจ	ป้องกันไว้ดีแน่กว่าแก้ภัย

แบบทดสอบความสามารถในการเขียน

วิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนดูภาพแล้วเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้จินตนาการให้
ให้มีความยาวประมาณ 15 บรรทัด ใช้เวลา 25 นาที
2. ตั้งชื่อเรื่องให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เขียน
3. เกณฑ์การพิจารณา จะพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการเสนอเรื่อง
การลำดับความ การขยายความ การรักษารูปแบบการเขียน และการใช้ภาษาสื่อความหมาย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 1

ความคล่องแคล่วในการใช้คำ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 3 ข้อ ให้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนหาคำมาผสมกับคำที่กำหนดให้ โดยคำใหม่ที่ได้นั้น ต้องมีความหมาย

ให้ได้มากที่สุด

ตัวอย่าง (0) ให้นักเรียนหาคำมาผสมกับคำว่า "แม่"

คำตอบ

- แม่น้ำ
- คุณแม่

1. ให้นักเรียนหาความหมายของคำว่า "ใจ" ให้มากที่สุด โดยคำนั้นจะต้องเป็นคำที่มี

ความหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนหาความหมายของคำว่า "ปาก" ให้มากที่สุด โดยคำนั้นจะต้องเป็นคำที่มี

ความหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนหาความหมายของคำว่า "น้ำ" ให้มากที่สุด โดยคำนั้นจะต้องเป็นคำที่มี

ความหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 2

การแต่งประโยคจากอักษรที่กำหนดให้

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ 3 ข้อ ให้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนแต่งประโยคให้ได้ความหมายจากอักษรที่กำหนดมาให้ ให้ได้มากที่สุด

เท่าที่จะทำได้

ตัวอย่าง (0) ให้นำอักษรที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เขียนเป็นประโยคให้ได้ใจความ

น..... ห..... น..... ก.....

คำตอบ

- นกหาน้ำกิน
- นักเรียนห้องนี้เก่ง

1. อ..... ท..... ม..... น.....

.....

2. ฉ..... ช..... ถ..... น.....

.....

3. ม..... ป..... ฝ..... ถ.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 3

หาคำประเภทเดียวกัน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 3 ข้อ ให้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนบอกชื่อสิ่งของที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกับชื่อที่กำหนดให้ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ตัวอย่าง ข้อ (0) ให้นักเรียนหาคำที่จัดอยู่ในประเภทของที่ใช้ดื่ม

คำตอบ

- นมสด
- น้ำเปล่า

1. สิ่งที่มีลักษณะอ่อนนุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สิ่งที่มีกลิ่นฉุน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สิ่งที่มีลักษณะวงกลม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 4

การตั้งชื่อเรื่อง

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 3 ข้อ ให้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความหรือเรื่องราวสั้น ๆ ที่กำหนดให้ แล้วตั้งชื่อเรื่องให้ได้

ชื่อในแง่มุมต่าง ๆ มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ตัวอย่าง ข้อ (0) จงอ่านเรื่องราวข้างล่างนี้แล้วตั้งชื่อเรื่องให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

พ่อมีความตั้งใจจริง ที่จะเสียสละเพื่อประโยชน์ของสังคมตลอดมา พ่อจึงได้ปลูกฝังความรู้สึก ต้องการทำให้ตัวเองเป็นประโยชน์ไว้ในนิสัยของลูก ๆ ทุกคน เราทุกคนจึงไขว่คว้าและต้องการความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ได้ทำอะไรที่ควรจะทำให้ผู้อื่น ไม่ว่างานนั้นจะดูเป็นสิ่งที่เล็กน้อยเพียงใดก็ตาม

ตัวอย่างคำตอบ

- พ่อสอนลูก ...
- ลูกไม่หล่นไม้ไผ่กลัด

1. นายอ็อต ได้เข้าประกวดแข่งขันการตกปลา เพื่อชิงแชมป์การตกปลากระพงตัวใหญ่ที่สุด นายอ็อตเป็นผู้ตกปลาเป็นรายแรก ปรากฏว่าเขาตกปลาได้ตัวเล็กมาก ทำให้เขาคิดว่าคงไม่สามารถเอาชนะคู่แข่งรายอื่น ๆ ได้ เขาจึงนำปลาตัวที่ตกได้ ไปทำอาหารรับประทานหมด แต่แล้วทุกอย่างก็เปลี่ยนไป เพราะปรากฏผลว่า ไม่มีผู้ใดสามารถที่จะตกปลาได้เลย แต่ในเมื่อเขาไม่มีปลาไปแสดง เขาจึงต้องเสียเงินรางวัล 5,000 บาท ไปอย่างน่าเสียดาย

ชื่อเรื่อง

1.	2.
3.	4.
5.	6.

2. ในชั่วโมงภาษาอังกฤษ สมศักดิ์รู้สึกง่วงมากจึงเผลอหลับไป มาสะดุ้งตื่นตกใจเมื่อได้ยินเสียงครูเรียกให้ตอบคำถามว่า สุนัขตัวเดียวใช้ it ถ้าสุนัขหลายตัวใช้อะไรด้วยความตกใจ สมศักดิ์ลุกขึ้นตอบทันที "สุนัขตัวเดียวใช้อิฐ ถ้าหลายตัวใช้ไม้จิ้มฟัน"

ชื่อเรื่อง

1.	2.
3.	4.
5.	6.

3. ชายสามคน คนแรกหนวก คนที่สองตาบอด ส่วนคนที่สามนั้นตาเหล่ วันหนึ่งรถขายยามาฉายหนังในหมู่บ้าน ผู้คนไปดูกันมาก รวมทั้งชายสามคนนั้นด้วย พอหนังเริ่มฉายไปได้ประมาณ 5 นาที ชายหนวกแต่ตาดี จึงเอ่ยขึ้นก่อนว่า "เอ๊ะ หนังอะไรกันทำไมไม่พากษ์เสียงแย่งจริง ๆ" ชายตาบอดได้ฟังดังนั้นจึงแย้งว่า "อะไรกันเขาพากษ์แล้ว แต่เขายังไม่ฉาย" ชายตาเหล่ได้ฟังชายทั้งสองเถียงกันก็หัวเราะแล้วพูดขัดคอขึ้นว่า "หยุดเถียงกันเสียที อายเขา เขาพากษ์แล้ว และเขาก็ฉายแล้ว แต่เขาดังจอไม่ตรงเท่านั้น"

ชื่อเรื่อง

1.	2.
3.	4.
5.	6.

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 5

การคาดคะเนถึงผลที่จะเกิดขึ้น

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 3 ข้อ ให้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนคาดคะเนถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้

และให้นักหาคำตอบให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ตัวอย่าง (0) ถ้าคนเรามีเงินเท่ากัน อะไรจะเกิดตามมาบ้าง บอกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

คำตอบ

- ไม่มีคนจนคนรวย
- ไม่มีขโมยเกิดขึ้น

1. ถ้าโลกนี้มีแต่กลางวันไม่มีกลางคืน อะไรจะเกิดตามมาบ้าง บอกมาให้มากที่สุด

.....

2. ถ้าคนเราบินได้ อะไรจะเกิดตามมาบ้าง บอกมาให้มากที่สุด

.....

3. ถ้าคนเราตายแล้วกลับฟื้นได้ อะไรจะเกิดตามมาบ้าง บอกมาให้มากที่สุด

.....

ภาคผนวก ค

- คุณภาพของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
- คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
- คุณภาพของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
- คะแนนความเข้าใจในการอ่าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนความสามารถในการเขียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนความคิดสร้างสรรค์ภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนความคิดสร้างสรรค์ภาษาไทยด้านความคล่องในการคิดของ
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนความคิดสร้างสรรค์ภาษาไทยด้านความยืดหยุ่นในการคิดของ
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนความคิดสร้างสรรค์ภาษาไทยด้านความคิดริเริ่มของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม
- ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

คุณภาพของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านเป็นรายข้อ

ตาราง 10 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	Ph	PL	P	r	ข้อที่	Ph	PL	P	r
1	0.78	0.44	0.61	0.34	21	0.75	0.41	0.58	0.34
2	0.59	0.38	0.48	0.22	22	0.53	0.16	0.34	0.38
3	0.63	0.41	0.52	0.22	23	0.78	0.34	0.56	0.44
4	0.91	0.50	0.70	0.41	24	0.97	0.56	0.77	0.41
5	0.66	0.34	0.50	0.31	25	0.81	0.53	0.69	0.28
6	0.44	0.13	0.28	0.31	26	0.97	0.53	0.75	0.44
7	0.69	0.44	0.56	0.25	27	0.56	0.22	0.39	0.34
8	0.91	0.38	0.64	0.53	28	0.56	0.25	0.41	0.31
9	0.63	0.38	0.50	0.25	29	0.53	0.19	0.36	0.34
10	0.59	0.09	0.34	0.50	30	0.66	0.41	0.53	0.25
11	0.72	0.22	0.47	0.50	31	0.78	0.34	0.56	0.44
12	0.81	0.41	0.61	0.41	32	0.38	0.13	0.25	0.25
13	0.84	0.50	0.67	0.34	33	0.97	0.44	0.70	0.53
14	0.81	0.56	0.69	0.25	34	0.88	0.41	0.64	0.47
15	0.69	0.47	0.58	0.22	35	0.63	0.16	0.39	0.47
16	0.69	0.38	0.53	0.31	36	0.69	0.22	0.45	0.47
17	0.72	0.47	0.59	0.25	37	0.34	0.13	0.23	0.22
18	0.69	0.38	0.53	0.31	38	0.50	0.28	0.39	0.22
19	0.97	0.47	0.50	0.50	39	0.88	0.44	0.66	0.44
20	0.72	0.38	0.34	0.34	40	0.78	0.50	0.64	0.28

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านเท่ากับ 0.68

คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ

ตาราง 11 แสดงค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนจากผู้ตรวจ 3 คน

จำนวนนักเรียน 40 คน	ผู้ตรวจคนที่ 1			ผู้ตรวจคนที่ 2			ผู้ตรวจคนที่ 3		
	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม
	(20)	(20)	(40)	(20)	(20)	(40)	(20)	(20)	(40)
1	14	16	30	12	13	25	14	16	30
2	12	12	24	11	11	22	13	14	27
3	13	12	25	10	10	20	14	13	27
4	13	14	27	12	12	24	13	16	29
5	10	15	25	8	14	22	10	17	27
6	12	13	25	9	9	18	13	13	26
7	15	14	29	12	14	26	14	15	29
8	12	15	27	13	14	27	11	16	27
9	10	15	25	8	13	21	9	16	25
10	16	14	30	12	13	25	14	17	31
11	15	16	31	14	12	26	15	14	29
12	15	16	31	13	15	28	16	16	32
13	14	10	24	12	9	21	12	10	22
14	14	15	29	12	14	26	12	15	27
15	14	15	29	10	12	22	14	16	30
16	10	13	23	9	11	20	12	15	27
17	11	8	19	10	9	19	13	11	24
18	15	16	31	14	12	26	13	16	29

ตาราง 11 (ต่อ)

จำนวนนักเรียน 40 คน	ผู้ตรวจคนที 1			ผู้ตรวจคนที 2			ผู้ตรวจคนที 3		
	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม
	(20)	(20)	(40)	(20)	(20)	(40)	(20)	(20)	(40)
19	13	11	24	9	9	18	15	12	27
20	18	18	36	19	17	36	19	17	36
21	17	17	34	16	12	28	15	16	31
22	13	17	30	13	13	26	12	16	28
23	15	18	33	14	16	30	16	17	33
24	17	14	31	17	14	31	18	15	33
25	14	16	30	12	15	27	14	18	36
26	18	18	36	16	16	32	18	18	36
27	10	18	28	12	15	27	12	18	30
28	17	15	32	18	14	32	19	17	36
29	14	15	29	15	14	29	14	13	27
30	7	15	22	6	12	18	9	18	27
31	15	17	32	13	15	28	16	16	32
32	15	16	31	14	12	26	14	17	31
33	10	15	25	13	14	27	13	17	30
34	14	14	28	15	14	29	18	18	36
35	15	17	32	14	16	30	17	17	34
36	17	15	32	15	13	28	18	16	34
37	15	14	29	15	12	27	15	16	31
38	12	12	24	13	13	26	14	15	29

ตาราง 11 (ต่อ)

จำนวนนักเรียน 40 คน	ผู้ตรวจคนที่ 1			ผู้ตรวจคนที่ 2			ผู้ตรวจคนที่ 3		
	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม	ข้อ 1	ข้อ 2	รวม
	(20)	(20)	(40)	(20)	(20)	(40)	(20)	(20)	(40)
39	14	16	30	13	17	30	15	17	32
40	15	17	32	12	18	30	15	18	33

ค่าความตรงนัยความยากของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเท่ากับ 0.78

ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเท่ากับ 0.26

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเท่ากับ 0.53

คุณภาพของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
ตามลำดับดังนี้

จำนวนข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
15 ข้อ	
1	- 1.28
2	- 2.93
3	- 4.46
4	- 1.86
5	- 1.85
6	- 1.74
7	- 4.25
8	- 4.33
9	- 2.80
10	- 5.40
11	- 5.25
12	- 4.98
13	- 4.74
14	- 5.11
15	- 3.22

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยเท่ากับ .85

ตาราง 13 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม ✓		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	24	31	7	1	19	22	3
2	20	24	4	2	20	22	2
3	23	28	5	3	21	24	3
4	15	23	8	4	20	22	2
5	24	31	7	5	23	22	2
6	23	27	4	6	23	25	2
7	26	33	7	7	20	25	2
8	16	24	8	8	18	22	2
9	19	25	6	9	22	23	5
10	20	30	10	10	17	27	5
11	25	30	5	11	16	24	7
12	26	31	5	12	25	21	5
13	19	23	4	13	16	28	3
14	22	26	4	14	18	21	5
15	13	18	5	15	21	19	1
16	25	27	2	16	22	25	4
17	20	30	10	17	13	29	7
18	16	23	7	18	17	19	3
19	21	32	8	19	21	25	8
20	23	30	7	20	21	23	2

ตาราง 13 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
21	18	23	5	21	21	24	3
22	13	18	5	22	17	25	8
23	24	30	6	23	11	18	4
24	25	29	4	24	26	28	2
25	21	31	10	25	27	29	2
26	22	26	4	26	20	23	3
27	19	22	3	27	17	24	7
28	18	25	7	28	29	29	0
29	19	26	7	29	26	27	1
30	20	27	7	30	22	23	1
31	23	24	1	31	14	21	7
32	18	23	5	32	23	25	2
33	21	28	7	33	27	29	2
34	21	29	8	34	13	15	2
35	23	30	7	35	27	29	2

ตาราง 14 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	42	45	3	1	31	40	9
2	38	41	3	2	33	30	-3
3	27	43	16	3	23	44	21
4	19	35	16	4	37	42	5
5	38	43	5	5	28	40	12
6	28	44	16	6	23	38	15
7	38	50	12	7	38	44	6
8	23	40	14	8	37	43	16
9	37	41	4	9	26	40	14
10	39	48	9	10	29	35	6
11	37	42	4	11	31	40	9
12	18	23	5	12	31	38	7
13	35	44	9	13	42	44	2
14	30	35	5	14	38	47	9
15	23	32	9	15	29	35	6
16	33	38	5	16	26	37	11
17	39	47	8	17	33	43	10
18	19	34	15	18	36	37	1
19	39	47	8	19	38	43	5
20	39	50	11	20	36	42	6

ตาราง 14 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
21	37	44	7	21	37	41	4
22	26	33	7	22	33	43	6
23	43	49	6	23	37	33	0
24	19	29	10	24	40	47	10
25	35	47	4	25	40	43	3
26	43	51	8	26	28	40	12
27	40	44	4	27	36	38	2
28	40	44	4	28	36	48	12
29	37	39	2	29	43	48	5
30	35	40	5	30	34	45	11
31	26	44	18	31	32	36	4
32	44	47	3	32	35	45	10
33	31	41	10	33	33	42	9
34	43	48	5	34	25	34	9
35	34	35	1	35	45	49	4

ตาราง 15 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	119	284	165	1	143	271	128
2	190	414	224	2	169	215	46
3	167	190	23	3	123	191	68
4	188	181	-7	4	140	251	111
5	115	194	79	5	115	206	91
6	138	311	173	6	130	201	71
7	163	241	78	7	147	198	51
8	170	206	96	8	190	314	124
9	85	107	22	9	137	251	114
10	144	205	61	10	126	170	44
11	201	317	116	11	128	224	96
12	96	155	59	12	147	288	141
13	182	303	121	13	183	246	63
14	120	144	24	14	218	237	19
15	136	158	22	15	184	290	106
16	136	250	114	16	119	160	41
17	185	319	134	17	128	264	136
18	119	167	48	18	132	151	19
19	100	257	157	19	119	130	11
20	199	258	134	20	157	146	-11

ตาราง 15 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
21	199	237	38	21	178	254	16
22	156	272	116	22	171	281	110
23	120	261	141	23	146	150	4
24	112	247	135	24	172	310	138
25	173	299	126	25	152	147	-5
26	180	344	164	26	111	133	22
27	190	310	120	27	141	175	34
28	177	244	67	28	192	382	190
29	146	280	134	29	144	247	103
30	237	315	78	30	111	165	54
31	92	185	93	31	148	230	82
32	191	279	88	32	172	205	33
33	224	239	15	33	166	196	30
34	151	320	169	34	113	133	20
35	106	347	241	35	156	195	39

ตาราง 16 คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยด้านความคล่องในการคิดของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	37	91	54	1	61	107	46
2	65	139	74	2	60	75	15
3	50	60	10	3	51	50	-1
4	51	46	-5	4	61	84	23
5	36	53	17	5	45	73	28
6	52	120	68	6	57	69	12
7	55	69	14	7	60	81	21
8	42	67	25	8	78	108	30
9	31	37	6	9	56	103	47
10	49	79	30	10	57	62	5
11	57	107	50	11	59	69	10
12	32	49	17	12	59	107	48
13	44	106	62	13	68	85	17
14	41	48	5	14	76	87	11
15	39	44	7	15	70	117	47
16	52	82	5	16	56	61	5
17	60	96	36	17	55	92	37
18	57	50	-7	18	57	58	1
19	25	94	69	19	71	46	-25
20	39	81	42	20	62	58	-4

ตาราง 16 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
21	50	68	18	21	71	91	20
22	44	70	26	22	77	93	16
23	39	71	32	23	65	67	2
24	37	89	52	24	65	104	39
25	61	105	44	25	47	69	22
26	53	111	58	26	53	54	1
27	70	111	41	27	63	65	2
28	59	84	25	28	81	113	32
29	52	89	37	29	65	105	40
30	69	115	46	30	48	55	7
31	24	75	51	31	58	79	21
32	53	82	29	32	73	80	7
33	66	84	18	33	66	72	6
34	60	94	34	34	48	46	-2
35	41	115	74	35	61	79	18

ตาราง 17 คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยด้านความยืดหยุ่นในการคิดของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	27	53	26	1	27	42	15
2	32	62	30	2	22	26	4
3	22	39	17	3	23	31	8
4	24	40	16	4	28	46	18
5	25	47	22	5	24	35	11
6	26	57	31	6	21	38	17
7	25	44	19	7	26	44	18
8	20	46	26	8	27	53	26
9	17	27	10	9	21	53	32
10	31	43	12	10	26	29	3
11	30	49	19	11	26	36	10
12	15	32	17	12	26	52	26
13	25	53	28	13	32	45	13
14	23	32	9	14	37	51	14
15	29	38	9	15	38	59	21
16	22	48	26	16	28	39	11
17	30	48	20	17	23	44	21
18	25	50	16	18	35	32	-3
19	18	41	21	19	22	30	8
20	19	49	29	20	25	33	8

ตาราง 17 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
21	26	47	21	21	37	57	20
22	21	54	33	22	24	58	34
23	18	43	25	23	24	31	7
24	24	52	28	24	28	59	31
25	28	59	34	25	29	27	-1
26	23	63	40	26	22	31	9
27	25	70	45	27	24	36	12
28	22	54	32	28	34	63	29
29	19	60	41	29	28	49	21
30	37	58	21	30	25	30	5
31	17	34	17	31	31	46	15
32	31	59	28	32	25	38	13
33	32	42	10	33	27	39	12
34	28	67	39	34	22	26	4
35	21	57	36	35	24	38	14

ตาราง 18 -คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยด้านความคิดริเริ่มของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	58	143	85	1	55	122	67
2	93	203	110	2	87	110	23
3	92	91	-1	3	49	100	51
4	113	88	-25	4	51	121	70
5	54	114	60	5	46	88	42
6	60	136	76	6	52	94	42
7	85	128	43	7	61	72	11
8	48	93	45	8	85	153	68
9	36	41	5	9	60	95	35
10	64	84	20	10	45	79	34
11	114	161	47	11	43	80	37
12	49	74	25	12	62	129	67
13	75	134	59	13	83	114	31
14	56	64	8	14	105	99	-6
15	68	78	10	15	86	114	28
16	62	120	58	16	41	51	10
17	95	173	78	17	50	128	78
18	55	76	21	18	53	61	8
19	57	114	57	19	27	52	25
20	64	129	65	20	70	59	-11

ตาราง 18 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
21	120	122	2	21	80	106	26
22	81	151	70	22	70	130	60
23	63	147	84	23	68	52	-16
24	52	106	54	24	79	147	68
25	84	135	51	25	62	51	-11
26	98	167	69	26	36	48	12
27	95	132	37	27	54	74	20
28	96	105	9	28	74	206	132
29	75	131	56	29	41	93	52
30	131	142	11	30	38	80	42
31	44	66	22	31	59	105	46
32	99	145	46	32	74	88	14
33	146	110	-36	33	73	88	15
34	63	159	96	34	43	55	12
35	44	172	128	35	71	78	7

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ โรงเรียนสาธิต ประสานมิตร
4. อาจารย์พรพิมล ประสงค์พร โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาอ้อมเกล้า
5. อาจารย์ขวัญตา จริยสัณติกุล โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทมา พรหมโชติกุล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสุม สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ โรงเรียนสาธิต ประสานมิตร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนวการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ดร.ดิลก ดิลกานนท์ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5. อาจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์ โรงเรียนสาธิต ประสานมิตร

รายชื่อผู้ตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความ

1. อาจารย์อัมพร พุยศิริ โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา
2. อาจารย์ศิริลักษณ์ รัตนา โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา
3. อาจารย์ทองอยู่ ชัยสิทธิ์ โรงเรียนบางคล้าพิทยาคม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอัมพร ชื่อสกุล พุยศิริ

เกิดวันที่ 15 เดือนกันยายน พุทธศักราช 2502

สถานที่เกิด อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 53 หมู่ 10 ตำบลหมอนทอง
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา 24150

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
จังหวัดฉะเชิงเทรา 24150

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2521 ม.ศ.5 จากโรงเรียนดัดดรุณี จังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ. 2523 ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
วิชาเอกคหกรรมศาสตร์ วิชาโท ภาษาไทย

พ.ศ. 2525 ศษ.บ. จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
วิชาเอกภาษาไทย

พ.ศ. 2527 ค.บ. จากวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
วิชาเอกนาฏศิลป์

พ.ศ. 2540 กศ.ม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
วิชาเอกการมัธยมศึกษา (กลุ่มการสอนภาษาไทย)